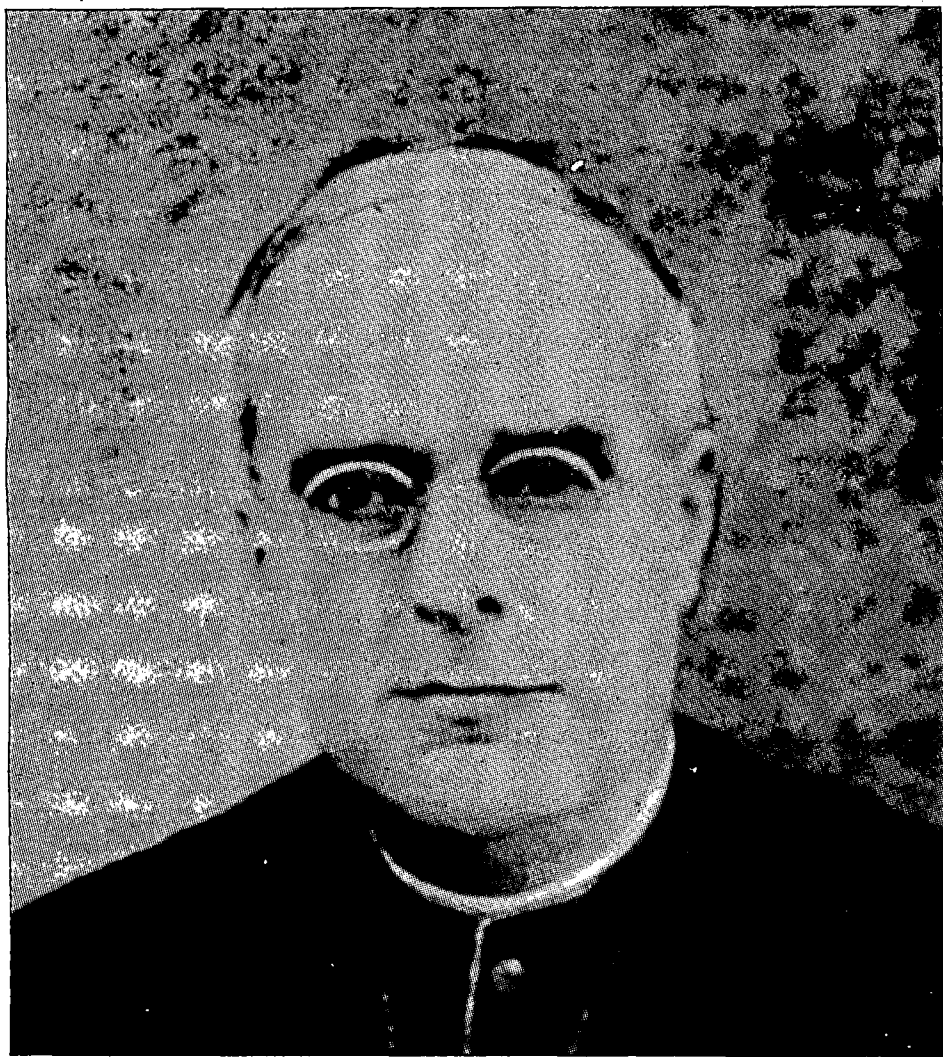

Els bisbes demanen que els mitjans de comunicació dediquin a la figura del Dr. Torras i Bages l'atenció que es mereix

«Cap altre eclesiàstic no ha exercit un influx benèfic tan gran»

En un comunicat conjunt, datat l'1 de setembre passat, els bisbes de Catalunya recorden i honoren la figura del venerable Dr. Torras i Bages, amb motiu de la commemoració, el 12 de setembre, del 150è aniversari del seu naixement a les Cabanyes, prop de Vilafranca del Penedès. «Als temps moderns, cap altra figura de l'Església a casa nostra no ha exercit un influx benèfic tan gran i perdurable ni ha rebut tantes i tan expressives lloances», afirmen els prelats.

Els bisbes desitgen que, «al llarg d'aquesta commemoració, s'organitzin actes d'homenatge, conferències i que dediquin l'atenció que es mereix els mitjans de comunicació social», i convoquen una gran trobada sacerdotal de totes les diòcesis, amb caràcter marcadament torrasian, al monestir de Montserrat el 25 del proper mes de novembre.

Text íntegre del comunicat a pàg. 2. A pàg. 10: «Vilafranca exalta la figura del bisbe Torras i Bages». Vegeu també l'article del bisbe Joan Carrera sobre La tradició catalana i el «Llindar», a les pàgines del quadern «Afinant»

SUMARI

6

Entrevista a Mons. Joseph Duval sobre la visita del Papa a França

III

«Reconciliació de les Esglésies a Europa?», per Joan Botam

El Dr. Josep M. Martí Bonet respon un article ofensiu de l'arquitecte Oriol Bohigas

«Haviem assolit un bon tarannà de diàleg i respecte»

«Una Església mal educada» és el títol d'un article del Sr. Oriol Bohigas, dins de la sèrie que publica a l'*Avui* amb el títol «Cartes per anar tirant». L'article, aparegut a aquest diari el diumenge 1 de setembre, tenia la forma de carta dirigida al cardenal Carles i l'acusava a ell i a l'arxidiòcesi barcelonina de «menyspreu» de la convivència urbana i de viure encastellats en aquest «menyspreu superbiós». Per què? Perquè, segons el Sr. Oriol Bohigas, l'arxidiòcesi atorga molt poca col·laboració al millorament urbà i du a terme, fins i tot, actuacions abusives en el camp urbanístic.

L'arquitecte Oriol Bohigas, responsable d'una part important de l'urbanisme barceloní més recent, té tot el dret d'expressar-se sobre el tema, però, paradoxalment, com demostra la resposta que li dedica el Dr. Martí Bonet, desconeix i fins i tot ignora dades que contradiuen la tesi que ell pretén defensar, més amb rauxa que amb seny, en un article tanmateix indocumentat. Una vegada més, doncs, la frivolitat d'una dialèctica de mal gust i el to clarament ofensiu del seu escrit, el desautoritzen davant de l'opinió pública.

L'Església de Barcelona i el seu Pastor, encara que amb pocs mitjans materials, estan duent a terme una preciosa i meritòria contribució a la bona convivència urbana i a l'entesa amb totes les administracions, des d'un «diàleg respectuós i eficaç», tal com afirma, amb ple coneixement de causa, el Dr. Martí Bonet, delegat episcopal del Patrimoni Cultural de l'Arquebisbat de Barcelona, un dels eclesiàstics que sap més del tema i que millor ha treballat en aquesta direcció.

Respecte de l'actitud i el tarannà amb què va redactar l'article en qüestió el Sr. Bohigas, una lectora del diari on el va publicar, en comentar el malaurat article, escrivia: «Qui sap si li passa el que sol passar quan es miren les coses amb les ulleres posades del ranci anticlericalisme. Que són de visió tan carca com les de la beatèria religiosa.» Hi estem d'acord.

Text de la resposta del Dr. Martí Bonet a pàg. X del quadern «Afinant».

Nota conjunta dels bisbes de les diòcesis de Catalunya

Cent-cinquantè aniversari del naixement del venerable doctor Josep Torras i Bages

L'Església que pelegrina a Catalunya es disposa a commemorar, amb goig i amb diversos actes, els cent-cinquanta anys del naixement del venerable doctor Josep Torras i Bages (12 de setembre de 1846).

No és per simple rutina, per mimetisme o per compromís, que es fa aquesta commemoració. La Sagrada Escripura ens exhorta a fer l'elogi dels homes il·lustres que ens han precedit i que han estat l'orgull del seu temps, en especial d'aquells que *han deixat un nom* (cfr. Sir 44, 7-8). Cal, doncs, que recordem i que honorem, particularment aquesta avinentesa, aquell gran home d'Església que, nascut a les Cabanyes, prop de Vilafranca del Penedès, deixà una petjada tan profunda en la nostra terra, que s'ha pogut dir que «l'ha senyada» (Josep Carner) i que l'ha «rebatejada» (Guerau de Liost).

Als temps moderns, cap altra figura de l'Església a casa nostra no ha exercit un influx benèfic tan gran i perdurable ni ha rebut tantes i tan expressives lloances: A més de les cartes de gratitud i elogi que li varen adreçar els papes Pius X i Benet XV i de l'enaltiment que en fa Joan Pau II en el decret sobre l'heroïtat de les seves virtuts, han proclamat col·lectivament les seves virtuts i li han rendit homenatge la Conferència Episcopal Tarraconense, la Conferència Episcopal Espanyola, diferents i nodrides assemblees de sacerdots, religiosos i laics i, darrerament, el nostre Concili Provincial en l'última sessió de treball a Sant Cugat del Vallès (20 de maig de 1995). Igualment ho han fet, a títol personal, molts altres cardenals, bisbes, sacerdots, religiosos i laics (polítics, artistes, poetes i literats...).

Són molts els aspectes en què sobresortí el gran bisbe de Vic, els quals no solament foren l'admiració dels seus contemporanis, sinó que encara avui, malgrat la inevitable erosió del temps, continuen projectant intensos raigs de llum sobre el nostre present i ens inviten a la reflexió, a l'estudi, a la imitació. No és aquest el lloc més adient per fer una relació extensa d'aquests aspectes, però sí per recordar-ne almenys alguns dels més destacats.

El doctor Torras i Bages fou, sobretot, un sacerdot insigne i un zelós i exemplar pastor de les ànimes, un veritable model de bisbes i, en paraules de Joan Pau II, «defensor i mestre de la fe amb obres i amb escrits, especialment amb les seves cartes pastorals: el seu magisteri fou tan admirable, que fou anomenat "Pare de l'Església de nostre temps" i com el pare espiritual de Catalunya (*spiritalis Cataloniae patriarcha*)». Ja en vida, els papes Pius X i Benet XV, en les cartes gratulatòries esmentades, havien qualificat el Dr. Torras de «Bisbe típic tal com el descriu l'apòstol» i d'«intèrpret del seu pensament», respectivament.

El papa Joan Pau II el considera «veritable i principal fautor cristià de la Renaixença de la nació catalana (*catalaunicae gentis*)» i «gran vindicador de la manera de ser i de la cultura humana de Catalunya». I afegeix que, com a defensor del «patrimoni moral i religiós de Catalunya, en reclamà la confirmació i l'augment, d'acord amb la fidelitat a les arrels cristianes i a l'Església», anticipant-se així molts anys abans a les ensenyances del Concili Vaticà II, segons el qual, l'Església «procura que no es faci malbé cap engruna del bé sembrada en el cor i en el pensament dels homes o en els ritus

i cultures dels pobles» (LG, 17).

Però evidentment, allò que exalta sobretot la figura del venerable doctor Torras i Bages és la seva santedat. Com deia el jesuïta P. Ignasi Casanovas en la cèlebre conferència a les Congregacions Marianes de Barcelona, pocs mesos després de la mort del gran bisbe i ho havia dit amb paraules semblants Enric Prat de la Riba, president de la Mancomunitat de Catalunya, «al bisbe de Vic, digueu-li doctor, digueu-li savi, digueu-li conseller, clarividet, home total i harmònic, digueu-li patriarca i orientador del nostre poble, sempre us queda una aurèola al seu voltant... Del bisbe de Vic, no en direm res digne de les seves extraordinàries qualitats, mentre no li diguem "sant"».

Com a sant fou tingut en vida i molt especialment després de la seva exemplaríssima mort, com a conseqüència de les virtuts que l'adornaven: una fe vivíssima, una profunda humilitat, una admirable prudència, una gran austeritat de vida, un gran esperit d'oració, un zel infatigable, una entranyable devoció a la Sagrada Eucaristia i a la Verge Santíssima, molt particularment sota l'advocació del Rosari.

Aquesta santedat fou reconeguda oficialment, si bé encara no amb autorització per venerar-lo amb culte públic, amb el decret de Joan Pau II sobre l'heroïtat de les seves virtuts (13 de juny de 1992). El Dr. Torras forma part, així, del patrimoni de santedat propi de Catalunya i aquest és el títol que el temps no marcirà perquè, com diu el mateix Dr. Torras, «els sants són els homes de l'eternitat».

Amb la confiança que ens donen la seva santedat i alhora la seva proximitat, no hem de vacil·lar a acudir a la

intercessió del Dr. Torras en les nostres dificultats humanes —malalties, defallences, problemes materials i espirituals— per tal que pugui manifestar-se l'ajut de Déu de manera extraordinària i possibilitar, si és aquesta la voluntat divina, la seva prompta beatificació i canonització.

Serà bo que, en aquest aniversari torrasista, els fills de l'Església de Catalunya —especialment els preveres— llegeixin els seus escrits, la major part dels quals, per la profunditat del seu pensament i per la unció amb què són expressats, conserven tot el seu valor i actualitat. Serà bo també que els estudiosos aprofundeixin aspectes del pensament del Dr. Torras fins avui encara no suficientment explorats. És igualment desitjable que, al llarg d'aquesta commemoració, s'organitzin actes d'homenatge, conferències i que hi dediquin l'atenció que es mereix els mitjans de comunicació social. A més dels actes commemoratius que se celebraran en les diòcesis de Barcelona i Vic, s'organitzarà una trobada sacerdotal de tota la Tarraconense, amb caràcter marcadament torrasista al monestir de Montserrat, el dia 25 del proper mes de novembre.

Però, per damunt de tot, cal que ens disposem a imitar-lo en l'amor i l'adhesió a la persona de Crist, en l'infatigable zel per la propagació del Regne de Déu, en l'enamorament i servei abnegat de l'Església, en la comunió sòlida i afectuosa amb el Sant Pare i en l'exercici de totes les virtuts cristianes per fer-nos mereixedors, com ell, de l'aurèola de la santedat, l'únic ideal de la seva vida.

1 de setembre de 1996

Els Bisbes de Catalunya

CATALUNYA
CRISTIANA

Director: Mn. Manuel Valls i Serra

Coordinació: Josefa Picas i Pauné

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Guillem Farré, Francesc Gamissans, Núria Oriol, Marta Puyol, David Vidal

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragones, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Collell, Miquel Estradé, Enric Graupera, Joan Guitéras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Jaume Reixach, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado i Minguez

Publicitat: Magda Revetllat i Barba

Promoció: Jordi Baig i Juncosa

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

C/ Puiggarí 5-7 - 08014 BARCELONA - Telèfon 490 59 88, Fax 490 20 35

Impressora: Publiograf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30, 08011 BARCELONA. D.L. B. 14.387/79 Tel. 454 16 30 / 17 77

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.880 ptes.
Resta d'Europa: 20.384 ptes.
Amèrica i Àfrica: 25.584 ptes.
Àsia i Oceania: 36.504 ptes.

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona
Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malsosa i Riera

PATRONAT

President: Mons. Ricard-Maria Card. Carles i Gordó, arquebisbe de Barcelona

President per delegació: Mons. Joan Carrera i Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Altres membres: Josep-Rafael Carreras de Nadal, Ramon Casals i Lamarca, Marcel Coromines i Balletbò, Pere Fàbregues i Morlà, Marcel·li Joan i Alzinella, Josep Miró i Ardèvol, Pere Planellas i Reig, Josep Oriol Pujol i Humet, Mn. Manuel Valls i Serra, Gaspar Vilarrúbias i Codina

Secretari: Jaume Planas i Pahissa

Gerent: Jaume Viñals i Rovira

Difusió controlada per

MEMBRE DE LA UCIP
MEMBRE DE L'APPEC

Diverses opinions sobre el viatge del Papa a França

ROMA.— La visita del papa Joan Pau II a França, del 19 al 21 d'aquest mes, un dels motius del qual és el XV centenari del baptisme de Clodoveu, ha aixecat un clima de contestació en certs sectors d'opinió.

Alguns grups de laics s'oposen a contribuir a les despeses que generen les grans concentracions i la mateixa seguretat del Sant Pare i el seu seguici; altres conceptuen el viatge com un motiu per satisfer les nostàlgies de la «cristianitat»: una Església rica, hegemònica i prepotent; no falten els que temen una ingerència política en els afers polítics de la República. Un corrent més lliberal i anticlerical acusa Joan Pau II de vulnerar amb els seus discursos i intervencions la llibertat d'expressió democràtica —sense traves ni regles— i del capteniment ètic personal i col·lectiu. Fins i tot hi ha una iniciativa o campanya pintoresca d'un grup minoritari que proposa el «desbateig» dels francesos que no estiguin conformes amb la visita.

L'anada del Papa a França no s'ha d'inscriure en el context d'una conjectural ingerència política, sinó en el marc evangèlic d'una visita pastoral de les esglésies locals. Òbviament això implica una sèrie de components derivats de la seva responsabilitat com a cap visible de la mateixa Església.

En les seves intervencions, Joan Pau II tractarà probablement de la responsabilitat dels cristians en el món d'avui, de saber redescobrir els

aspectes positius de la història mil·lenària de les Gàl·lies: un tret molt significatiu fou la conversió i baptisme de Clodoveu, constructor de la nova França sobre les ruïnes de l'imperi romà. També de la família, dels joves, de la vida sacerdotal i religiosa. No és improbable que, com a tema puntual, faci una al·lusió als problemes dels emigrants: el respecte als seus drets humans elementals i a les seves famílies, fins i tot en aquells que no tenen els «papers» en regla segons la legislació vigent. Encara és viu el record dels esdeveniments de Saint-Bernard a París.

En aquesta mateixa edició, *Catalunya Cristiana* reproduceix de *La Croix* una entrevista a Mons. Joseph Duval, arquebisbe i president de la Conferència episcopal francesa, on exposa la finalitat i les intencions d'aquest viatge papal i contesta amb claredat els principals reptes d'alguns contestataris, magnificats per alguns mitjans informatius.

El bateig de Clodoveu, pel bisbe sant Rémi, a Reims. Tapís del segle XVI, que es troba al Museu Saint-Rémi

Programa de la visita papal

ROMA.— Poques setmanes abans del viatge pastoral de Joan Pau II a França, es va fer públic el programa detallat d'aquesta visita que, del 19 al 22 de setembre, portarà el Papa de Tours a Reims, passant per Saint-Laurent i Sainte-Anne-d'Aubray, a la Bretanya.

Dijous 19:

Tours et Saint-Laurent-sur-Sèvre

Matí: Sortida de l'aeroport romà de Fiumicino.

Arribada a Tours; acolliment a la base aèria de St.-Symphorien.

A la prefectura de Tours, trobada privada amb el president de la República, Jacques Chirac; trobada pública amb les autoritats; discurs del Papa.

Tarda: Sortida de Tours en helicòpter cap a St.-Laurent-sur-Sèvre.

Arribada al convent de les Germanes de la Saviesa a St.-Laurent.

Al Jardí de les Cireres, salutació del Papa als joves i a la població de St.-Laurent.

A la basílica de St.-Laurent, vespres amb les religioses i religiosos de l'Oest; homilia del Papa. Retorn en helicòpter de St.-Laurent a Tours.

Divendres 20:

Sainte-Anne-d'Aubray

Matí: Sortida de la base aèria de Tours cap a Lorient.

Arribada a l'aeroport de Lorient (Lann-Bihoué).

Transport en helicòpter de Lorient a Sainte-Anne-d'Aubray.

Arribada a la basílica de Sainte-Anne-d'Aubray. Davant la casa de Ker Anna a Sainte-Anne-d'Aubray, eucaristia amb homilia del Papa.

Tarda: Visita privada a la basílica de Sainte-Anne-d'Aubray.

Al parc del Memorial de Sainte-Anne-d'Aubray, trobada amb les joves parelles i els seus fills; discurs del Papa.

Retorn en helicòpter a Lorient.

Retorn en avió de Lorient a Tours. Arribada a Tours.

Dissabte 21:

Tours

Matí: A la base aèria de Tours, eucaristia —amb motiu del 16è centenari de la mort

de sant Martí, i homilia del Papa.

Tarda: A la basílica de St. Martin de Tours, trobada a els representants del més pobres i dels exclosos, discurs del Papa.

Diumenge 22:

Reims

Matí: Sortida de la base aèria de Tours cap a Reims.

Arribada a la base aèria de Reims.

A l'aeroport de Reims, eucaristia amb motiu del 15è centenari del bateig de Clodoveu, amb homilia del Papa. A continuació Àngelus. A la casa diocesana de Reims, trobada amb els bisbes de França i discurs del Papa.

Tarda: A la basílica de Reims, pregària davant de les relíquies de sant Remigi.

A la catedral de Reims, trobada amb els agents de pastoral diocesana i representants dels laics, discurs del Papa.

A l'aeroport de Reims, cerimònia de comiat, discurs del Papa.

Sortida de l'aeroport de Reims.

Arribada a l'aeroport de Ciampino, a Roma.

COMPREM CASES O SOLARS

a Barcelona o rodalies.
No importa estat.
De part. a part.
Solvència.

Sr. Josep

Tels. 215 22 29
215 21 07

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA BON VIURE

Som a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, servei mèdic, sanitari i humà. Estadades per sempre i per convalescències. Poques places.
Tel. 427 44 53.

CRÒNICA EN IMATGES

d'alguns pelegrinatges recents

El 50è a Terra Santa

Del 1 al 8 d'agost ha estat la 50a vegada que un grup d'Amics de Catalunya Cristiana anava a la terra de Jesús; una fita, aquesta, ben significativa del programa d'activitats de la nostra associació.

Amb aquests, doncs, són més de 2.000 els pelegrins portats a Terra Santa en el nom del setmanari. I, com ja és sabut, els nostres pelegrinatges són la continuació dels que van iniciar els monjos de Montserrat els anys que es van ocupar, arran del Concili, del Centre Eumènic instituit pel papa Pau VI a Tantur, prop de Betlem.

Aquest cop, el grup de «Pellegrins de la Paraula» va celebrar un fet tan significatiu com aquest: del 50è pelegrinatge. I en va ser el guia espiritual Mn.

jans de Comunicació Social a Barcelona. Va coincidir, per cert, amb els dies que un altre grup d'Amics anava als Estats Units i al Canadà (costa est) amb Marta Cantí, secretària executiva de l'associació.

Un moment culminant, junt amb les celebracions als llocs de tradició bíblica cristiana, va ser la recepció oferta als pelegrins catalans a l'hotel Seven Arches, de la Muntanya de les Oliveres. Una bona ocasió per compartir records, afermar amistats i fer noves coneixences.

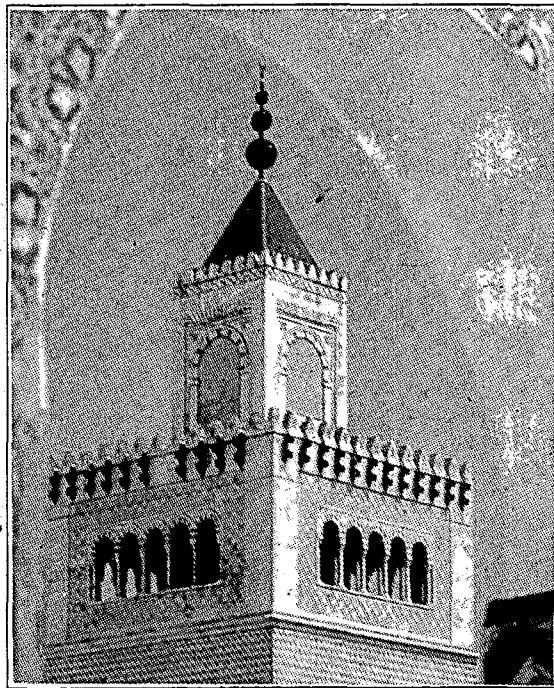
Aquesta fita del 50è Pelegrinatge a Terra Santa, amb el nombre de persones que han anat fins ara al país de Jesús, vol esperonar els lectors i tots els amics del setmanari a anar-lo a conèixer, sobretot ara que la ciutat de Jerusalem celebra els 3.000 anys de la seva història i en la perspectiva del tercer mil·lenni de la nostra era. Tota una incitació a la pau i al retrobament dels que compartim una mateixa fe en Jesucrist, i també entre tots els que reconeixem un sol Déu com a font de vida i de salvació.

Pelegrinatges i viatges

*Els Amics de Catalunya Cristiana
us proposen d'anar a:*

Del 4 al 14 d'octubre

TUNÍSIA

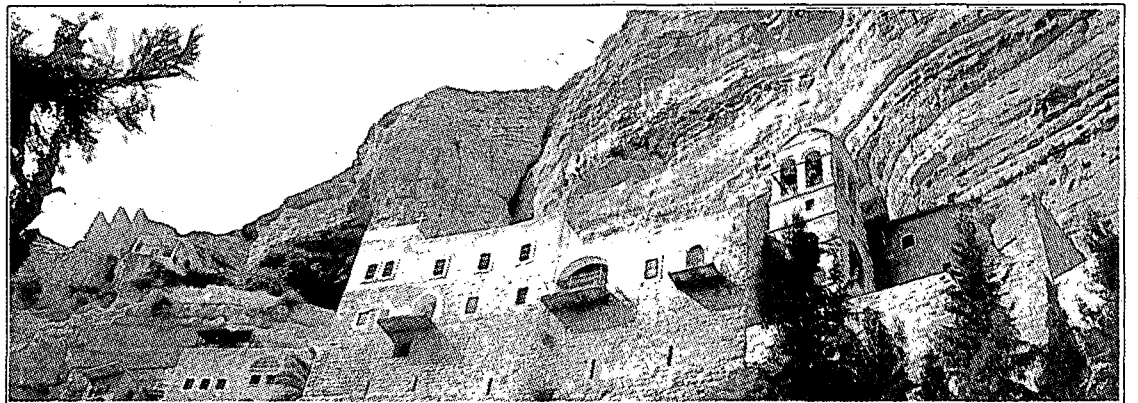

- **Tertul·lià, santa Perpètua, els bisbes Cebrià i Agustí, Lluís de França, Anselm Turmeda... noms i èpoques d'una molt llarga història**
- **De Cartago, al golf de Tunis, fins al desert del Sàhara i a l'illa de Gerba, a l'altre extrem del «Pont de la mar blava»**

AMB L'ASSISTÈNCIA TÈCNICA DE

Del 20 al 27 d'octubre

PELEGRINATGE A TERRA SANTA

Feu-vos «Pelegrins de la Paraula» venint a la Terra de Jesús com a Amics de Catalunya Cristiana.

Després, en llegir l'Evangeli o escoltar la Paraula de Déu, sembla talment una Bíblia il·lustrada.

VENIU A CONÈIXER MÓN I A FER-HO CRISTIANAMENT I EN CATALÀ

DEMANEU INFORMACIÓ

Per telèfon, per correu o bé personalment a l'Associació

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

Plaça Urquinaona, 11, 3r. 3a. A 08010 BARCELONA

Telèfon: 301 37 18.- Fax: 302 32 64

ÀUSTRIA

Internacional

El nombre de vocacions sacerdotals continua estable

La crisi de l'Església no ha afectat la pràctica religiosa

VIENA.— El 18,5 % dels catòlics austríacs van regularment a missa el diumenge. És el que sobresurt de l'últim informe de l'Institut austríac per a les estadístiques eclesiològiques. 1,12 milió de catòlics han participat en l'eucaristia des del diumenge de referència, el setembre de 1995. És lleugerament menys que en el recompte precedent de març del mateix any. Això tendria a demostrar que la crisi que sacseja l'Església a Àustria no ha tingut incidència directa sobre la pràctica dominical.

La tendència de la pràctica religiosa continua en baixa, encara que no sigui tan important com en altres països industrialitzats (24,3 % el 1980, 20,9 % el 1990). A aquests practicants regulars, convé afegir un nombre important de catòlics que participen en la missa ocasionalment sobretot en festes com Nadal, Pasqua o Pentecosta, i també en esdeveniments familiars.

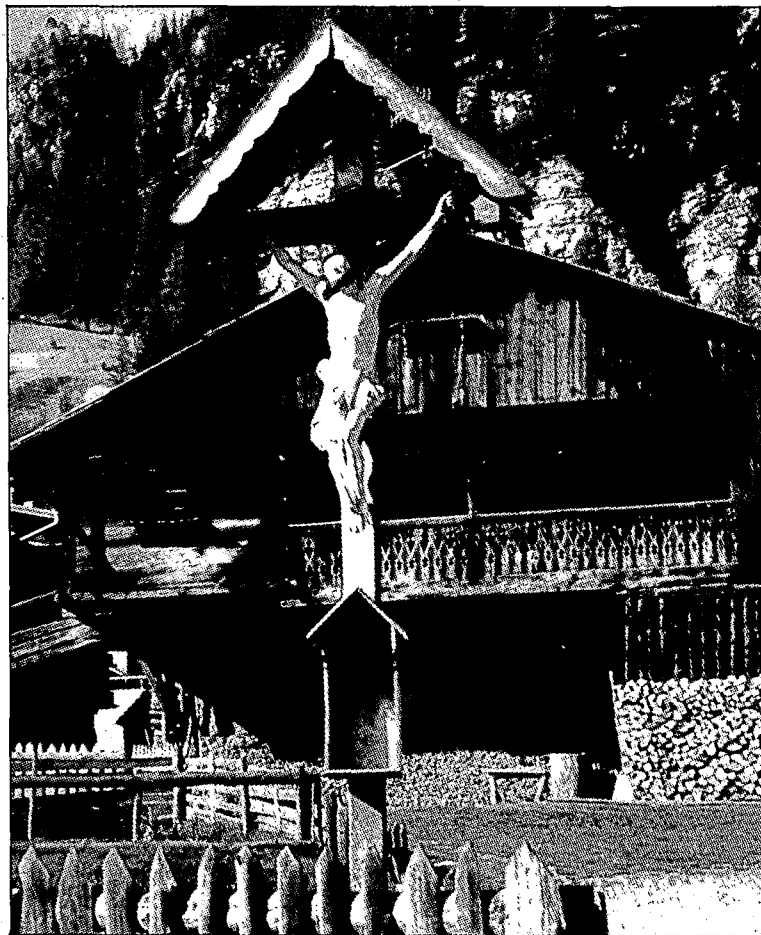
El nombre de «sortides d'Es-

glésia», després de molts anys de reculada, és, contràriament, una altra vegada en alça i arriba l'any 1995 a la xifra rècord de 43.527 o sigui 0,7 %. El nombre de reintegracions a l'Església roman estable a 3.325. Igualment les conversions, 467 l'any 1995.

Pel que fa a matrimonis i baptisme el nombre també és en baixa. Però cal tenir en compte l'evolució demogràfica.

El nombre de vocacions sacer-

dotals és estable. Àustria va comptar l'any passat 52 ordenacions sacerdotals (dels quals 29 preveres diocesans) contra 53, el 1990, i 55, el 1980. Igualment l'any passat es registrà l'ordenació de 34 diaques permanents (23 el 1990, 34 el 1980). Per contra, el nombre de dones joves que s'han compromès en la vida religiosa està en clara reculada: 29 el 1995 contra 56 el 1990 i 80 el 1980. (KAP)

La crisi que sacseja l'Església a Àustria no ha tingut incidència directa sobre la pràctica dominical

El malestar no s'ha dissipat

El cardenal Hermann Groer surt del silenci

VIENA.— Després d'un any, el cardenal Herman Groer, arquebisbe de Viena de 1986 a 1995, ha trencat per primera vegada el seu silenci responant a les acusacions de pedofília que aleshores li van ser fetes, mai provades, i que van ser explotades per la premsa sensacionalista. Groer es clogué aleshores en el silenci i, poc després, en complir els 75 anys, presentà la dimissió.

Mons. Groer acaba d'assumir una responsabilitat eclesial després del seu nomenament de prior de la petita comunitat benedictina de Maria Roggendorf a la qual havia pertangut abans de la seva ascensió a l'episcopat.

En una entrevista a la revista *Profil* el cardenal Groer, de 76 anys, respon a les acusacions d'abusos sexuals comesos a menors. Interrogat sobre el seu refús a defensar-se públicament, Mons. Groer revelà que la plaça pública sobre la qual aquestes «revelacions» foren fetes, no era el lloc adequat per a la defensa. «Per obtenir justícia, hom no ha d'anar als mitjans de comunicació. Tot estava plantejat per endavant. Absolutament tot, des de tots els punts de vista. Per altra part, em van asseure al banc dels acusats i van convertir tot el món en una sala d'audiència.»

Mons. Hermann Groer

Un any després d'esclatar l'afer, Mons. Groer confessa: «Jo jano visc. Allò fou un assassinat moral. Hi ha dues menes d'homicidis: l'homicidi després del qual hom és mort i l'assassinat moral que destrueix completament la persona.» El cardenal, contràriament, ha rebutjat d'expressar-se sobre el seu acusador. «Era un alumne i un seminarista que ha escrit "fantasies" de mi. Notinc res més a dir. És massa penós.»

El pare Clemens Lashofer, abat del monestir de Göttweig del qual depèn el convent de Maria

Roggendorf, ha precisat que el nomenament de Mons. Groer com a superior de comunitat s'ha fet segons les regles de l'orde benedictí. També ha dit que aquesta decisió no hauria de tenir efectes negatius. (APIC)

ESCOLA SUPERIOR D'HOTALERIA I TURISME SANT IGNASI

Gestió d'Empreses Turístiques i de Restauració

Títol oficial, Diplomatura Universitària, Diploma del Centre i de la Generalitat de Catalunya

Diplomatura en Turisme

Títol oficial, Diplomatura Universitària, Diploma del Centre

Diploma Europeu en Gestió Hotelera

Diplomes, EURHODIP, del Centre i de la Generalitat de Catalunya

Hostaleria

Títol oficial, Diploma del Centre i de la Generalitat de Catalunya

Activitats Socioculturals (Oci i Turisme)

Títol oficial, Tècnic Especialista

Leisure & Animation

Diploma del Centre i de la Generalitat de Catalunya

DEPARTAMENT ESCOLA-EMPRESA
BORSA DE TREBALL
PROJECCIÓ PROFESSIONAL
PROGRAMES EUROPEUS
INTERCANVIS INTERNACIONALS

Carrasco i Formiguera, 32
08017 Barcelona
Tel. 203 9016 • Fax 280 1346

FRANÇA

Clima de contestació en certs sectors davant de la visita pontifícia

«El Papa no ve a ficar-se amb la política francesa»

Entrevista amb Mons. Joseph Duval, president de la Conferència dels bisbes de França

Joan Pau II estarà de visita pastoral a França des del dijous 19 de setembre al diumenge 22 de setembre. Aquesta visita aixeca, contràriament a les precedents, un cert corrent contestatari. A l'Oest, els grups laics s'oposen a les subvencions assenyalades per les institucions regionals a les despeses de seguretat suscidades per la visita. També a Reims, on el tribunal administratiu s'ha oposat a una assignació municipal, obligant així l'arquebisbe, Mons. Defois, a llançar una subscripció. Finalment un col·lectiu oposat a la visita del Papa ha recorregut a una campanya de «desbateig».

Frederic Mounier

La Croix

—Molts veuen en la pròxima visita a França de Joan Pau II, més una visita d'Estat que una visita pastoral, i això els inquieta. Què els diu?

—Cal plantejar aquesta visita tal com el Papa la planteja, i tal com l'hem plantejat ambell: és una visita pastoral. El Papa ve a visitar les esglésies locals. No es desplaça per jugar a ser vedette, sinó per donar a les esglésies locals la possibilitat de refermar la seva unitat, per prendre una nova consciència de l'extraordinària riquesa del do de Déu. El ministeri del Papa està al servei de la unitat de l'Església i de la fidelitat a l'Evangelí.

Els catòlics de França, hem d'escollir el que el successor de Pere ens repetirà sobre la nostra missió en el món d'avui. Ell ens ajudarà a veure més enllà de l'Hexàgon, a redescobrir l'aspecte positiu de la nostra història cristiana, i a prendre consciència de la responsabilitat de l'Església en aquest món.

Les visites del Papa sempre han ajudat les esglésies locals a retrobar un nou dinamisme. A França potser tenim necessitat de deixar-nos aixecar per un nou impuls. Es tracta de viure una festa joiosa i plena d'esperança. En una família, les festes al voltant dels pares reforcen els llaços, refermen la solidaritat, fan sortir de l'aïllament aquells o aquelles que són temptats de viure aïllats.

—Per a alguns catòlics, aquesta visita pontifícia satisfà una nostàlgia de la cristianitat, per a altres, apareix com a suspecte d'ingerència. Què els diu als uns i als altres?

—No es pot fer un procés als papes, als bisbes o a l'Església sense estar ben informat. En les seves anteriors visites a França, el Papa va manifestar alguna ingerència en la vida de les diòcesis?

Mai no ha donat «consignes». Considera els seu paper amb una certa altura de mires que no es correspon pas amb el que hem pogut llegir aquí o allà, amb motiu d'aquesta visita. Les seves homilies desconcerten alguns. Esperen consignes precises, quan ell ens parla de l'essència de la nostra fe.

Joan Pau II no ve a immiscir-se en la política francesa. Sé molt bé que hi ha, aquesta vegada, una certa agressivitat que no havíem conegut en els viatges precedents. Però això no és inesperat. Hi ha els «insatisfets de l'interior» de l'Església. Hi ha alguns a qui el discurs exigent del Papa els irrita. Hi ha també, cal dir-ho, el vell anticlericalisme que alguns volen ressuscitar per ferir l'Església que tanmateix no és gaire triomfalista actualment, però que no obstant roman com una referència en un món que dubta de tot. Seria lamentable que aquest anticlericalisme ompli de pensament polític als que n'estarien mancats. El nostre país té altres urgències.

—Temeu que es produeixin manifestacions d'oposició durant els temps forts d'aquesta visita?

—Jo no temo més que algunes petites manifestacions. Però, si un petit grup es manifesta, els mitjans ho amplifiquen. A vegades es té la impressió que alguns volen destornar l'estàtua del comanador... com si hi hagués un comanador. Tota autoritat que es presenti tenint alguna cosa a dir sobre l'orientació de la vida és agredida perquè va a l'encontre del que alguns voldrien, d'una llibertat sense traves o d'una vida organitzada sense cap regla, ni personal ni col·lectiva.

—Aquesta visita no resultarà massa cara per a l'Església i per a les institucions locals?

—Un desplaçament així, les grans concentracions, són cares, és veritat, a les comunitats catòliques. El principi és que cada diòcesi vi-

sitada es faci càrrec de les despeses. Aquest principi és el millor mitjà per limitar-les i conservar-ne el control.

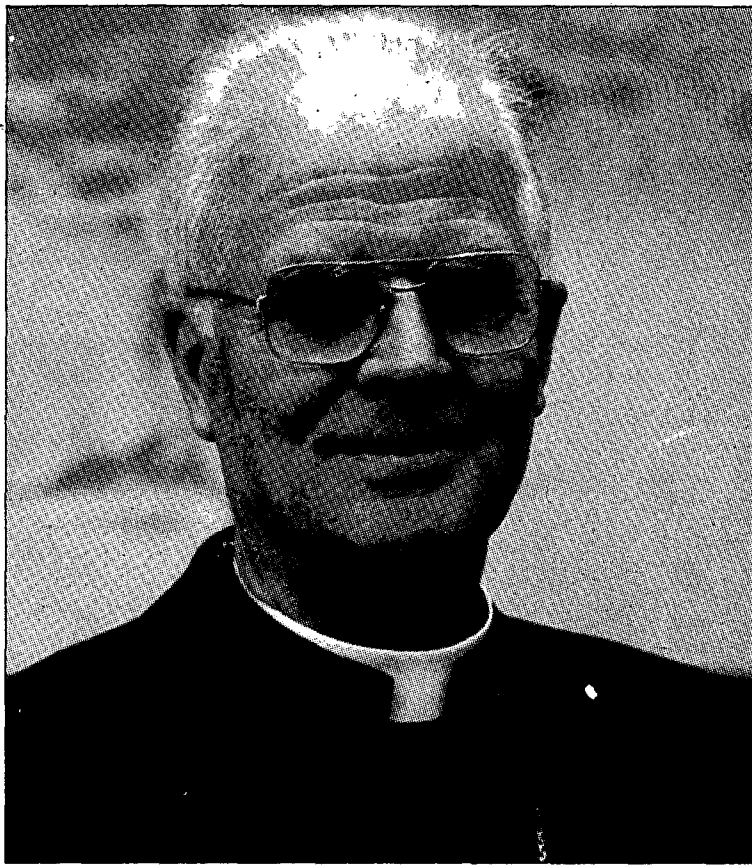
Sempre es podria dir que els diners es podrien destinar per altres coses. Però tot grup, sigui el que sigui, té necessitat de reunir-se i de fer festa. Les ciutats que han acollit el Tour de França saben prou bé quines despeses han hagut

d'una ciutat? Vivim en una societat en la qual res no es pot fer sense que, de fet, les institucions públiques siguin obligades a intervenir. En l'àmbit nacional, no hi ha subvencions públiques per a l'organització del viatge.

—Per què dues visites del Papa a França amb un any d'interval?

—Aquesta és una qüestió que nosaltres ens hem plantejat. L'estatut de la visita de 1997 a París és totalment particular: el Papa no ve per visitar les diòcesis de França, sinó per la Jornada Mundial de la Joventut. No és pas, doncs, una visita ni a França, ni a l'arxidiòcesi de París.

—Per què el Papa anirà a Reims?

Mons. Duval, president de l'episcopat francès

d'acceptar per aquest motiu. Però jo puc assegurar que als que temen despeses abusives amb motiu del viatge del Papa, que no hi ha ni hotel de luxe, ni sopar de gala, i que tot és al més just possible.

Hom s'esvera també que les institucions públiques siguin a vegades convocades a contribuir en l'organització d'aquestes concentracions. A França hi ha alguna manifestació de certa importància que no les posi en contribució, sigui per la seguretat, o simplement per guardar la reputació d'acolliment

—Hi va amb motiu del XV centari del baptisme de Clodoveu. És una de les etapes del seu viatge. No és única. Els historiadors coneixen el paper de Clodoveu en la construcció de França. Coneixen també la importància del baptisme en la vida de Clodoveu. Per què l'Església s'aferra a donar importància a aquest esdeveniment? Perquè es tracta de l'adhesió a la fe catòlica del primer artífex de la construcció d'aquest país que va esdevenir França. Perquè es tracta de la conversió reflexionada d'un

Internacional

rei bàrbar desitjós de reconstruir damunt de les ruïnes de l'imperi romà. Perquè es tracta de la conversió al catolicisme autèntic de qui havia d'ajudar la Gàl·lia a sortir de l'heretgia arriana.

L'Església no va néixer pas a la Gàl·lia amb Clodoveu. Però l'Església acollí a Clodoveu que, al seu torn, li va permetre alliberar-se de l'heretgia. L'Església mai no ha fet de Clodoveu un sant, però ha reconegut amb el seu baptisme l'obra conjunta de sant Remigi, santa Clotilde, santa Genoveva, sense oblidar sant Martí, mort feia un segle, però del qual la fama dels miracles impressionaren fortament el Clodoveu catecumen.

Repeteix: Reims no és més que una etapa en el viatge del Papa, que no ha estat organitzat únicament en funció del XV centari del bateig de Clodoveu.

—Alguna nostàlgia, doncs, d'una cristiandat passada?

—Si Mons. Balland, ara arquebisbe de Reims, ha pres la iniciativa de fer-se càrrec de l'organització d'aquesta commemoració i de convidar el Papa, és per tenir les regnes de l'orientació d'aquesta celebració, i per evitar que diversos grups l'interpretin tendenciosament. No és una qüestió per a l'Església catòlica voler afirmar el seu domini sobre la nació francesa. Estic segur que el Papa en el seu discurs, no defugirà d'abordar del tot aquesta qüestió. Ell no vol refer la guerra dels dos glavis. Que no vol dir que l'Església no tingui res per aportar a la societat.

—En aquest pla, l'Església ha estat qüestionada recentment a causa de la seva posició a favor dels «sense pappers». Què hi diu?

—La nostra posició és clara. Nosaltres no diem: «Obrim les nostres fronteres a no importa qui.» Comprenem una política tendent a limitar la immigració. Però nosaltres prediquem el respecte a les persones i les famílies. És això el que passa amb el problema dels «sense pappers»: cal respectar aquestes persones, així com les seves famílies.

Recordar aquest doble respecte forma part de la missió de l'Església. Però no volem intervenir en les legislacions referents a la immigració.

—Després de l'assassinat de Mons. Claverie, com poden avaluar les relacions entre l'Església i l'islam?

—Els catòlics encara presents a Algèria volen salvaguardar una possibilitat de diàleg, font d'enriquiment. Un grup que no dialogui, s'asfixia. Si l'Església no dialoga amb l'islam, hi perd. I si l'islam no accepta dialogar amb altres creients, s'empobrirà.

Catequesis

con niños

Secretariado
Diocesano de Huelva

Plan completo de catequesis
para comunión y poscomunión

Empezamos a caminar
Cuaderno Alumno. 104 págs. 29.º ed. 700
ptas.
Guía Catequista. 136 págs. 12.º ed. 925 ptas.

El encuentro
Iniciación a la penitencia y a la eucaristía.
Libro del Niño. 112 págs. 38.º ed. 700 ptas.
Guía del Catequista. 184 págs. 15.º ed. 925 ptas.

Haced lo que Él os diga
Catequesis de poscomunión sobre Jesús y su mensaje.
Cuaderno del alumno. 112 págs. 26.º ed. 700 ptas.
Guía del Catequista. 112 págs. 11.º ed. 925 ptas.

Vosotros sois mis amigos
Historia de la salvación.
Cuaderno del alumno. 96 págs. 22.º ed. 700 ptas.
Guía del catequista. 120 págs. 8.º ed. 925 ptas.

con preadolescentes

Javier M. Suescun-Román Bilbao

Acompañamiento y orientación en estos años apasionantes

La aventura por descubrir 1
Se presenta este catecismo para orientar la etapa adolescente, cuyo entramado lo forman el adolescente que busca y sueña, y Jesús que le deja pistas para crecer y realizar sus sueños encaminados a la madurez. 112 págs. 1.100 ptas.
Guía del educador. 176 págs. 1.500 ptas.

con jóvenes

Secretariado Diocesano
de Huelva

Preparación a la confirmación y
catequesis de posconfirmación

Confirmados en la fe por el Espíritu
Curso de confirmación. Adolescentes
Cuaderno del alumno. 112 págs. 23.º ed. 700 ptas.
Guía del Catequista. 112 págs. 11.º ed. 925 ptas.

Guiados por el Espíritu
Curso de pre o posconfirmación. Jóvenes.
Cuaderno del alumno. 112 págs. 15.º ed. 700 ptas.
Guía del Catequista. 120 págs. 6.º ed. 925 ptas.

con adultos

Secretariado Diocesano de Huelva
Proyecto catecumenal con adultos
para profundizar en la fe

Camino de Emaús 1
¿Cuál es mi fe? Guía del catequizando. 128 págs. 6.º ed. 800 ptas.
Guía del catequista. 176 págs. 2.º ed. 1.000 ptas.

Camino de Emaús 2
Experiencia de un pueblo creyente.
Guía del catequizando. 168 págs. 4.º ed. 800 ptas.
Guía del catequista. 184 págs. 2.º ed. 1.000 ptas.

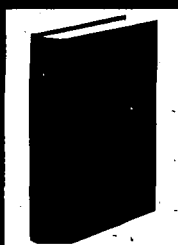
Camino de Emaús 3
Jesús, camino, verdad y vida.
Guía del catequizando. 264 págs. 2.º ed. 1.150 ptas.
Guía del catequista. 336 págs. 2.º ed. 1.525 ptas.

Camino de Emaús 4
Llamados a vivir en comunión.
Guía del catequizando. 176 págs. 1.000 ptas.
Guía del catequista. 232 págs. 1.150 ptas.

Camino de Emaús 5
Hombres nuevos.
Guía del catequizando. 192 págs. 1.000 ptas.
Guía del catequista. 264 págs. 1.350 ptas.

Biblia para jóvenes

Modelo escolar
Tapas en plástico
1.550 ptas.

Biblia para adultos

Modelo 1
Tapas guaflex acolchada,
encuadernada en cartóné,
estampaciones en oro.
2.500 ptas.

PROYECTO Alba

Para la enseñanza de
la Religión en Primaria

Religión 1º
Educación primaria
Libro del Alumno: 128
págs. 1.600 ptas.
Guía del profesor:
Próxima aparición.

Religión 2º
Educación primaria
De próxima aparición.

Autores:
V. Crespo
V. Ayuso
A. M. Gavilán

Reflexionamos: hechos,
noticias, datos, curiosidades.
Aprendemos: contenidos del
tema.
Aplicamos y evaluamos:
ejercicios y actividades.

ENCONTRARSE
CON JESÚS
Religión 1º ESO
136 págs. 1.800 ptas.

ENCONTRARSE
CON LA IGLESIA
Religión 2º ESO
152 págs. 1.800 ptas.

ENCONTRARSE
CON LA RELIGIÓN
Religión 3º ESO
Novedad: mayo 1996.
136 págs. 1.800 ptas.

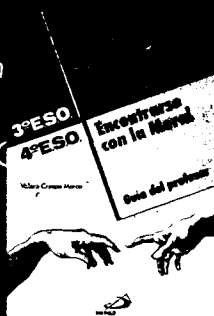
ENCONTRARSE
CON LA MORAL
Religión 4º ESO
Novedad: julio 1996.
136 págs. 1.800 ptas.

GUÍA DEL PROFESOR
Religión 1º y 2º ESO
264 págs. 1.950 ptas.

Autores:
Valero Crespo Marco
M.A. Torres Merchán

GUÍA DEL PROFESOR
Religión 3º y 4º ESO
Novedad: Sept. 1996
1.950 ptas.

SAN PABLO

Resina, I,
28021 Madrid,
Tel. 91-798 74 26/27
Fax: 91-505 20 50

Va tenir lloc del 20 al 21 d'agost a Bilbao

Primera trobada de corresponsals de Ràdio Vaticà a Espanya

BILBAO.— La primera trobada de corresponsals de Ràdio Vaticà a Espanya i de directors d'emissores que connecten amb l'emissora vaticana va tenir lloc del 20 al 21 d'agost al Centre Diocesà d'Espiritualitat de Begoña, a Bilbao.

En la trobada, organitzada per Guillermo Martín Rodríguez, director del programa espanyol de Ràdio Vaticà, amb la col·laboració de la Delegació de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Bilbao, s'han establert les bases per a una col·laboració entre les diferents emissores catòliques espanyoles i per a la realització de programes preparatoris del Jubileu del 2000.

Els participants en la trobada que va tenir lloc del 20 al 21 d'agost a Bilbao

Glòria Carrizosa

En la trobada van participar els nou corresponsals que té Ràdio Vaticà al País Basc, Catalunya, Galícia, les dues Castelles, Aragó, València i Madrid, a més a més dels corresponsals al Nord d'Àfrica i a Belgrad. També van assistir els directors de les emissores espanyoles que actualment connecten amb Ràdio Vaticà com són Radio Popular de Bilbao, Ràdio Estel de Barcelona, Radio Santa María de Toledo, Radio Luz de València i Onda San Pablo de Sevilla, entre altres participants.

El bisbe de Bilbao, Ricardo Blázquez, va inaugurar les sessions expressant la seva satisfacció perquè aquesta primera trobada se celebrava a la seva diòcesi. Mons. Blázquez va demanar que la comunicació de l'Església sigui genuïna, «que informi, sigui transparent i transmeti sempre la veritat», i va encoratjar els comunicadors a treballar amb entusiasme per la nova evangelització.

Durant les sessions de treball es van tractar diversos temes, com la responsabilitat que tenen els professionals catòlics en la formació de l'opinió pública. En aquest sen-

tit es va definir el perfil del corresponsal de Ràdio Vaticà: se li exigeix una bona formació, una cura especial en el llenguatge, seleccionar els temes, comprovar sempre les fonts i universalitzar les notícies locals. Per la seva part, els corresponsals van sol·licitar un llibre d'estil de RV i que s'enviïn cartes de presentació als bisbes de les diverses diòcesis on s'informi de la tasca que fan.

Per altra banda, es va tractar el tema del Jubileu del 2000 com el gran repte per a les emissores catòliques. Guillermo Martín Rodríguez va anunciar que el seu equip està preparant un programa especial amb motiu d'aquest esdeveniment i va encoratjar les diverses emissores perquè facin programes formatius durant els propers tres anys seguint les directrius del Sant Pare.

També s'han establert les bases per a una col·laboració entre les diferents emissores catòliques espanyoles, s'ha fixat el termini de sis mesos per presentar un document concret sobre això, ja sigui fent algun programa conjunt o intercanviant informació via mòdem o Internet.

Com comunica l'Església davant del repte del nou mil·lenni, o la necessitat que l'Església disposi dels seus propis mitjans de comunicació, seran alguns dels temes que es tractaran en la propera trobada que es farà el juliol de 1997 a València. Així mateix es van decidir les dates de les reunions que se celebraran els pròxims anys, el 98 a Salamanca, i el 99 a Santiago de Compostel·la i el 2000, coincidint amb el Jubileu, a Roma.

Entrevista amb Guillermo Martín Rodríguez, director del programa espanyol de Ràdio Vaticà

«L'Església s'ha d'interessar més pels mitjans de comunicació»

Guillermo Martín Rodríguez va néixer a Àvila fa 58 anys, està casat i és psicòleg i comunicador. Director del programa espanyol de Ràdio Vaticà des de 1987, pensa que l'Església ha de disposar dels seus propis mitjans de comunicació i ha de saber respondre als desafiaments que els mitjans no eclesials plantegen.

—El 12 de febrer del 1931 el papa Pius XI va inaugurar els estudis de Ràdio Vaticà a Roma. Després de 65 anys d'emissions, ¿quina funció té RV al món?

—Aquest instrument de comunicació al servei del Papa, ha anat millorant amb el pas del temps. La raó és que ha sabut adaptar-se als canvis tecnològics, tant en l'àmbit d'antenes, com d'estudis de gravació, d'ampliació de llengües en què es transmet, etc.

El Papa dona una gran importància als mitjans de comunicació i a la ràdio de forma especial. Ell vol que RV sigui un instrument en mans de l'Església per dur a terme l'evangelització, la transmissió del missatge pontifici, del magisteri de l'Església, etc.

Actualment, l'Església, com ho faria Sant Pau si visqués a la nostra època, ha de disposar dels seus propis MC, i saber-los fer servir, fins i tot la bústia electrònica, Internet, etc.

—Però, ¿no creu que hi ha un cert respecte per part de l'Església a fer servir aquests mitjans?

—Sí és cert, a vegades els bisbes utilitzen un llenguatge que no és gaire precís, i en ocasions —potser inconscientment— els periodistes malinterpreten les seves opinions i llavors sorgeixen informacions polèmiques.

Per altra banda, els sacerdots no han rebut una

formació periodística als seminaris, a les universitats. Penso que és un error, el que no es coneix bé, es tem. S'haurien d'interessar de manera més profunda pels mitjans de comunicació. Si estiguessin més ben preparats en aquest sentit, seria molt positiu, i se sabria respondre de manera més eficaç als desafiaments que els mitjans no eclesials plantegen a l'Església.

—Quins són els continguts del programa espanyol de Ràdio Vaticà?

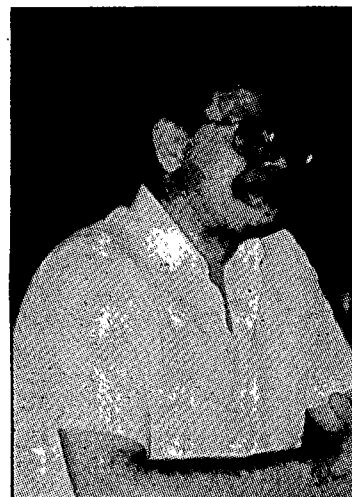
—Emetem dos programes diaris, a les tres del tarda, d'un quart d'hora, i vint minuts, passades les deu de la nit. A la tarda, s'emet informació sobre l'Església universal i cròniques sociopolítiques. En el programa nocturn té especial cabuda la informació religiosa, entrevistes, un comentari sobre el llibre del Papa, *Travessant el Llinard de l'Esperança*, espais sobre la Mare de Déu, coneixement de la cúria romana, etc.

—Quina audiència té el programa?

—És difícil dir una xifra, es capta a tot Europa. Per a l'espai *Amigos de Radio Vaticano*, m'han enviat cartes de diferents llocs: Finlàndia, Suècia, d'Ucraïna, etc.

A Espanya el problema de l'escolta, que es capta en el 1.530 de la OM o en OC, s'està pal·liant amb la connexió que a través del satèl·lit fan amb nosaltres diverses emissores catòliques.

G.C.

Guillermo Martín Rodríguez és director del programa espanyol de Ràdio Vaticà des de 1987

INSTITUT DE TEOLOGIA DE BARCELONA

Ofereix el seu nou pla d'estudis impartits en classes vespertines per tal de facilitar l'assistència als que treballen o estudien. Els fidels disposen des d'ara d'un ampli ventall formatiu religiós, adaptat a les exigències culturals del nostre temps. Per conèixer les possibilitats existents per seguir els cursos de manera continuada, alternada o com a oient, dirigiu-vos al servei d'informació d'aquest centre diocesà.

Secretaria: de dilluns a dijous, de 17 a 20 h.
C/ Diputació, 231 (Seminari Conciliar).
08007 - Barcelona. Tel. 454 19 63. Fax 323 73 73.

Pakistan: el missioner prepara el terreny al clergat nadiu

Els preveres nadius poden —millor que els missioners estrangers— proclamar l'Evangeli als seus pobles. Ells coneixen bé la cultura i la llengua dels seus conciutadans

Els vint-i-cinc primers anys d'activa presència dels Missioners Oblats de Maria Immaculada a Pakistan han estat celebrats a la parròquia de Gojra, al sud de Faisalabad. L'acte, al qual van assistir uns 400 cristians i nombrosos sacerdots i religioses, va estar presidit pel bisbe diocesà. «Els missioners—digué— intenten obrir camí als apòstols locals»,

i va anunciar que la parròquia de Gojra passava, a partir d'aquella jornada, a mans del clergat nadiu, mentre que els Missioners Oblats obririen una nova missió a Pir Mahal, a 150 quilòmetres de la capital del país. Actualment els Missioners Oblats són 15, dels quals 5 són pakistanis, entre ells, el superior pare Yusaf Gill. (OFIM)

I Centenari de la mort de santa Teresa de Lisieux, patrona de les missions

S'està preparant el primer centenari de la mort de Santa Teresa del Nen Jesús, patrona de les missions, el 30 de setembre de 1997. Es tracta d'un esdeveniment de gran valor per a l'Església universal, ja que la *petita santa de Lisieux*, després de ser beatificada el 1923 i canonitzada el 1925 pel papa Pius XI, el 1927 fou proclamada patrona de les missions, junt amb Sant Francesc Xavier. Teresa, monja de clausura a l'edat de 15 anys i tres mesos, va dedicar tota la seva existència a la causa dels sacerdots, especialment dels missioners.

Per valorar el missatge de la mestra de la *Infantesa espiritual* les iniciatives seran moltíssimes. A Itàlia s'han publicat darrerament textos significa-

Santa Teresa del Nen Jesús

tius: piatoses recreacions, cartes familiars, història d'una família, el rostre de santa Teresa del Nen Jesús, etc. Actualment s'estan preparant les Obres Completes de la santa, un volum de 1.800 pàgines, traduït del francès a l'italià per Mons. Guy Gaucher. Serà publicat conjuntament per l'Editorial Vaticana i Edicions OCD.

Teresa de Lisieux va néixer a Normandia (França) el 2 de gener de 1873 i encara que va morir als 24 anys, va deixar un missatge excepcional per la seva senzillesa i profunditat. Es preveu

que durant el centenari arribaran a Lisieux milers de pelegrins —especialment joves—, ja que la Jornada Mundial de la Joventut de 1997 tindrà lloc a París, prop de Lisieux. (Fides)

Missions

La Missió Universal ens urgeix

Jordi Jorba

Delegat de Missions de la diòcesi de Barcelona

Comencem un nou curs i com a bons deixebles de Jesús, cal que avancem en l'anunci alliberador que Ell ens ha confiat de portar a tothom, aquí i arreu de la terra.

El Concili de les diòcesis catalanes ens demana potenciar la participació de cada Església diocesana en l'acció evangelitzadora universal (Res. 159).

El mateix Concili ens urgeix a tots els cristians a comprometre'ns perquè la missió universal estigui ben present en la pastoral ordinària. Ens ho diu amb aquestes paraules:

«El Concili considera que la dimensió missionera, com un element primordial de la pastoral ordinària (cf. Rm. 83), ha d'estar ben present en cada Església diocesana, en les parròquies, en els arxiprestats i en els moviments; en les activitats de catequesi, de litúrgia, de vocacions, de Càritas, etc. El bisbe ha d'animar l'obertura a la universalitat i el concepte d'Església de comunió i d'intercanvi, i ha de promoure la creació de grups d'animació missionera i potenciar els que ja existeixen.» (Res. 161)

Cal que tots els bisbes i els responsables de les parròquies, dels arxiprestats i dels moviments es plantegin ara seriosament com donar resposta a aquesta urgència missionera, que sens dubte rejuvenirà la vida de les comunitats cristianes, deixant que hi entri l'aire fresc de la Missió Universal i així, viure en plenitud la realitat de l'Església que el Crist ha volgut que fos catòlica, universal.

Ens podrà ajudar a créixer en la Missió, l'Octubre Missioner. Són quatre setmanes que ens conviden a la pregària, l'ofrena de sacrificis personals, el foment de les vocacions missioneres, especialment laicals, i els donatius per facilitar el treball de milers de missioners de l'Església arreu de la terra.

Al centre de l'Octubre Missioner, exactament el dia 20, celebrarem aquí, com arreu de l'Església, la diada del Domund. Enguany el lema és ben suggestiu: «Set de Déu i fam de pa». Té present la celebració de l'Any Internacional de l'eradicació de la pobresa en totes les seves formes: materials, culturals i espirituals.

«Gesto», una revista perquè els nens estimin i coneguin el món de les missions

El gener de 1997 va néixer la revista *Gesto*, una publicació de les Obres Missionals Pontificies per a nens de 6 a 12 anys. *Gesto* intenta ser un «instrument» per acostar el món de les missions als nens. A través de diverses seccions, el nen, gairebé sense adonar-se'n, va coneixent, participant i volent alguna cosa més que molts desconeixen: des de pàgines de jocs, de notícies, reflexió, contes, dibuixos i fotografies, el nen se sent participi, fins i tot missioner.

Es va començar amb 70.000 exemplars i actualment se n'editen 400.000. Surt cinc cops a l'any i es distribueixen per totes les diòcesis espanyoles en tres idiomes, castellà, català i euskera. *Gesto*, que va començar com un projecte de 16 pàgines, va augmentar a 20, i després a 24 i actualment en té 32. Es reparteix a través de les Delegacions Diocesanes de Missions.

Es podria dir que *Gesto* compleix un munt d'objectius però, per resumir-ho en un, és un instrument pedagògic important per formar la consciència cristiana del nen, que produeix i desenvolupa l'esperit missioner. Els ajudem a que siguin missioners a la seva família, a la seva escola, a la seva comunitat i missioners per a tots els nens del món.

Montserrat Vilaseca, directora de Gesto

El Dr. Guix, bisbe de Vic, va presidir l'ofici religiós de la Festa Major

Vilafranca exalta la figura del bisbe Torras i Bages

El 30 d'agost, dia de sant Fèlix, és l'esclat de la Festa Major de Vilafranca del Penedès, una festa que és considerada com la més típica de Catalunya. Aquest any, l'escaiença del 150è aniversari del naixement del bisbe Torras i Bages, il·lustre penedesenc, nascut a les Cabanyes, però molt vinculat a la vila, on va viure de petit, ha estat un dels centres d'atenció —el més significatiu per a molts ciutadans i, sobretot, per als catòlics de Vilafranca— de la festa d'enguany.

C.C.

L'ofici solemne, celebrat a la basílica de Santa Maria, va ser presidit pel Dr. Josep M. Guix, actual bisbe de Vic, que havia estat convidat expressament per l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Ricard M. Carles, i pel presbiteri vilafranquí. Concelebraren amb ell el bisbe auxiliar de la demarcació, Dr. Joan-Enric Vives; Mn. Ignasi Mora, rector de Santa Maria i degà del Penedès; Mn. Josep Puig, rector de la Santíssima Trinitat i arxiprest; juntament amb una seixantena de preveres, molts d'ells antics vicaris. Un moment especialment emotiu va ser el de les ofrenes, les quals foren portades per representants de diverses colles castelleres i dels balls típics, acompanyats al so de les gralles. El bisbe Joan-Enric Vives els va adreçar unes breus paraules agraint la seva participació i glossant el significat del seu gest.

En acabar l'ofici religiós, els dos bisbes van assistir, des del balcó principal de l'ajuntament, convidats per les autoritats de l'administració local, a l'actuació castellera. Després d'una pluja intensa, que va fer perillar l'exhibició, finalment es va dur a terme amb tot el seu esplendor. Els castellers de Vilafranca van aconseguir carregar el pilar de vuit i la torre de nou. Fou la primera vegada en la història que es van poder veure els castells amb folre i manilles en una mateixa actuació i, a més a més, a càrrec d'una mateixa colla.

Homilia del bisbe Guix

De l'homilia del Dr. Josep M. Guix, bisbe de Vic, reproduïm alguns dels fragments en els quals es va referir explícitament a la figura del seu antecessor, el bisbe Torras i Bages, patriarca espiritual de Catalunya. El Dr. Guix va començar recordant que Vilafranca havia donat a l'Església el regal de dos bisbes.

El Dr. Guix, en una segona part de la seva homilia, després d'haver glossat la figura de sant Fèlix i el significat del martiri, va fer una semblança del bisbe Torras, el seu antecessor a Vic. «El Dr. Torras i Bages —va afirmar el prelat— va donar proves d'un enteniment privilegiat, robust, penetrant, dreturer. La seva primera formació universitària fou filosòfica, sota l'encertat mestratge del vilafranquí Xavier Llorens i Barba, del qual el Dr. Torras confessa haver rebut una gran influència en la seva formació cultural i amb el qual mantindrà uns llaços molt forts d'amistat. Aquesta formació filosòfica la completà

—quan tenia vint-i-quatre anys— amb l'estudi directe de la *Summa Theologica* de sant Tomàs, el curs que passà intern al Seminari de Vic (1870-71), on fou ordenat de diaca (1871). El Dr. Torras veu en sant Tomàs un paradigma del pensament català, pastat de solidesa humana, seriositat i esperit tradicional.»

«Els qualificatius amb què ha estat honorat el Dr. Torras —continua dient el Dr. Guix— expressen ben clarament aquesta admiració: "Bisbe de les pastorals", "Bisbe de l'Eucaristia", "Bisbe del Rosari", "Pare de l'Església del nostre temps", "patriarca espiritual de Catalunya". Els qualificatius i les frases podrien allargar-se una bona estona.

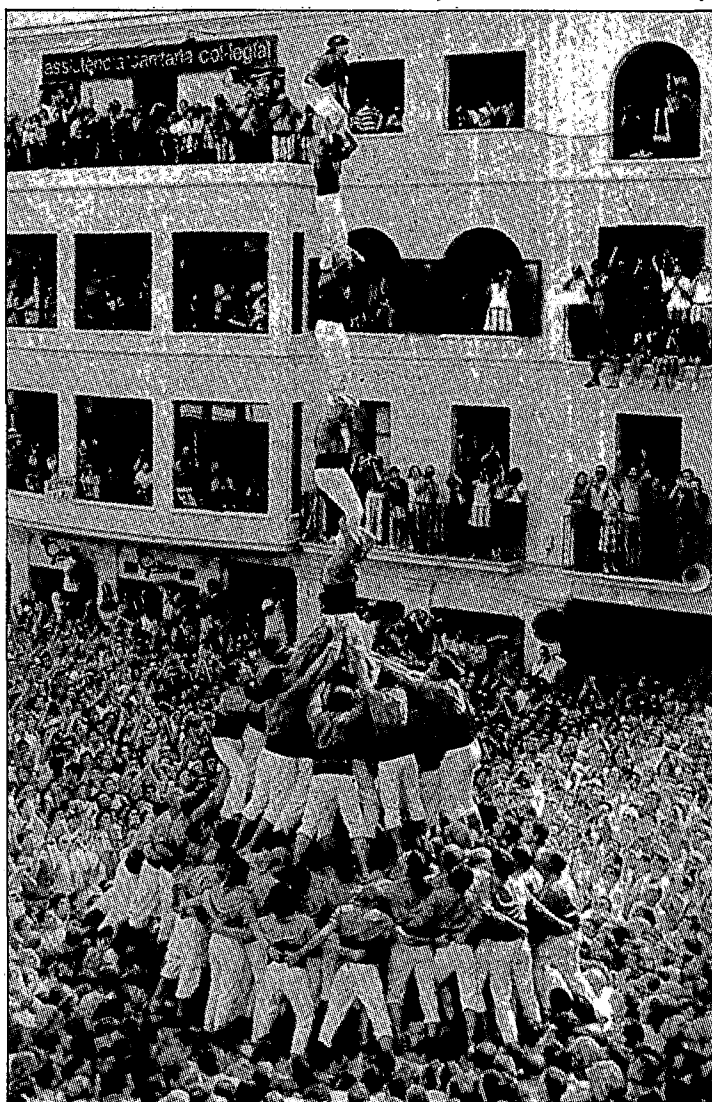
El Dr. Torras fou un enamorat de Catalunya. N'estimà intensament la terra i la cultura, la llengua i la història, el dret i els costums. Aquest amor, un cop bisbe, el féu passar pel gresol i pel filtre estret de la seva responsabilitat episcopal. Era molt conscient que havia de seguir la pauta de Jesucrist, el qual, segons paraules del bisbe Torras, "no ha vingut a fer intel·lectuals, sinó a fer homes pràcticament virtuoses". No es pot negar que ha estat l'apòstol cristià i eclesial més abnegat i eficaç del regionalisme català, del qual pot ser considerat l'il·luminador espiritual. La seva producció i acció regionalista és abundosa tant abans de ser bisbe com durant els anys del seu pontificat a Vic. La tradició catalana (1892) serà la seva obra més coneguda i citada; passà a ser una espècie de breviari o vademècum dels catòlics catalans.»

Torras i Bages i el Penedès

Tot seguit, el Dr. Guix es va referir a la relació del bisbe Torras i Bages amb el Penedès. «El Penedès i Vilafranca van forjar, en bona part, la personalitat de Torras i Bages: temperament austere, aires pagesívols, magnanimitat esplèndida, tenacitat en el treball, noblesa en el tracte. Aquí, durant les seves estades, a més de dedicar-se a l'oració, la lectura, l'estudi i la redacció d'alguns treballs (per exemple el *Mes del Sagrat Cor*), hi exercí alguns ministeris,

especialment el de la predicació: aquesta basílica de Santa Maria, l'església parroquial de la Santíssima Trinitat i sobretot el convent de les monges Carmelites —a les quals donà exercicis espirituals cinc anys seguits— foren els llocs privilegiats», va dir el Dr. Guix.

«El Dr. Torras —afegí— va seguir sempre amb interès les iniciatives, els esdeveniments i la vida dels grups i de les institucions de Vilafranca. Mai no els faltà l'escalf de la seva paraula encoratjadora, la seva crítica i el seu advertiment assenyats, el seu ajut econòmic (pensem, per exemple, en la Joventut Catòlica, el Centre Agrícola del Penedès, el Centre Català, la revista *Les Quatre Barrres*, etc.). Ja bisbe de Vic, continuà mantenint aquestes relacions, intensificant encara més les seves aportacions econòmiques per aten-

El pilar de vuit carregat pels Castellers de Vilafranca durant la diada de sant Fèlix

dre els pobres, ajudar les monges de clausura i l'hospital. Posà la seva casa pairal de la plaça de l'Oli a disposició de l'ajuntament perquè hi poguessin ser ateses les persones afectades per la malura colèrica. Contribuí amb una quantitat elevada a l'homenatge literari a Manuel Milà i Fontanals i també col·laborà en la construcció del monument que li dedicà la vostra vila. Si, pocs anys abans, pagà la construcció de l'església i de la casa rectoral de les Cabanyes, també va contribuir a les obres de la cripta d'aquesta basílica, guardadora de les relíquies de sant

Barcelona

Fèlix. L'encarregat de portar a terme les obres fou el seu amic Josep Llimona. S'hi treballà tot l'any 1915 i alguns mesos del 1916. Torras i Bages no pogué veure acabades les obres.»

L'amistat amb vilafranquins il·lustres

El Dr. Guix va esmentar finalment l'amistat del seu predecessor amb alguns homes il·lustres de Vilafranca, com el Dr. Xavier Llorens i Barba, els germans Milà i Fontanals, i el Dr. Morgades. «El Dr. Morgades i el Dr. Torras —va manifestar el Dr. Guix— es coneixien, s'estimaven i mantingueren sempre una gran amistat. Morgades, quan era rector del Seminari de Barcelona, cridà el Dr. Torras per a confessor dels seminaristes i li encomanà el panegíric de sant Tomàs; ja bisbe, el convidà a predicar a Manlleu (1883) i a Ripoll (1895) i recolzà la seva promoció a l'episcopat. Quan el Dr. Morgades fou nomenat bisbe de Vic (1882), el Dr. Torras el presentà a la premsa vigatana; quan, bisbe ja de Barcelona (1900), es trobà en aquella situació difícil, derivada de la publicació de la seva pastoral sobre l'ús del català en la catequesi i en la

predicació, el Dr. Torras el defensà implícitament en una carta valenta al cardenal secretari d'Estat. Finalment, el Dr. Torras assistí als funerals —quan no els presidí— a Barcelona, Vic, Ripoll i Vilafranca (1901). Tots dos van tenir una influència decidida en la Renaixença i en la recuperació de la consciència nacional del nostre poble i, com a conseqüència d'això, hagueren de sofrir molts atacs, especialment de part del diputat i exministre Romero Robledo.

El seu amor a Vilafranca el manifestà també amb el detall de venir a aquesta vila i celebrar aquí el primer pontifical el dia 11 de setembre de 1899, tres dies després de la seva ordenació episcopal a Montserrat. El mateix dia visità el seu poble natal de les Cabanyes.

Tenint presents tots aquests elements i molts d'altres que podríem afegir-hi, no és gens estrany que el dia 16-7-1916, al saló consistorial d'aquesta vila, sota la presidència dels bisbes de Barcelona i Girona, de totes les autoritats locals i d'un públic selecte, el retrat del Dr. Torras i Bages fou col·locat en la galeria dels vilafranquins il·lustres. Aquest mateix dia es beneí la

cripta costejada per ell, i el Dr. Lluís Carreras llegí el discurs titulat *El bisbe de Vic*.

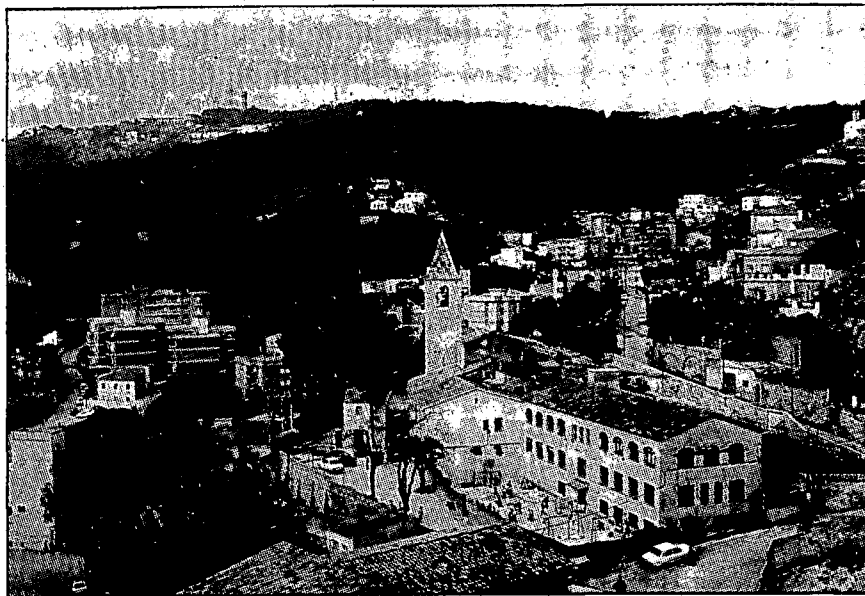
«Ara bé —va continuar dient— tot el que puguem dir del Dr. Torras és insuficient si no acabem dient que fou un sant. Com a sant fou tingut en vida i molt especialment després de la seva mort exemplaríssima. Aquesta santedat fou reconeguda oficialment per Joan Pau II el dia 13 de juny de 1992, en ser proclamada l'heroïtat de les seves virtuts. Déu faci, si aquesta és la seva voluntat, que ben aviat puguem donar-li culte públic i venerar-lo com a beat i com a sant.»

Barcelona

Sant Genís dels Agudells, un bell paratge barceloní

BARCELONA.— La parròquia de Sant Genís dels Agudells aviat es vestirà de festa, ja que els dies 20, 21 i 22 de setembre celebra les seves festes patronals. Tot i que la festivitat de sant Genís es commemora el 25 d'agost, acostumem a celebrar-ho el mes de setembre quan ja tothom ha tornat de les vacances estiuenques.

Julián Moreno Mantas

Imatge de la parròquia de Sant Genís dels Agudells

L'entusiasta grup de joves posa fil a l'agulla i prepara unes festes que, encara que austeres, són solemnes i engrescadores per a tothom. Petits, joves i gent gran s'ho passen d'allò més bé: nit de rock, curses populars, teatre amb el grup EPMA, de Mataró, pallassos, ball, sardanes, desfilades a càrrec de la Guàrdia Urbana de Barcelona, sopar de germanor, el cremat i les havaneres, etc.

Sant Genís dels Agudells és un barri situat als peus del Tibidabo, amb els seus vuit mil habitants és força empenedor i ple de vida. Per això vibra amb les festes patronals, que són molt participatives.

D'ençà que hi passa l'autobús 19 —fa ben bé un any— és molt més visitat, especialment per la gent gran que recorda els seus temps de joventut, quan pujaven amb uns mitjans de transport més aviat rudimentaris. També els joves pintors comencen a pintar la façana del conjunt històric

que té més d'un mil·lenni.

Conjunt historicoartístic

Aquesta parròquia, que l'any 1208 ja funcionava com a tal, és una de les més antigues de Barcelona. El papa Benet XIII, el 1396, la va unir al monestir de Sant Jeroni, construït per la reina Violant d'Aragó el 1393. A partir de l'any 1770 va dependre dels rectors nomenats pel bisbe de Barcelona.

Al costat mateix del temple hi ha el cementiri parroquial, d'origen molt antic. Actualment és administrat per una junta administrativa. És l'últim cementiri parroquial que podem trobar a Barcelona. Hi ha molts personatges importants enterrats en aquest cementiri: Manel Carrasco i Formiguera, el comte de Figuerola, entre d'altres.

Està catalogat per l'Ajuntament de

Barcelona com a conjunt historicoartístic.

L'escola parroquial

Des de fa un temps es fan obres de restauració al cementiri i a les dependències parroquials sota l'impuls, primer, de l'anterior rector, Mn. Miquel Venque, i ho continua amb gran dinamisme l'actual rector, Mn. Joan Villegas.

Cal destacar l'escola parroquial, que funciona des de l'any 1962 com a escola d'EGB i que avui dia s'ha transformat en escola d'aprenents d'educació especial adaptada, administrada pel Patronat d'Escoles Parroquials de l'Arquebisbat de Barcelona. Actualment té uns doscents alumnes, que procedeixen de diferents indrets de la província de Barcelona, a causa de la l'escassetat d'aquest tipus d'escoles.

Carta Dominical

RICARD M. CARLES

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

La meva primera catequista

Més d'un cop he dit que considero un gran do de Déu —i m'imagino que el comparteixen molts lectors meus— el fet que la meva consciència d'infant comencés alhora que la consciència que Déu existia.

En els records primers de la meva existència, efectivament, s'uneix a la primera consciència que jo existeixo, la presència d'un Altre. No, no era cap èxtasi infantil. Era l'amor, a Déu i als fills, de la meva mare que, mentre jo em ficava al llit, esgranava cada nit unes oracions senzilles que jo repetia matusserament.

Uns anys després em confessà que, com a mare, procurava que m'adormís amb alegria, i oblidant-me d'allò que potser m'hauria entristit; i que, com a mare cristiana, volia que m'adormís pensant en el bon Déu.

Aquest record de cada nit, amb el rostre proper i somrient de la meva mare, que m'iniciava a parlar amb Déu, forma part del bloc dels primers records de la meva existència. I, tal com dic, considero un gran do de Déu que la notícia de la seva existència no m'arribés al cap d'uns anys d'ús de raó, sinó que es desvetllés just amb la meva consciència.

Cada vegada són més els infants que no tenen aquesta enriquidora experiència vital que, per ser primerenca, és irreplicable. I fins n'hi ha que en cap moment del seu desenvolupament no reben ni un hàlit de fe per part dels pares.

L'Església, en batejar un infant, garanteix que tindrà al seu dia una formació religiosa adient i demana als pares que no s'hi oposin.

La catequesi és precisament això: la transmissió de la fe per part d'una comunitat catòlica a les noves generacions. És, doncs, força més que una genialitat o un «gust» que té algú per la catequesi: És generositat, sacrifici i perseverança.

Fins i tot en el cas que els pares tinguin una convicció religiosa, no tots tenen la preparació necessària per poder instruir suficientment els fills en la fe. I, fins tenint-la, no sempre els és possible d'emprar un material pedagògic. Afegim-hi l'experiència important de formar-se com a creient, no pas en solitari, sinó al si d'una comunitat parroquial, de l'escola, etc. Tot això abona la necessitat d'una catequesi i, per tant, de catequistes. I ho volia recordar a l'hora d'iniciar un nou curs.

La catequesi recolza en uns moments sacramentals. Ja n'hi ha alguna de prèvia, per als pares, en el baptisme. Comença amb la precomunió, continua amb la postcomunió; arribarà fins a la preconfirmació, i que Déu faci que no s'interrompi entre un sacrament i l'altre, i, després del darrer, continuarà a través dels equips dels moviments de la diòcesi, o a la parròquia, per a aquestes edats.

L'ideal és una formació permanent. Per això, el nombre certament creixent de catequistes continua essent insuficient.

És la catequesi una confessió-transmissió de la fe que agraeixo, un cop més, a tots els qui coratjosament la feu; i als no catequistes us demano que us plantegeu si Déu no espera de vosaltres aquesta tasca d'evangelització dels nostres ambients.

Tarragona

L'Arquebisbat cedeix l'antigua rectoria de Santa Oliva com a museu

SANTA OLIVA.— L'edifici de la rectoria de Santa Oliva, a la comarca del Baix Penedès, actualment desocupat i en precari estat de conservació, serà cedit al municipi de la població, segons es desprèn de l'acord entre l'Arquebisbat de Tarragona i l'ajuntament.

Tot i que l'edifici continuarà sent de titularitat del bisbat, podrà ser destinat a ubicar un museu etnològic, amb tota mena d'eines emprades per a la pagesia i oficis diversos. Per aquest motiu, l'alcalde de Santa Oliva ha fet una crida perquè els veïns facin les seves aportacions.

La rectoria de Santa Oliva és una de les construccions més antigues de la comarca, i fins ara, la seva planta baixa allotjava una guarderia municipal, mentre que la planta superior estava inutilitzada pel seu mal estat. L'ajuntament confia poder restaurar la totalitat de la rectoria, unes reformes que es farien en diverses etapes.

Joan Boronat

Barcelona

Viure la «cultura del lleure» és un dels seus objectius

El Cercle La Salle ofereix una àmplia gamma d'activitats lúdico culturals

BARCELONA.— El nou mil·lenni llança un repte a la societat: «La cultura del lleure i per al lleure.» És possible de preveure que, ben aviat, homes i dones podran disposar de moltes hores de lleure, després del dia o setmana laboral. ¿Com administraran tot aquest temps, no sols per fugir de l'avorriment, sinó també perquè resulti gratificant i profitós per a la realització de la persona? Aquí, doncs, la resposta de cadascú.

Gmà. Mariano F. Magaz

Són molts actualment els que ja han arribat a certa edat i volen dur a terme activitats lúdico culturals que no van poder fer durant la seva vida professional. Aquestes persones ja responen activament i positivament a la «cultura del lleure».

Mitjançant la formació permanent aconseguir harmonitzar les hores de lleure amb la realització personal.

El Cercle La Salle ofereix als seus socis un extens ventall d'activitats lúdico culturals: des de cursets on es parla del missatge de la Bíblia fins als idiomes (francès, anglès), passant pel disseny,

Els socis del Cercle La Salle, mitjançant la formació permanent, aconseguir harmonitzar les hores de lleure amb la realització personal

la pintura, la filatèlia o la gimnàstica psicofísica. A la pàgina 13, d'«Avisos i Comunicats», trobareu els diferents cursets, específics

cats per matèries i horaris. Així mateix, vol suscitar i conrear entre els seus socis l'amistat, que neix del conveure i del compartir.

Com el seu nom indica, el Cercle La Salle s'inspira en el carisma i esperit de sant Joan Baptista de La Salle, és a dir, viure la fe i col·laborar en l'educació de la joventut i de la societat en general. Això sí, dins del màxim respecte a les creences dels seus membres.

Poden pertànyer al Cercle La Salle els que, d'una manera lliure i conscient, acceptin els seus estatuts i desitgin formar part del grup lúdico cultural i d'autèntica amistat.

Tortosa

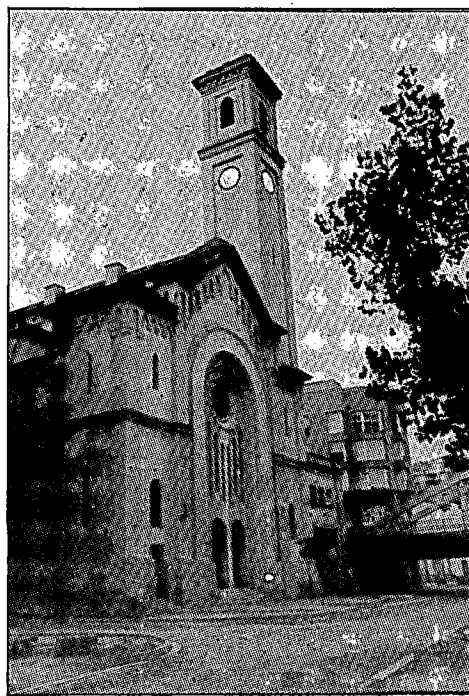
Nou rellotge al campanar del Roser

J. Blanc i Bahima

TORTOSA.— La parròquia del Roser (Ferrerries) acaba d'instal·lar un rellotge nou amb quatre esferes. Cal dir que es tracta d'un campanar emblemàtic, associat al pont de l'estat sobre el riu Ebre i que ha estat divulgat a través de postals i logotips des de sempre.

El famós arquitecte Abril i Guanyavents va construir el nou temple amb el campanar l'any 1914. Aleshores la torre tenia vuit metres més d'altura que l'actual. L'organisme Regions Devastades va reconstruir el temple el 1947, però va reduir vuit metres en comparació amb l'alçada original.

Des de fa un mes s'ha renovat la maqui-

nària, que està totalment automatitzada amb un sistema electrònic. A més a més, la casa constructora de Reus hi ha col·locat una antena que permet sintonitzar amb puntualitat amb el centre d'Europa.

Les quatre esferes, força il·luminades, tenen 1,80 metres de diàmetre. Les quatre campanes permeten fer cinc tocs diferents. El cost econòmic ha estat de 2,5 milions de pessetes, aproximadament.

El campanar de la parròquia del Roser estrena rellotge

Lleida

Solidaritat amb el Tercer Món

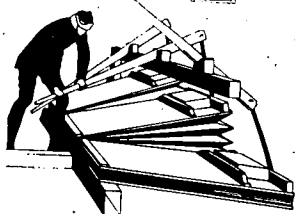
SUDANELL.— Sota el lema «Solidaritat amb el Tercer Món», va tenir lloc el 17è camp de treball organitzat pel Comitè Òscar Romero de Lleida. Del 4 al 15 d'agost un grup de nois i noies van dur a terme un servei de voluntariat al centre de discapacitats psíquiques Casa Nostra, situada a Sudanell.

Durant el matí i part de la tarda feien treballs de condicionament i millora dels exteriors del centre. Acabada la jornada de treball, a mitja tarda, el jovent es dedicava a reflexionar sobre la problemàtica del Tercer Món. (C.C.)

A & K ORGANOS DE VIENTO S.C.P.

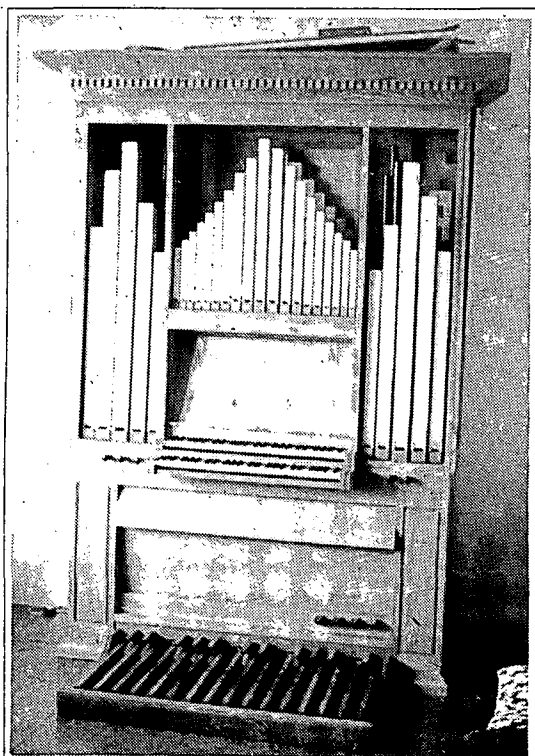
Antón Llaurodo Klaus Fischer

CONSTRUCCIÓ D'ORGUES

- Manteniment, afinacions i reparacions.
- Pressupostos sense compromís.
- Restauració d'instruments històrics.
- Orgues per a acompanyament i continu lloguer.
- Més de vint anys d'experiència i la qualitat pròpia de la nostra feina, són una sòlida garantia.

C/ Planeta, 12 - 08012 Barcelona. Tel./Fax (93) 237 65 69

Avisos i comunicats

BARCELONA

Av. Diagonal, 460, 3r - 08006
Tel. 415 30 06 - Fax. 415 14 49

• **PARRÒQUIA DE SANT PERE NOLASC - P.P. Mercedaris.**— Pl. Castella, 6 - 08001 Barcelona. Del 16 al 24 de setembre, a les 19.30 h, novena en honor de la Mare de Déu de la Mercè, seguida de l'Eucaristia. Dilluns 23, a les 19 i 20 h, misses de vigília; a les 24 h, la tradicional missa de mitjanit, commemorativa de la fundació de l'orde mercedària. Dimarts 24, celebració de la diada amb misses a les 9, 11, 12, 13, 19 i 20 h.

• **CASA D'EXERCICIS DE SANT IGNASI.**— C/ Carrasco i Formiguera, 32 - 08017 Barcelona. Exercicis espirituals per a religiosos: del 21 al 30 de setembre, dirigits pel P. José Escrivá, s. j. Recés per a tothom: dirigit pel P. Julià Maristany, s. j., sobre el tema: *El camí d'Emaús com a paràbola de la vida del deixeble en aquest curs.*

• **BASÍLICA PARROQUIAL DE LA MARE DE DÉU DE LA MERCÈ I SANT MIQUEL ARCÀNGEL.**— Programa de celebracions amb motiu de la festa patronal. Diumenge 22 de setembre, misses a les 11, 12, 13 h del matí i a les 19 i 20 h de la tarda. A les 19.45, visita espiritual a la Mare de Déu de la Mercè. Dilluns, 23, misses a les 12, 18, 19 i 20 h; a les 19.45 h, vespres cantades pel Cor Parroquial i la Federació de Cristians de Catalunya. Seguidament, celebració de l'Eucaristia. Dimarts, 24, misses a les 8, 9, 10.30, 13 i 14 h. A les 10.30 h, la santa missa presidida per Dr. Ricard M. Carles. A l'ofertori, ofrena floral de les cases regionals. Misses a les 18, 19 i 20 h; a les 19.45 h, rosari i pregàries a la Mare de Déu de la Mercè i celebració de l'Eucaristia. Del 25 de setembre al 2 d'octubre, octavari; a les 19.30 h, rosari i pregàries a la Mare de Déu de la Mercè i celebració de l'Eucaristia.

• **CURSET PER A CATEQUISTES.**— L'arxiprestat de la Sagrada Família de Barcelona organitza el 30 de setembre, l'1, 2 i 3 d'octubre un curset per a catequistes, de 7 de la tarda fins a 2/4 de 9, als locals de la parròquia de la Sagrada Família, c/ Provença, 450, tel. 436 69 33. Dilluns i dijous: *Recursos pedagògics*, per Montserrat Oriol, secretària del SIC. Dimarts i dimecres: *Com educar els infants en els valors evangèlics*, per Antoni Nello, professor de teologia moral de la

Facultat de Teologia de Catalunya

• **CASA D'ESPIRITUALITAT «MARIA ANTÒNIA PARÍS».**— Exercicis espirituals per a religiosos, dirigits pel P. Nicolás Caballero, C.M.F., del 4 al 10 d'octubre. Per a informació i inscripció, Casa d'Espiritualitat «Maria Antònia París», c/ Major de Sarrià, 160 - 08017 Barcelona, tel. 203 72 12 i 203 74 04.

• **CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA.**— Escola de Litúrgia. Aquest any per tal de potenciar el seu ajut a les parròquies i comunitats, l'Escola de Litúrgia del CPL dedicarà les seves sessions al servei del lector (primer trimestre) i als serveis entorn de l'Eucaristia (segon trimestre). Inclourà la preparació dels temps litúrgics forts. Classes: els dijous, del 10 d'octubre al 20 de març. Per a informació i matrícules: CPL (matins, de dilluns a divendres), c/ Riva-denyra, 6, 7è, tel. 302 22 35.

• **CERCLE LA SALLE.**— Curses per al 1996/97. Dilluns, de 17 a 18 h: el Missatge de la Bíblia 1r i 2n alterns; labors. De 18 a 19 h:

conversa en francès. Dimarts, de 17 a 18 h: anglès 1r i 2n. De 18 a 19 h: anglès 3r; xerrades de fe i actualització cristiana. Dimecres, de 17 a 18 h: disseny i pintura. De 18 a 19 h: francès 2n; bridge; taichi; filatèlia. De 19 a 20 h: bridge; escacs. Dijous, de 17 a 18 h: gimnàstica psicofísica. De 18 a 19 h, català 1r i 2n; història de la llengua catalana; literatura espanyola. Per a informació: Cercle La Salle, c/ Marquès de Santa Anna - 08023 Barcelona, tel. 237 71 80, fax 237 36 30.

SOLSONA

• **CASA D'ESPIRITUALITAT DEL MIRACLE.**— Solsonès. Exercicis espirituals per a religiosos: del 23 al 29 de setembre, dirigits pel P. Josep M. Soler, monjo. Del 27 al 29 de setembre: recés per als que no poden disposar de tota la setmana. Del 14 al 20 d'octubre: exercicis espirituals per a tothom, dirigits per Mons. Antoni Deig, bisbe de Solsona. Del 18 al 20 d'octubre: recés per als que no poden disposar de tota la setmana. Per a informació i inscripcions: Casa d'Espiritualitat, tel. 973 / 48 00 45.

VIC

• **CASA D'ESPIRITUALITAT EL PILAR.**— La Llobeta (Aiguafreda). Dirigida per les Germanes Missioneres de la Sagrada Família, les quals l'ofereixen per tandes d'exercicis espirituals, trobades, convivències o reunions de pastoral. Per a més detalls i informació: Tel. 93 / 844 00 78, fax 93 / 844 25 47.

• **L'ALBERGUERIA-CENTRE DE DIFUSIÓ CULTURAL DEL BISBAT DE VIC.**— Entre les diferents activitats que durà a terme, en destaquen: divendres 20 de setembre, a les 20.30 h, conferència titulada «Campanades a les fosques. Campanes i campanars al cinema», per Miquel Pérez. Durant els dies 26, 27, 28 i 29 de setembre, l'Albergueria col·labora amb el Mercat de Música Viva de Vic.

N. de la R. El Misteri de la Selva del Camp que se celebrà a Montserrat tindrà lloc el proper 14 de setembre. Rectifiquem així la data que sortia al número passat de C.C.

PREGUEM AMB EL SANT PARE JOAN PAU II

Antoni M. Serrallonga, sj.

d'arribar al cor de tothom.

Aquest mes de setembre el Sant Pare ens demana pregàries perquè l'Església sàpiga parlar als homes i dones de qualsevol cultura amb un llenguatge capaç d'arribar fins al fons del cor.

Molts homes i dones del nostre temps troben difícil la lectura dels documents del magisteri eclesial. Els capellans tenim les nostres maneres de dir, diferents a vegades del llenguatge usual. Els evangelis ens presenten Jesús parlant en paràboles; fent gestos senzills, com curar malalts o plorar la mort de Llätzer. Avui el món entén els gestos del P. Damià a l'illa de Molokai, de la mare Tereša de Calcuta i de tants d'altres. El missatge de l'Església ha

Intenció missional

El Sant Pare també ens demana pregàries perquè la solidaritat internacional, especialment dels països cristians, serveixi per alleujar la pobresa dels pobles menys afortunats.

Els països cristians són els més desenvolupats, els més rics. Ser solidaris vol dir que tots per un igual hem de patir la pobresa o fruit de la riquesa. Fa cinquanta anys que es va fundar el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional per ajudar els països més pobres. No s'ha resolt el problema de les desigualtats perquè aquells països avui no poden retornar els préstecs.

AMIGOS del HOGAR

Amb el desig de contribuir a millorar

la seva qualitat de vida, li oferim una amplia

varietat de serveis de tipus social i domèstic,

que esperem s'adapti a les seves necessitats.

FACILITAR PERSONAL DE NETEJA I COMPANYIA
FER LA COMPRA, I ACOMPANYAR AL METGE
REALITZAR GESTIONS A DOMICILI I ENCÀRRECS
COMPANYIA A TERCERA EDAT A CANVI
D'ALLOTJAMENT

CONEGUI'NS TRUCANT!

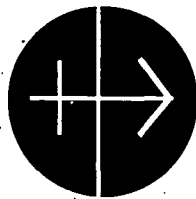
AMIGOS DEL HOGAR-AN

436 96 51

OGAR-AMIGOS DEL HOGAR

C/ Indústria, 218, 4rt 1a

08026 Barcelona

Ajuda a
l'Església
Necessitada

Els cristians siris de l'Iraq

Com ja sabeu, l'Iraq és un país d'àmplia influència musulmana. Això dificulta moltíssim el treball que fa l'Església catòlica. Per aquesta raó, l'arquebisbe de Mossul (Iraq), Mons. Cyrille Emmanuel Benni, va visitar la seu internacional d'AEN a Königstein (Alemanya).

Mons. Emmanuel Benni és arquebisbe d'aquesta arxidiòcesi des de l'any 1959. Per tal de garantir la pastoral, ens va demanar suport per reconstruir un centre catequètic i pastoral. Aquest projecte es va ajornar una vegada i una altra a causa de la guerra amb l'Iran i de la guerra de Golf.

El projecte no només repercutirà a l'àmbit pastoral, sinó que donarà un ajut pràctic a les persones, ja que crearà llocs de treball i motivació.

Si voleu aportar el vostre granet de sorra per poder ajudar l'arquebisbe, envieu el donatiu a: AEN, c/ Luis Antúnez, 24, 2n 2a - 08006 Barcelona, tel. 237 37 63.

El rerefons de la guerra de Txetxènia

Oriol Camps

Després de molts anuncis d'alto el foc entre els independentistes i Moscou, després de destruccions i més destruccions, d'incomptables morts, les xifres variaven cada dia. Sembla que el general Lébed, enviat especial del Kremlin a Grozni per resoldre el conflicte, ha aconseguit, de moment, aturar la guerra i ajornar el motiu inicial, la independència de Txetxènia fins d'aquí a cinc anys, i llavors ja se'n parlarà o... es tornarà a fer la guerra.

De fet, és una bona notícia. Però no ho és tant constatar que l'acció de Lébed és qüestionada pel mateix president Ieltsin que, per altra banda, li havia atorgat plens poders per resoldre el conflicte. És difícil entendre aquesta discrepància. Lébed tenia plens poders i els ha aprofitat com millor ha sabut, i ja es veuran posteriorment els resultats.

Però si la discrepància de Ieltsin no és

gaire explicable, menys ho són altres notícies que han sortit a la llum i que demostren que en tot el conflicte ha imperat, per part de Rússia, un joc d'interessos escandalós. Com explicar que els «rebels» se suministressin d'armament acabat de sortir de les mateixes fàbriques russes?

Si hem de ser realistes, però, haurem de reconèixer que és només l'interès econòmic el que ha mogut tota l'acció russa: Txetxènia és un país ric en petroli i gas natural i a causa d'això fou annexionada a Rússia el segle passat pels exèrcits tsaristes i explotada durant els setanta anys de comunisme. No és estrany que els txetxens aspirin a la independència. I tampoc ho és que Rússia, la d'abans i la d'ara, vulgui retenir-la sigui com sigui. És desitjable que en un futur pròxim s'arribi a un acord estable. Però hauria de ser partint d'una honradesa per part dels russos que, ara com ara, no es perfila.

Clinton i la seva esposa Hillary exulten després de confirmació de la seva candidatura a la presidència dels EUA, per a un segon mandat

Les eleccions més sorolloses

Teníem candidat republicà, Bob Dole, i ara ja el tenim demòcrata, que és el mateix president Clinton que es presenta a reelecció, i que, si no hi ha un daltabaix seriós, l'aconseguirà d'acord amb els pronòstics que li atorguen quinze punts d'avantatge. Encara que sempre pot haver-hi sorpreses. De moment, Clinton ha entrat a la contesa amb bon peu, i ara només li resta recollir algun èxit important a l'exterior per refermar la seva posició.

Per ara, l'atac a l'Iraq per castigar l'acció de Saddam Hussein contra els kurds no

sembla que li hagi estat gaire favorable, ja que els seus aliats han mostrat el seu desacord. I aquest desacord ha embravit el dictador de l'Iraq, que ha declarat que considerava paper mullat les prohibicions de l'ONU sobre la terra dels kurds i que ell tirava per on volia. En aquest aspecte, l'èxit de Clinton no és gens clar. Però Clinton té força imaginació i ja veurem per on tira.

Una cosa és segura: les eleccions el porten de cap, i és home capaç de qualsevol demagògia per triomfar.

La reina Sílvia de Suècia rep els representants del Congrés mundial contra l'explotació i comerç sexual de menors

El Congrés d'Estocolm

Ha tingut lloc a Estocolm el Congrés mundial contra l'explotació i comerç sexual de menors. La reina Sílvia de Suècia va

clausurar les sessions, i s'espera que les recomanacions als governs dels Estats siguin acollides amb tot l'interès per atacar

aquest mal que afecta gairebé tot el món. I seria molt important que les recomanacions del Congrés no caiguessin en sac buit, per tal que el problema no es faci més apressant del que és actualment.

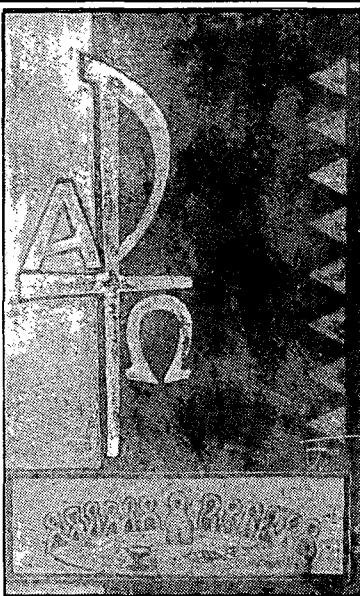
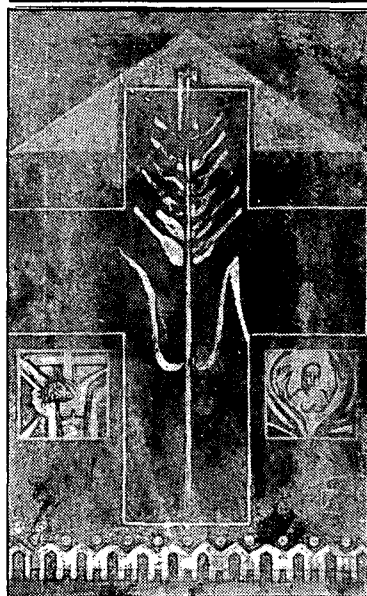
Perquè mentre es duia a terme l'esmentat Congrés d'Estocolm, a Bèlgica es descobrien nous cadàvers obra del mateix pederasta detingut dies enrere i que, segons sembla, forma part d'una organització internacional dedicada al més indigne dels comerços. I sembla que el rastre no acaba aquí. Un cop detingut, el pederasta no té inconvenient a anar posant a la llum la seva trama que, de moment, no se sap on acaba ni quan va començar. Tot un enfilall de fets delictius que taquen tant els promotors com els que se n'aprofiten.

La llàstima és que un cop extingit el soroll per aquests fets sempre hi ha algú disposat a tornar-hi.

T. Serra Roca

AL SERVEI DE L'ESGLÉSIA

CASA CENTENÀRIA

IMATGES - ÀNGELS -
RETAULES - NAIXEMENTS -
MARCS - LÀMINES -
QUADRES A L'OLI -
FABRICACIÓ - RESTAURACIÓ - IMPORT - EXPORT
ENBALEM I ENVIEM A LA DESTINACIÓ QUE ENS
INDIQUIN (NACIONAL I ESTRANGER)

Dissabtes obert
tot el dia

Si veniu amb aquest
anunci, us atendrem
de manera especial

Canuda, 33.
08002 Barcelona.
Tel. 301 44 96
Fax. 317 91 34

Despertar així a la vida!

El llibre de la setmana

Cristóbal Sàrrias

La història de Felip, company d'infortunis d'un pare frustrat, té en la ploma de Martínez de Pisón, uns components que són tradicionals en la nostra novel·lística des que va començar a sorgir en el món de les lletres.

En aquesta narració de les aventures transhumants de pare i fill hi ha una empremta innegable del que va ser la novel·la picaresca, des d'*El Lazarillo de Tormes* fins a la *Historia del Buscón Don Pablos*. I no dic això en demèrit del novel·lista aragonès afincat a Barcelona, sinó tot el contrari. Perquè ha sabut reunir en un centenar llarg de pàgines tot el que la vida té en massa ocasions d'absurd i de real alhora.

L'orgull d'un home que no accepta el refús de la seva família —tan orgullosa com ell— és el motiu d'aquest recórrer carreteres secundàries a bord d'un vell Citroën Tiburon a la recerca de la manera de guanyar-se la vida. Una marxa sense més destí que el d'aprofitar les ocasions per guanyar uns diners cada vegada a l'estil dels més tradicionals estafadors, portat sempre per l'afany d'una notarietat nostàlgica que no fa més que fer-li traspasar amb els seus ossos en una cel·la d'una presó qual-sevol.

La vida de Felip és una sorpresa constant, cada vegada més afí a la de Rinconete y Cortadillo. Potser la de la parella de pare i fill, com indica en un moment de les seves reflexions d'adolescent/madur el propi noi, està cada vegada més proper també a la parella formada per Alonso Quijano i Sancho Panza.

Les aventures de Felip i el seu pare són entretingudes, escrites amb habilitat i amb un gran sentit del humor. Un humor amarg, malgrat ser lògica la reacció d'un nen da-

vant dels capricis del seu pare. Potser hi ha en aquesta parella una empremta també de la qual formen els protagonistes de *El misterio del solitario*, de Gardner, però sense que en Martínez de Pisón hi hagi una recerca de l'explicació optimista de les coses —i de la vida— sinó tot al contrari.

El final feliç de l'obra, tal vegada una mica forçat perquè l'autor no vol fer mala impressió, malmet el conjunt de *Carreteras secundarias*. Deu haver tingut compassió d'aquesta parella de nòmades, i també deu haver cregut necessari donar-los un

respir. Però per mantenir-se en allò que ha estat en realitat tot el to de la novel·la, potser hauria d'haver deixat en el tinter les quatre o cinc últimes pàgines. Veure'ls a tots dos vora l'Ebre, amb la Mobilette penjant d'una grua donava el sentit del que va ser la vida de tots dos fins a aquest últim moment.

Una novel·la en la qual l'adolescent Felip sotmet a revisió moltes coses des del punt de mira de la seva edat sotmesa a la duresa de la vida. Moltes de les seves visions tenen un matís d'amargor, explica-

ble, però que són el reflex del que pensa molta adolescència avui. No són originals, i en moltes ocasions, gratuïtes, però aquesta contrafigura de Pedrito de Andía pot ser considerada com la protagonista d'una aventura picaresca, o pot ser presa com un estereotip d'una certa manera de veure la vida, que no és precisament exemplar.

Ignacio Martínez de Pisón,
Carreteras secundarias,
Anagrama, Barcelona 1996, 255 pàg.

El Vendrell, situat al mig d'un pla, en una cruïlla de comunicacions

Crònica de teatre

La poesia escènica de Joan Brossa

A Catalunya hi ha una tradició d'avantguardisme. És ja tan tradicional que, més que avantguardisme, és una altra mena de classicisme. Això està reconegut absolutament pel que fa a les arts plàstiques: pintura, escultura, arquitectura. Però també en literatura i teatre. Succeeix, però, que per a l'acceptació de la pintura (Dalí, Miró, Tàpies) n'hi ha prou que sigui evident per un petit nombre de consumidors, compradors, crítics. Al teatre li cal, per ser viable, un nombre important d'espectadors que omplin, dia rere dia, les sales d'espectacles.

Brossa és un gran poeta i ho és en el sentit de la creació d'un llenguatge, d'un estil propi, d'una manera de fer que, llegint o escoltant un fragment de la seva obra, l'identifiquem absolutament tot dient «això és Brossa o això sembla Brossa».

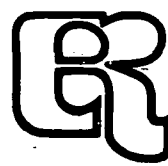
Aquest fet només passa amb els poetes que podem anomenar grans, ens plagui o no ens plagui la seva obra. D'altres, que potser sense ser «grans» són uns bons poetes, la nostra història n'és plena i

fan potser el gruix de la nostra cultura.

Brossa, fa molts anys, va començar a escriure les seves *accions poètiques* per ser representades. Darrerament, i amb ocasió del Grec'96, tres petits escenaris han rebut la seva obra: un recital per Núria Candela, un «concert» per Anna Ricci i una «Poemància» per Hausson, el prestidigitador. Per a Brossa, tan màgic i poètic, és una tirada de versos, com el fet de rentar-se les mans o de menjar un entrepà després de cobrir-se el mentó amb una barba verda.

No és un teatre pretensions ni petulant, ni que pretén canviar el món: sinó, en certa manera, «descobrir-lo» als nostres ulls en les coses i accions més menudes, magnificades per l'art de descobrir que ens serveix Brossa. Un públic mal acostumat pot dir que és difícil perquè busca raons intel·lectuals. I és, entre altres coses, un feliç retrobament amb allò que és essencial en el teatre: el joc.

Frederic Roda

EDITORIAL REGINA, S.A.
EDICIONS D'INTERÈS:

MISSAL FERIA

EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

REPERTORI D'HIMNES PER A LA CELEBRACIÓ CANTADA DE LA LITÚRGIA DE LES HORES

LA VEU DELS PARES DE L'ESGLÉSIA EN LA LITÚRGIA DE LES HORES

ELS AUTORS DE LES LECTURES PATRÍSTIQUES DELS OFICIS DE LECTURA

SEGUIM JESÚS

Col·lecció de 3 volums amb estoig
ELS MANAMENTS DE DÉU - LES BENAURANCES - LES OBRES DE MISERICÒRDIA
TEXTOS CATEQUÍSTICS PER ALS INFANTS

Mallorca, 87-89. Tel. 322 17.11. Fax 322 53 69 - 08029 Barcelona

Cinema

August

Director: Anthony Hopkins. **Guió:** Julian Mitchell. **Intèrprets:** Anthony Hopkins, Leslie Phillips, Kate Burton, Gawn Grainger, Rhian Morgan, Menna Trussler. **93 min.**

P.A. Urbina
(Acèprensa)

Primera i més que notable incursió d'Anthony Hopkins en la direcció. Aquest reconegut actor s'ha servit d'una gran peça teatral, *Tio Vania*, d'Anton Txèkhov, continu estímul per als directors i amb uns personatges que són una delícia per als actors.

Després de *Vania en la calle 42*, la magnífica pel·lícula de Louis Malle, semblaria atrevit presentar-la ara a la comparació. Sense comparar, s'ha de dir que guionista i director han fet una lectura britànica de l'ànima russa. Han situat l'acció a Gal·les, i han fet com si tot fos britànic. En el trasllat —i no només traducció i versió— han canviat l'ànima: l'aclaparadora melangia de Txèkhov, aquest impalpable però real clima de fatalisme es transmuta en *August* en alta comèdia: l'accelerat ritme coopera a que sigui així. N'hi ha que pateixen, sí, però en les històries dels quals ressalten més els fets, el que succeeix a uns burgesos, el que és psicològic, el que és pràctic, l'utilitarisme, amb final trist. Finsí tot el que és còmic canvia: en Txèkhov hi ha

humor patètic: Hopkins s'acosta a la bufonada. Queda lluny l'arquetip de Txèkhov. Davant de l'obra del rus, un actor diria: vaig a fer la Sònia de Txèkhov; vaig a fer el Doctor... Davant de l'obra de Hopkins, em sembla que dirien: vaig a treballar a *August*. Però, ja que és universal, Hopkins té dret a britanitzar *Tio Vania*.

Hopkins ha desteatralitzat —en el que té de limitació escènica— tot el que ha sabut i pogut. És una pel·lícula amb molts interiors, sí, però una pel·lícula. Ha seguit de prop les pautes recents de James Ivory —molta gespa i jardins, i brodats i sedes, i tasses de te a contraclor...—, i amb fortuna. La música és menys afortunada, ja que a vegades distreu.

La conclusió podria ser que Hopkins/Mitchell veuen menys la poesia de Txèkhov, veuen poc la pregonia tragèdia i la lluminosa esperança de l'home sobre la terra; veuen i expliquen la història familiar, més o menys feliç o desgraciada, d'uns éssers molt aferrats a casa seva, a les seves coses. No només considero just un calorós aplaudiment a la feina de Hopkins, sinó que tal vegada acosti Txèkhov a qui els resulti massa alt, o massa fons.

Crònica televisiva

La «Lliga de l'humor»

Miquel Àngel Codina

La Lliga 1996-97 ja és aquí. Sens dubte, una magnífica notícia per als entusiastes del futbol i un autèntic turment per als que no són afeccionats a l'esport rei. Els clubs s'han gastat gairebé 30.000 milions de pessetes en fitxatges. Una xifra certament astronòmica. Per això l'anomenada *Lliga dels cracs* —fins avui són 145 els jugadors estrangers en nòmina dels 22 clubs de primera divisió— ha aixecat una expectació sense precedents.

Avui dia el futbol i la televisió formen un singular matrimoni de conveniència en el qual, de vegades, es viu més d'una batussa. Per exemple, el principi d'acord sobre el futbol televisat anunciat per Antena 3-TV i Canal Plus es va trencar fa poc davant de la negativa de la cadena que presideix Antonio Asensio a firmar un contracte vinculant. Els clubs amb pactes individuals amb Antena 3-TV han decidit, però, aplicar el contracte en vigor —no caduca fins al 1998— i permetre, de forma temporal, que Antena 3-TV retransmeti els dilluns les cinc primeres jornades. La situació ha provocat un daltabaix considerable en el futbol espanyol, que veu perillar uns ingressos televisius de 250.000 milions de pessetes. Els diners han substituït l'amor en una parella tan atípica i conflictiva com la formada pel futbol i la televisió.

Això no obstant, el futbol i la petita pantalla poden formar una combinació perfecta si se'ls afegeix grans dosis d'humor. Aquest còctel explosiu és el que dona vida a *Força Barça*, un dels espais de més èxit a la programació televisiva actual, fruit de la col·laboració entre Televisió de Catalunya i la productora Gestmusic. De la mà del seu *alma mater*, el periodista Alfons Arús, el programa acaba d'iniciar a TV3 una altra temporada amb nombroses novetats. La més destacada és la incorporació de nous personatges a la ja llarga llista de figures populars que són objecte de caricatura. Entre d'altres, podem veure els blaugranes Baia, Pizzi o Giovanni; l'entrenador de l'Espanyol, Carcelén; els protagonistes de *Nissaga de poder*; l'actor Arturo Fernández o l'humorista José Luis Coll. En l'apartat «Força cor» s'ha estrenat el concurs «As de cors», adreçat als erudits de la premsa del cor. A més a més, s'emeten els vídeos domèstics del programa nord-americà *Funniest home video*, que són inèdits al nostre país. Tot l'equip d'Alfons Arús ha començat amb bon peu a jugar la seva particular *Lliga de l'humor*.

Veus d'Església

TELEVISIÓ

TV1

Dimarts 04.40 *Testimonio*.

TV2

Dissabte 10.00 *Últimas preguntas*.

Diumenge 08.45 *Tiempo de creer*.

10.30 *La Missa*: amb la participació de l'Orfeó Vilanoví de Vilanova i la Geltrú (Garraf, arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Josep-Maria Vidal (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

11.30 *Esglésies de Catalunya*.

Dilluns 16.45 *Pueblo de Dios*.

TV3

Ds. 14/9 08.10 *Signes dels Temps*: no hi ha programa fins a la propera setmana.

Ds. 21/9 08.10 *Signes dels Temps*: proposa un nou format de programa, dirigit

per Ramon Safont-Tria amb el següent contingut:

—«Cara a cara» entre el bisbe Josep M. Guix i el conseller de la Generalitat de Catalunya Antoni Comas. Un diàleg en llibertat sobre la societat del benestar i el valor de les tasques socials.

En el programa també oferirem espais de música, comentari cinematogràfic, actualitat, agenda i el comentari de l'evangeli per Mn. Josep M. Ballarín

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Dv. 13/9 20.30 *Creure avui*.

CTV (Centre Televisiu Vaticà)

Retransmissió via satèl·lit europeu Eutelsat II-16° E. 37V. freq. 11.575 GHz, 6.60 italià, 7.50 anglès.

Diumenge 12.00-12.30 *Angelus*. (Directe)

Dimecres 11.00-12.30 *Audiència general*. (Directe)

De dilluns a divendres 18.10-18.25 *Informació*.

Dissabte 18.10-18.25 *Speciale Lumen 2000*.

RÀDIO

FUNDACIÓ MISSATGE HUMÀ I CRISTIA

RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)

Cada dia:

de 05.00 a 23.00h.: Cada quart d'hora, butlletins d'informació: general, serveis, d'Església i cultura. Comentaris, cada mitja hora, després de la informació general i d'Església. Comentaris de l'Evangeli a les 7.30 i 21.30.

De dilluns a diumenge:

01.30 *Dietari de música i músics.*
01.35 *Espurna d'Alba.*
01.40 *Música sense paraules.*

Dilluns

23.00 *Magazine.*
00.00 *Gent de Casa.*
00.30 *Esports.*
01.00 *Cova de Clàssics.*

Dimarts

23.00 *Magazine*
00.00 *Versió original.*
00.30 *Perfil.*
01.00 *Cova de Clàssics.*

Dimecres

23.00 *Magazine*
00.00 *Cantautors.*
01.00 *Cova de Clàssics.*

Dijous

23.00 *Magazine*
00.00 *En Família.*
01.00 *Cova de Clàssics.*

Divendres

23.00 *Magazine.*
00.00 *Set dies a l'Església.*
00.30 *Diàleg d'Església.*
01.00 *Cova de Clàssics.*

Dissabte

22.55 *A Cor Obert.*
23.00 *Cova de Jazz.*
00.00 *Amb molt de gust.*
00.30 *Blue Velvet.*
01.00 *Negra Nit.*

Diumenge

19.00 *Eucaristia Catedral.*
Avui és el teu dia.
22.55 *Raons per viure.*
23.00 *La Terrassa de la Cultura.*
00.00 *La Gran Via.*
00.30 *Mosaic.*

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge

De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home:* programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista amb: Julio Manegat, periodista, escriptor-novellista, exdirector de l'Escola de Periodisme de Barcelona i redactor d'*El Noticiero Universal*; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe Ricard M. Carles, de Barcelona (director: Josep-Maria Alimbau).

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)

Diumenge

08.00 *Cristians:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 94.4)

Diumenge

08.45 *Vida i esperit.*

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7)

Divendres

De 20.00 a 20.30h. *La punta:* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Dissabte

09.00 *Obrim camins:* programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)

Dissabte

13.40 *Iglesia es noticia:* entrevista de caràcter humanístico-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)

De dilluns a divendres

19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Dissabte

13.50 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella.

Diumenge

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

RÀDIO PUIG-REIG (FM107.3)

PROGRAMES PER A MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes. L'emeten: **Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio,** i també:

Alforja Ràdio (FM 104.3) diumenge 09.00h. **Calafell Ràdio** (FM 107.7) diumenge 09.20h. **Cadena Cope-Reus** (OM 1143) diumenge 10.30h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella (es publica a «Catalunya Cristiana»). L'emeten:

Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio; i també: **Calafell Ràdio** (FM 107.7) dissabte 12h. **Ràdio La Canonja** (FM 102.3) divendres 20h. **L'Esplugu FM Ràdio** (FM 107.4) dissabte. **Ràdio Falset** (FM 107.0) dissabte, a partir de les 14h. **Ràdio El Morell** (FM 105.7) dilluns, a partir de les 21h. **Ràdio Montblanc** (107.0) diumenge, a partir de les 11 h. **Ràdio Santa Coloma de Queralt** (FM 107.5) dissabte 13h. **Ràdio Sant Pere i Sant Pau** (FM 101.0) dissabte, a partir de les 20 h. **Ràdio La Vilella Alta** (FM 102.3) dissabte 12 h. i diumenge a les 13h.

EL MIRALL: **Cadena Cope-Reus** (OM 1143) dilluns 21h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a 17004 Girona;
Tel (972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe* (comentari setmanal del Bisbe de Girona), *A la ribera del Jordà* (narracions de reflexió escrites per Mn. Miquel Àngel Ferrés amb la veu de Joan Canals), *L'estiu és jove* (comentaris estiuencs realitzats per Jordi Pujol i Campistol), *Un got d'aigua fresca* (homenatge a Mn. Josep Maria Pont, tot recopilant els millors comentaris que va realitzar per aquest programa durant els mesos d'estiu al llarg de dos anys), *El significat de l'Evangeli* (a càrrec de Mn. Salvador Gras i Mn. Rafel Felipe). Tots aquests nous apartats estaran fins a finals de setembre. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cope Costa Brava (90.3 FM) diumenge 9.45h. **Cope Figueres** (1269 AM) diumenge 9.45h. **Nova Ràdio Lloret** (90.2 FM) diumenge 8.00h. **Ona Jove Riudellots** (104 FM) dissabte 20.00h. **Ràdio Arbúcies** (107.6 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 9.30h*. **Ràdio Arenys de Munt** (107 FM) diumenge 11.30h. **Ràdio Banyoles** (107.3 FM) dissabte 9.00h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Canet de Mar** (107.6 FM) dissabte 10.30h. **Ràdio l'Escala** (107.6 FM) dissabte 14.00h. **Ràdio la Vall** (107.6 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) diumenge 8.30h. **Ràdio Pineda de Mar** (106.1 FM) diumenge 14.00h. **Ràdio Salt** (97.7 FM) diumenge 8.00h. **Ràdio Sant Joan Les Fonts** (107.7 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Santa Coloma de Farners** (103.6 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Shalom Palau Sacosta** (106.6 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Sarrià de Ter** (87.6 FM) diumenge 10.00h. **Top Gironès-Cassà de La Selva** (92.8 FM) dissabte 19.30h.

* (Inclòs dins el programa parroquial local).

MÚSIQUES I CANTS: no hi ha programa fins a l'octubre.

EL CAFÉ INTERNACIONAL: no hi ha programa fins a l'octubre

Diumenge

09.30 *Reflexió:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO SABADELL (OM 882)

Diumenge

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós a Sabadell i comarca (director: Juanjo Yunquera).

RÀDIO SALUD (FM 89.1)

Dissabte

De 07.00 a 09.00h. *Rosari:* meditat per joves, entrevistes a catòlics en el món, concurs de Cultura religiosa, meditació mariana, herois del segle XX, etc.

Diumenge

De 07.00 a 09.00h. Presentació de l'Evangeli del dia i meditació, tema marià, etc.

RÀDIO SANTA COLOMA DE FARNERS (FM 103.6)

Dimecres

De 23.00 a 24.00h. *SOS pregària:* una hora de pregària des de casa vostra, units per una mateixa sintonia.

RÀDIO VALLS (FM 103.2)

Dissabte

09.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona).

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)

Cada dia

20.40 *Rosari:* en llatí des del Vaticà.
22.10 *Noticiario.*

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107.9)

Diumenge

10.15 *Església viva:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)

De dilluns a divendres

15.30 *Café i pastes:* informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

LA PARAULA DEL BISBE: no hi ha programa fins al setembre.

PUNT DE TROBADA: no hi ha programa fins a l'octubre.

TARDA DE TOTS: magazine d'**Onda Rambla Girona** (89.9 FM) que inclou cada divendres a les 17.05 una secció d'actualitat cristiana i de notícies de l'església de Girona.

TOTS ELS CAMINS PORTEN AROMA: no hi ha programa fins a l'octubre.

Retransmissió en directe de la Missa dominical. L'emeten:

Catalunya Música (96.7 FM) Girona- (101.5 FM) Maresme: diumenge 11.00h. **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.00h. **Cope Figueres** (1269 AM) diumenge 9.00h. **Ona Jove de Riudellots de la Selva** (104 FM) dissabte 20.30h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 9.05h. **Ràdio Shalom de Palau Sacosta** (106.6 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio 1 de Ràdio Nacional** (738 AM-93.3 FM) diumenge 8.15h. **Top Gironès de Cassà de la Selva** (92.8 FM) dissabte 20.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»). L'emeten: **Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera, Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars,** i també: **Ràdio Súria** (FM 107.8) diumenge 11.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full «Vida diocesana»). L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h. **Ràdio La Cala** (l'Ametlla de Mar, FM 99) diumenge 12.00h. **Ràdio Deltebre** (FM 107.6) dissabte de 9.00h. **Ràdio Flix** (FM 102) dissabte de 9.30h. **Ràdio Gandesa** (FM 107.9) dissabte de 13.00h. **Ràdio Infant** (l'Hospitalet (FM 107.9) dissabte 10.00h. **Ràdio Joventut de Masdenverge** (FM 100.7) diumenge 10.00h. **Ràdio Mora d'Ebre** (FM 87.6) divendres 10.00h. **Ràdio Nueva Vinaròs** (FM 98.2) dissabte 22.30h. **Ràdio Onda Cero** (Tortosa, FM 98.0) dissabte 13.05h. **Ràdio els Ports** (Morella, FM 89.0) dissabte 12.15h. **Ràdio Ràpita** (FM 107.9) diumenge 12.00h. **Ràdio Ulldecona** (FM 95) diumenge 09.05h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT D'URGELL

RESSO: entrevista amb personatges o sobre fets diocesans. L'emeten:

Ràdio Pirineu (Puigcerdà, FM 89.8) diumenge 09.30h. **Ràdio Seu** (FM 107.2) diumenge 9.00h. **Ràdio Valira** (FM 98.1) dissabte 13.00h.

Donem notícia de les emissions religioses, tant per ràdio com per televisió, que ens són comunicades. Agraïrem la recepció de controls d'emissió.

Dia de la Catequesi

—Quina llàstima, ja s'han acabat les vacances! Tan bé que ens ho passàvem! Ja haurem d'arreglar la cartera per anar a col·legi!

—No us queixeu—diu la mare. No tothom té tantes vacances com vosaltres, ni tots els nens en poden fer. Sou uns privilegiats, i n'heu de donar gràcies a Déu.

—Tens raó, mare. I a més, aquest any ens ho hem passat molt bé fent intercanvi de postals dels santuaris de la Mare de Déu. Però molts companys no han escrit. Són uns mandres!

—Jo—diu la Laia—ja tinc ganes de trobar els meus amics i amigues de l'escola i de la catequesi per explicar-los moltes coses.

—Ets una xerraire, i els altres, no tindran moltes coses per dir?

—Bé, també vull que n'expliquin. Sobretot l'Anna, sempre li passen aventures divertides.

—Ara que dius de la catequesi, ja ens has inscrit, mare?—pregunta l'Oriol.

—Sí, no patiu. A la parròquia ja hi ha el cartell que anuncia les inscripcions.

Va dirigit a nosaltres els pares i ens recorda que som els responsables de l'educació cristia-

na dels nostres fills.

—Què vol dir que en sou responsables?

—pregunta la Laia.

—Que és una feina nostra, que hem de respondre a aquesta obligació que tenim com a pares, no podem deixar que la nostra tasca la facin els altres.

—Que no ho fan els catequistes?

—Sí, però ells complementen el que nosaltres us ensenyem cada dia amb la nostra manera de viure i d'actuar. No es nota a la catequesi si hi

ha pares que no comparteixen amb

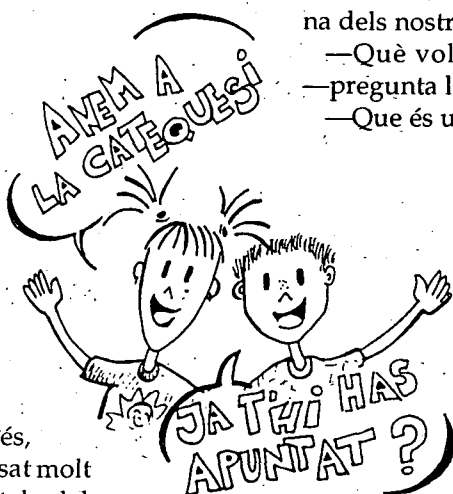
els seus fills?

—Oh, i tant!—diu l'Oriol. N'hi ha que no parlen mai amb ells del que ens ensenya la catequista o del que ens explica el mossèn.

—És una llàstima, però els hem de respectar i ja que és bo que, almenys, enviïn els fills a la catequesi.

—El pare em va dir que hauríem de convidar els companys que no hi van perquè així coneixin Jesús, perquè Ell ens estima molt.

—Té raó el pare. A veure si ho feu. Mireu, aquest full que m'han donat ho diu ben clar, són paraules de Jesús: Deixeu que els infants vinguin a mi.

La família és el primer lloc on es cultiva la fe.

Els pares sou els primers responsables de l'educació cristiana dels vostres fills.

Els catequistes desenvolupen i complementen, en nom de l'Església, allò que vosaltres sembreu cada dia.

Dia de la Catequesi'96

Que els infants vinguin a mi

Inscriuiu els vostres fills a la catequesi.

Pares: portar els nens cap a Jesucrist és la vostra missió fonamental.

Us agrada que els vostres fills s'atansin a vosaltres i us diguin: «pare, mare». També Déu vol que s'atansin a Ell, el coneixin i l'estimin, perquè Ell és el Pare celestial.

Jesucrist és el Fill de Déu que s'ha fet home per fer-nos conèixer que el seu Pare és també el nostre Pare.

Ell ha anunciat a tots, grans i petits, el seu Evangeli; per això vol que els infants vagin a Ell i que els grans els ajudem a arribar-hi.

Els pares teniu la missió de portar els nens cap a Jesucrist, educar-los i ajudar-los a créixer en la fe. Si a casa veuen el vostre exemple d'estimació, de pregària compartida, de diàleg, de confiança en Déu, si us interesseu per la tasca catequètica de la vostra parròquia, llavors esteu conduint els vostres fills cap a Crist.

Per tant:

• *Pregueu amb els vostres fills.*

• *Inscriuiu-los a la catequesi, tant si es preparen per a la Primera Comunió, com si ja l'han celebrat; en aquest cas encara han d'aprendre moltes coses i han de continuar creixent en la fe.*

• *Interesseu-vos pel que fan cada setmana, dialogueu amb ells.*

• *Participeu en les reunions de pares.*

• *Aneu amb els vostres fills a la celebració de l'Eucaristia dominical.*

**CENTRE
DE PASTORAL
LITÚRGICA**

CAL MILLORAR LA QUALITAT DE LES CELEBRACIONS

«El Concili urgeix la formació litúrgica dels qui són cridats a un servei particular en l'assemblea, especialment els lectors, els qui serveixen el sacerdot i els responsables dels cants i de la música.» *Resolució núm. 63 del Concili Tarracò-nense, 1995.*

Per aconseguir-ho, el CPL organitza dos cursos:

CURS D'ANIMADORS DEL CANT LITÚRGIC

Estudis de repertori, direcció, formació litúrgica, lectura musical, salmòdia, solfeig.

Cada dilluns, de 7 a 9.15 del vespre, a les aules de la Catedral de Barcelona. Des del 7 d'octubre al 12 de maig.

ESCOLA DE LITÚRGIA

—El servei del lector (octubre-desembre)

—Els serveis entorn de l'Eucaristia (gener-març)

Cada dijous, de 7 a 8.30 del vespre, a les aules del Seminari de Barcelona (soterrani). Des del 10 d'octubre.

Informació i matrícula:

CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA

C/ Rivadeneyra, 6, 7è - 08002 Barcelona, tel. 302 22 35 (matins feiners).

A cura de la Delegació Diocesana de Catequesi de Barcelona -
Equip de redacció: Mn. Joaquim Meseguer, Mn. Jaume González,
Assumpció Juncosa i M. Rosa Olivé - Dibuixos: Francesc Pasqual

DIVERSOS

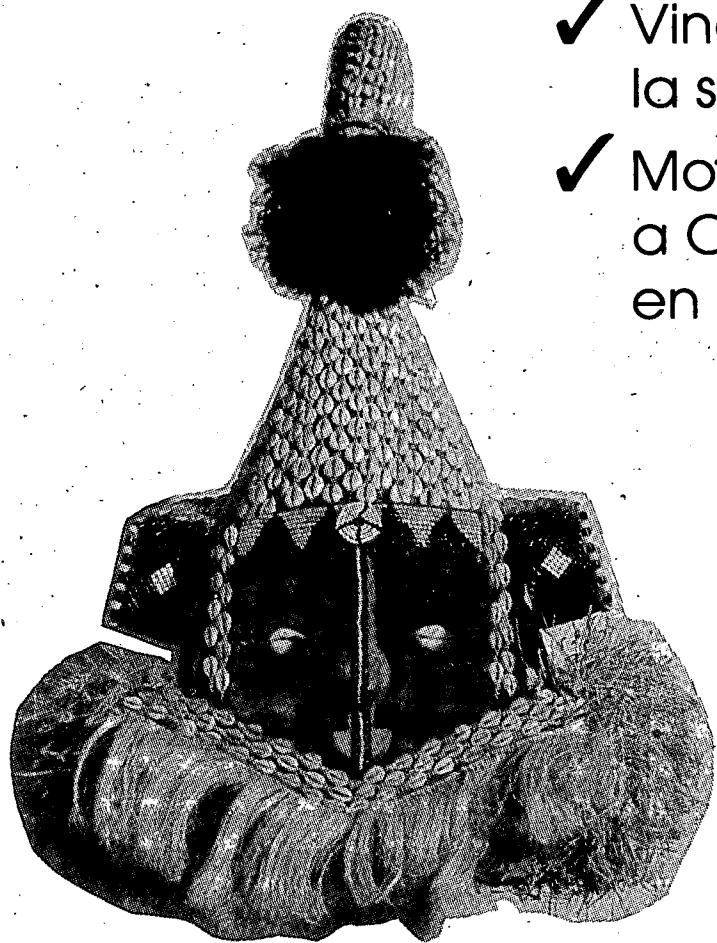
En una sèrie de segells, 10, dedicats al pintor Murillo l'any 1960, veiem el valor de 40 cènt., en què hi podem observar part de la història de Rebeca, l'esposa d'Isaac. Abraham envià Eliezer, criat seu, a casa de Nacor a buscar una esposa per al seu fill Isaac. Eliezer va parar a prop d'un pou a la tarda i a l'hora en què les noies anaven a buscar l'aigua, i va fer una oració al Senyor, dient: «Senyor, Déu del meu Senyor Abraham, dóna'm, t'ho demano, tenir avui una bona trobada i a la noia que jo li digui: Baixa el teu càntir perquè begui i ella respongui: Beu.» Es va presentar una noia, ell li va demanar aigua i ella n'hi donà. És el que veiem en aquest bonic segell d'una finor extraordinària.

ÀFRICA ET CONVIDA

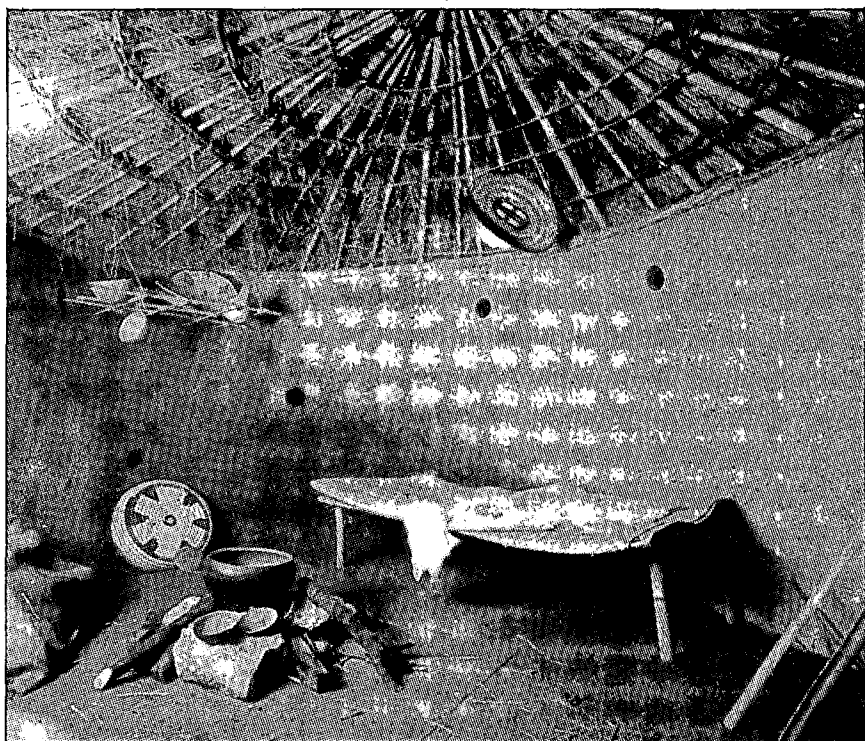
**MUSEU
AFRICA**
DANIEL COMBONI

MISSIONERS COMBONIANS
C/ Feliu i Codina, 59
08031 BARCELONA

- ✓ Vine a conèixer la seva riquesa cultural, la seva història i les seves tradicions.
- ✓ Molt a prop teu un museu, únic d'aquest tipus a Catalunya, on podràs viure i aprofundir en la realitat d'aquest continent.

Reproducció d'una
cabana Fula, típic
habitatge del Senegal.

Com arribar al Museu Africà:

- * Metro Línia 5 (Horta)
- * Aparcament d'autocars:
P. Fabra i Puig, cantonada c/ Hedilla.

Horari de visites:

- * Grup: Col·legis, Associacions, Parròquies.
Concertar dia i hora, trucant: (93) 427 85 77.
Fax: (93) 427 88 41.
- Visites no concertades: Dijous, 2/4 de 7 de la tarda.
Diumenge, 2/4 de 12 del matí.

Tancat: dies festius i els mesos de juliol, agost i setembre.

afinant

Zoom

Comença el nou curs. Enrere queden els dies de jocs, d'encantament davant de la televisió, de no fer res, de capbussar-se a l'aigua, o d'enfilar-se muntanya amunt. El noi avesat a l'estudi sentirà el goig de recomençar l'aprenentatge de la vida, a través dels llibres i dels professors que vetllen perquè el demà pugui ser-li lluminós.

Llindar

Torras i Bages i la Litúrgia (I)

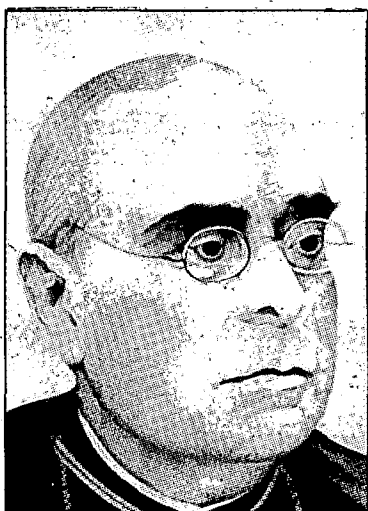
Un bisbe atent al moviment litúrgic

El moviment litúrgic podem dir que va néixer al segle XIX amb l'abat fundador de Solesmes, Pròsper Guéranger (1805-1875). Fou un moviment de retorn a la Litúrgia potser un poc marcat pel romanticisme i pel sentit estètic, però no per això veritable signe de la presència operant de l'Esperit en l'Església, tal com ho posà de manifest Pius XII molts anys després. Aquest moviment es veié acompanyat, d'una banda, per la recuperació del cant gregorià i de l'altra, per la renovació del cant religiós popular. Olivier Rousseau, un dels primers i més importants historiadors del moviment litúrgic escrivia el 1945: «Els teoritzadors de la pregària litúrgica al segle XIX van establir una teologia del cant, una mística del cant.»

El 1912 se celebrà a Barcelona el Tercer Congreso Nacional de Música Sagrada, d'àmbit espanyol, que es va cloure amb una excursió i festa gregoriana a Montserrat, durant la qual el mestre Lluís Millet hi féu una conferència sobre el cant popular religiós. Tots aquests són elements que van influir, com és lògic, en els organitzadors del primer Congrés Litúrgic Català, celebrat a Montserrat l'any 1915, del qual en fou l'ànima el Dr. Lluís Carreras. Des del primer moment, el bisbe de Vic, el Dr. Torras i Bages, els va donar el seu suport entusiasta i intervindria després activament en l'esmentat Congrés.

Solà i Moreta, un dels biògrafs del bisbe de Vic, ens diu que li interessava tot el que feia referència al «temple»: «En les seves homilies i remarcadament en les pastorals (que ja són les homilies escrites), la Litúrgia hi té una part molt significativa.» I fa encara aquesta precisió: «S'ha de dir que l'argument litúrgic és emprat al costat de l'argument bíblic i per tant li dona la màxima importància. Ja se l'ha vist assidu lector de dom Guéranger. En la seva obra monumental, corpus litúrgic imponderable, ell s'hi abeuira i s'hi rabeja a plaer, i hi emmotlla la seva vida pontifical, tota ella

eminentment litúrgica. I del Cerimonial de Bisbes, més que llegir-lo i estudiar-lo, en copsa l'esperit. D'aquí ve que per a ell la Litúrgia és el gran llibre que l'Esposa de Jesucrist té obert constantment als seus fills, com un còdex de pietat sòlida i assenyada.»

El bisbe Torras, dos anys abans del *motu proprio* de Pius X sobre la música sagrada, havia publicat ja una important pastoral titulada *La música, educadora del sentiment*, el tercer capítol de la qual dedica a «La música sagrada, instrument d'educació en mans de l'Església». Pel que fa a la Litúrgia, el Dr. Torras llegirà al Congrés Litúrgic de Montserrat una llarguíssima homilia sobre la dignitat i popularitat de la Litúrgia. Tot un cant a la funció maternal i nodridora de l'Església, al qual em referiré en els propers dos articles.

El moment històric que aleshores vivia Catalunya, la seva Renaixença, fenomen que abastà tots els àmbits, social, polític, artístic, literari, econòmic, etc., trobà en el fet litúrgic el seu aglutinant religiós. Homes d'església de la categoria del Dr. Collell (no hauríem d'afegir també el poeta Joan Maragall, el qual ja aleshores reclamà l'ús de la llengua viva en la Litúrgia?), institucions com la Lliga-Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, de la qual en foren consiliaris el Dr. Frederic Clascar i el Dr. Lluís Carreras, el monestir de Montserrat, l'Associació d'Eclesiàstics de Barcelona, són els que més van treballar per fer convergir la dimensió eclesial, cada cop més catalitzada per la restauració litúrgica, i l'element poble, cada vegada més assedegat d'expressions que revelessin la seva identitat i la reforcessin. Torras i Bages va saber unir, com cap altre, ambdues dimensions, i hi abocà la seva gran intel·ligència.

Manuel Valls i Serra
Director

Ara mateix

J. Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

Gent de missa (7)

La festa de la comunió

Algunes celebracions protestants deixen veure, al costat de valors que ens són comuns en «la festa de la paraula», una certa fredor o buidor quant al tractament del pa i del vi. Aquesta és, si més no, la sensació que s'hi experimenta des d'una sensibilitat catòlica. T'adones més, aleshores, de la calidesa incomparable de la nostra missa. Una calidesa que neix, ben cert, del record del Senyor: «recordem la mort de Crist» i «proclamem la seva resurrecció». Però anem més enllà: «oferim el seu cos i la seva sang» (cf. pregària eucarística 4). És aquesta presència del Senyor, no vagarosa ni subjectiva, sinó clarament referida a les «ofrenes que hem presentat per a ser consagrades», «perquè es converteixin en el Cos i en la Sang» del Fill, Jesucrist (preg. euc. 3), la que dona aquell escalf a la nostra trobada eucarística.

A mesura que ens endinsem en la litúrgia de l'eucaristia pròpiament dita, el dinamisme de la missa avança en un sentit integrador: estableix, al voltant del Crist present, una gran comunió. Els nostres germans dels primers segles ho expressaven així:

«Tal com aquest pa dividit en bocins
estava dispers sobre els turons
i, recollits els grans,
es va fer una sola cosa,
així sigui reunida la vostra Església
dels confins de la terra...» (La Didakhé)

I nosaltres, en la mateixa línia, «supliquem humilment que l'Esperit Sant uneixi en un sol cos els qui participem del Cos i de la Sang de Crist» (preg. euc. 2).

La gran comunió passa per l'Església «estesa per tot el món» (preg. euc. 2), per «tots els qui formen aquesta assemblea» (preg. euc. 1) pels «nostres germans que moriren en l'esperança de la resurrecció» (preg. euc. 2), per «la Verge Maria, Mare de Déu, amb els justos de tots els temps» (ibídem). Tots acabem identificats amb Crist. «Reunits en un sol cos per l'Esperit Sant» esdevenim també «víctima viva». És aleshores que «per Ell, amb Ell i en Ell» podem glorificar el Pare amb l'Esperit.

La gran comunió es consuma en la comunió sacramental, precedida per la pregària del Pare Nostre i el ritu de la pau.

Podem preguntar-nos fins a quin punt els participants en les misses dominicals viuen la litúrgia eucarística i fins a quin punt les nostres catequesis aconseguen de fer-la descobrir. La riquesa de les pregàries eucarístiques no és fàcilment copsada sense una iniciació per a la qual costa de trobar el temps adequat. La recitació, no sempre prou acurada, a càrrec només del celebrant; la repetició de les mateixes fórmules (amb preferència de la més breu a causa de l'extensió, de vegades excessiva, de la litúrgia de la paraula); la propensió a distreure's... són obstacles a vèncer.

El cardenal Lustiger explica que quan era rector de la parròquia de Santa Joana de Chantal, a París, va fer de la misa del diumenge «el punt de partida i el centre» del seu treball pastoral. «Consagrava tots els meus esforços, diu, a fer d'aquesta missa del diumenge un moment privilegiat, ric de sentit, de joia, de bellesa espiritual. No em semblava exagerat passar-me un dia sencer treballant en la preparació del diumenge, amb reflexió i amb pregària. Ho devia als fidels...» (*Le choix de Dieu*, París, 1987, pàg. 323-324). Un bon exemple a imitar.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

El que Déu ha unit...

que l'home no ho separi (Mt 19,6). Mots que remetent al gest del Creador quan, a l'albada de la humanitat, va instituir el matrimoni. L'amor entre l'home i la dona —fet estable— és una realitat divina. Un segell que ningú no pot gosar trencar, un llaç que no es pot desfer. *El que Déu ha unit que l'home no ho separi*.

Correspon als casats viure segons el desig de Déu. En unió de vertader amor. El Senyor ho vol. No pas per pura arbitrarietat, sinó perquè el voler diví correspon a la felicitat humana. Felicitat que clama estabilitat i fidelitat.

Tots els que es casen afirmen públicament que el seu matrimoni és etern. Per dissort això no sempre es realitza. Els humans —éssers molt curiosos— semblen estats sovint a creure que la nostra felicitat s'assoleix per si mateixa, com màgicament, o que es teixeix sense cap mena d'esforç. No volgueu creença més falsa. La realitat matrimonial pot fracassar per manca de cura. L'amor és com una planta delicada que convé cuidar cada dia i cada

segon. Els casats han de posar el millor de si mateixos per possibilitar la maduresa de l'amor esponsalici. Han de recórrer a Déu per tal que els vagi construint, segon a segon, la felicitat; i perquè els atorgui la força per estimar-se també en l'adversitat i la dificultat. Comp-tat i debatut, ser feliç quan tot va bé no té mèrit. El difícil és la virtut de la força. I els casats en necessiten tonelades.

L'èxit d'un matrimoni es recolza en dos punts: la vivència de la fe cristiana i la delicada atenció de l'un envers l'altre. Ambdues coses requereixen la pregària, la mirada al Crist lliurat en la creu per la humanitat, la recerca del bé de l'altre, la purificació de l'egoisme, el posar-se en el punt de mira del qui s'estima, el no allargar les discussions amb males cares, la capacitat del perdó sempre a punt... Tot això a fi que s'acompleixi el designi diví i el bé dels esposos: *El que Déu ha unit, que l'home no ho separi*.

Impromptu

Oriol Camps

L'espera es fa llarga...

Els catalans diem que «malaltia llarga, parenta de la mort» quan sobre qualsevol afer passa el temps i es comença a perdre la paciència. Però amb les coses d'Església que s'allargassen en la seva solució cal tenir tota la paciència imaginable, i quan se'ns acaba tornar-la a començar perquè, al moment menys esperat, arribarà el feliç desenllaç.

Si no, recordem al beat Fra Angèlic (Joan de Fiesole) al qual el mateix dia de la seva mort el poble va proclamar «sant» i que ha calgut el pas de cinc segles perquè el Papa actual el proclamés beat... sense ni instruir procés. N'hi havia prou amb la fe del poble.

Pensant en l'aureola de santedat que envolta la memòria del bisbe Torras i Bages, mort a Vic l'any 1916 i del qui va iniciar-se procés de beatificació gairebé immediatament, han estat necessaris més de setanta anys perquè li fossin reconegudes les seves virtuts heroïques, i declarat venerable. La cosa ja és pel bon camí, però no es podrien abreuçar les etapes i, definitivament, proclamar-lo sant?

És tot el poble cristià de Catalunya que creu en la seva santedat. Com creia el poble florentí en la santedat del seu Fra Angèlic...

A vegades la cúria romana fa la impressió d'aquells jutjats que no apliquen justícia per acumulació d'expedients. O sigui, per impossibilitat de posar-se al dia!

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Compromís social dels monjos contemplatius

L'any 1998 la família cistercenca celebrarà el IX centenari de la fundació del Cister. Dom F. R. de Pasqual, monjo de l'abadia de Viaceli (Cantàbria) manifestava a *Ecclesia* (27-VII-96) que serà una bona ocasió per intentar fer, a l'entrant del tercer mileni cristià, allò que els monjos del Cister feren al començ del segon: dur a terme fins a les últimes conseqüències una opció, humana, social i evangèlica.

En efecte, no hi ha contemplació sense compromís social. Si la vida contemplativa és veritablement cristiana s'encarna en el seguiment de Jesús, mort i resuscitat, i no segons una *estètica* religiosa; va més enllà de les campanyes publicitàries sobre un disc compacte de cant gregorià, tot i que siguin meravelloses les seves melodies. La reforma monàstica del Cister va néixer de la decisió valenta d'uns monjos *rebels* que no volien en la seva comunitat dues classes, sèrvants i lliures; tampoc dependre del poder feudal, i no desitjaven altra pobresa que la resultant de viure del propi treball i no dels delmes o contribucions del poble.

Avui, com a representatiu d'aquesta nova concepció

del monacat, cal inscriure els trapencs (cistercencs reformats) del monestir de Nostra Senyora d'Atlas a la regió de Medea, a uns 100 km al sud d'Alger (Algèria). Immersos els seus monjos en el món islàmic, demostraren un capteniment en el qual ja no és el gregorià, l'art, les miniatures, les biblioteques, les traduccions, la saviesa d'aquest món, sinó allò més elemental i sublim alhora, que el món ha oblidat: la crida de Déu al desert. Només aquell que sap estar sol, sap no estar sol; sap estar acompanyat d'Algú transcendent que dona sentit a la vida. En la soledat del desert s'aguditzen els sentits, es purifica l'intenció espiritual i es du a terme la comanda evangèlica de valorar l'home com a germà.

Els monjos d'Algèria, a partir de la vida de pregària i de la disponibilitat hospitalària —atenien un dispensari mèdic—, havien entaulat un diàleg amb l'islam, tancat darrerament pel sectarisme violent d'un grup fonamentalista musulmà. El testimoniatge martirial d'aquella comunitat contemplativa és un repte al nostre món, immers en l'imperialisme del diner i en un consumisme salvatge.

Per a les Esglésies representants dels corrents cristians majoritaris a Europa, anglicans, catòlics, ortodoxos i protestants, sembla arribada l'hora de la reconciliació. Amb aquest fi no han de renunciar a cap dels objectius del moviment ecumènic «per tal que el món cregui» (Jo 17,21), impulsat de l'any 1948 ençà, pel Consell Mundial de les Esglésies (CME). S'han de deixar conduir *només* per la força dels esdeveniments que de dins i de fora estan les insten a desplegar el ventall de les seves possibilitats per la construcció del Regne i, de rètop, a retrobar-se com a espai de comunió i diàleg.

RECONCILIAR-SE PER ACTUAR CONJUNTAMENT

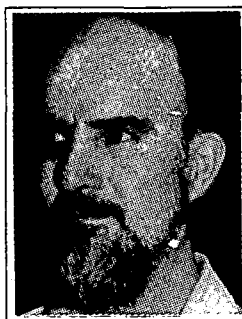
Els dissenys de reconciliació, és a dir, de conciliar de nou persones i institucions a primer cop d'ull oposades, han inspirat sempre, com a condició prèvia, els propòsits de l'ecumenisme. Tanmateix, fou en la reunió cinquena del grup mixt de treball del CME i de l'Església catòlica, sobre la unitat de l'Església com a meta i camí, l'any 1982, que meresqueren de ser seriosament presos en consideració amb voluntat compartida de ser efectius. Allò que els cristians poden fer junts, quin sentit té fer-ho separats? En conseqüència, ja l'any següent, a Vancouver, la sisena assemblea del CME convidà totes les Esglésies a mobilitzar-se vers l'aleshores anomenat procés conciliar d'aliança mútua a favor de la justícia, la pau i la salvaguarda de la creació. Com a resultat d'aquest procés, la reconciliació havia de comportar, d'entrada, amb l'anàlisi dels conflictes i la consegüent elaboració de projectes per sortir-los al pas, la provisió de mitjans. Així ho va entendre, tot un èxit, la primera assemblea ecumènica europea que, com a resposta a Vancouver, convocaren a Basilea, l'any 1989, la Conferència de les Esglésies Europees, presidida pel metropolità Alexis de Sant Petersburg (en l'actualitat, patriarca de Moscou), i pel Consell de les Conferències Episcopals Europees, presidit al seu torn pel cardenal Carlo Maria Martini, arquebisbe de Milà.

PRIMER PAS: BASILEA '89

Si d'acord amb la bella percepció que en té Orígenes, l'Església, com a cos de Crist, «és la visió de pau» (Or 9,2), l'única que pot esdevenir real i universal, ¿d'on ve, es pregunta el document conclusiu de l'assemblea de Basilea, després d'aproximar a la llum de la fe els reptes a destacar, que els cristians no hagin donat testimoniatge de l'amor de Déu per a totes les criatures, no hagin superat encara les divisions internes, no hagin qüestionat amb prou energia els sistemes econòmics i polítics que abusen del poder, no s'hagin decididament posat del costat de la dignitat de la vida i del seu caràcter sagrat i, en produir-se els conflictes armats, hagin estat també

JOAN BOTAM

President del
Centre Ecumènic de
Catalunya

Reconciliació de les Esglésies a Europa?

ells bel-ligerants? (veg. Pau i justícia, 41). Amb el teló de fons d'aquesta assemblea, d'altra banda, de tan escassa incidència entre nosaltres, no és del tot segur que la situació a Europa ara sigui millor. Ha caigut el mur de Berlín, han fet fallida els sistemes comunistes, s'ha reunificat Alemanya i, a desgrat de tot, a parer dels 115 delegats catòlics, ortodoxos i protestants que aquest mes de juny passat s'aplegaren a Erfurt, és del tot evident que Europa se sent cada dia més amenaçada amb l'empitjorament dels problemes econòmics, socials i polítics. Amb referència a la delicada situació

« Els passos que fan les Esglésies amb vista a la reconciliació no les aplegaran un dia no llunyà en concili? Així semblen indicar-ho, talment com una premonició, no pocs gestos profètics de Joan Pau II, insinuats uns i prou explícits els altres »

social que darrerament s'ha agreujat a l'Europa de l'est, «mai no podrem acceptar, afirmen, l'atur massiu, la pobresa i la desigualtat d'oportunitats». Per als cristians creure es comprometre's, ser solidaris, reconciliar i, doncs, reconciliar-se.

SEGON PAS: GRAZ '97

A la llum d'experiències compartides de reconciliació, degudament contextualitzades, els cristians de totes les confessions, tant al vèrtex com a les bases, d'ençà del dia mateix que fou anunciada, han mirat de sumar esforços amb vista a la segona assemblea ecumènica europea que se celebrarà a Graz (Àustria), del 23 al 29 de juny de 1997, entorn del tema «Reconciliació, do de Déu, font de vida nova». A Europa, en no pocs llocs significatius i, doncs, també a casa nostra: a Barcelona, amb al IV Curs d'Estiu del Col·lectiu de Dones en l'Església i, a Sant Cugat del Vallès, amb la X Setmana Ecumènica del Centre Ecumènic de Catalunya. En clau d'interpretació ecumènica, el document de treball preparatori d'aquesta assemblea convida a ser màximament lúcids a propòsit dels blocs temàtics que giren entorn, per exemple, dels pobles i les nacions, amb o sense estat, dels moviments migratoris a la llum dels drets humans, del projecte de societat igualment respectuosos amb l'home i la dona, etc. D'un costat convida a aconseguir, criteris evangèlics, amb una teologia del respecte quant a les relacions humanes i, de l'altre, del compromís polític, quant a la construcció d'una societat cada dia més justa, i no solament a Europa.

I DESPRÉS?

Però, en definitiva, els passos que fan les Esglésies amb vista a la reconciliació no les aplegaran un dia no llunyà en concili? Així semblen indicar-ho, talment com una premonició, no pocs gestos profètics de Joan Pau II, insinuats uns i prou explícits els altres, com la invitació a fer l'acord sobre la delicada qüestió de la primacia de la seu patriarcal de Roma, adreçada a les Esglésies en la seva encíclica *Ut unum sint*. Una proposta d'aquesta índole només és susceptible de ser atesa ecumènicament i, per tant, com a resultat del procés conciliar de reconciliació, ja iniciat d'ençà de Vancouver, en qualitat de *conciliar*, en sentit històric o, si era preferible de filar prim, de *preconciliar*, ha subratllat Konrad Raiser, secretari general del CME, a propòsit d'un ambiciós projecte de retrobament cristià de caràcter interconfessional a les envistes de l'any 2000 (veg. *Ökumenischer Informationsdienst*). En el marc d'una perspectiva com aquesta, Graz seria l'etapa prèvia d'un concili cristià universal. «Un assaig de diàleg de la veritat, de l'amor i de la vida», ha dit el secretari general del CME, que, per descomptat, només seria permès de fer seriosament.

Pinzellades

Justo López Melús

Cor pur

Els homes, des del pecat original, duen dins el globus roig del cor una taca negra, una pedreta com un gram de sang sobre el robí pur del cor. Un dia, conta un profeta, dos àngels se m'atansaren, m'obriren el pit i em traguèren el cor. El van obrir, n'extraguèren la pedreta negra i el purificaren.

Després van pesar el cor. —Pesa'l contra un, va dir un àngel a l'altre. —Pesa'l contra cent. —Pesa'l contra mil. I sempre pesava més. El profeta tenia sis anys, quan li pesaven el cor. I pesava més que mil adults, més que tot el poble. És normal. El cor és com els diamants: més pesat com més pur. Un cor absolutament pur pesaria més que el planeta terrestre sencer. —«Oh Déu, crea en mi un cor pur» (Ps 50,12).

Humor

150è Aniversari del naixement de Josep Torras i Bages, patriarca espiritual de Catalunya

A cent anys de «La tradició catalana»

El text que reproduïm es troba a «Miscel·lània en honor del cardenal Narcís Jubany i Arnau», editada per Enciclopèdia Catalana el 1992. Fou la contribució del seu autor, Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona, a aquell homenatge. Agraïm tant al senyor bisbe com a Enciclopèdia

Catalana que ens hagin autoritzat a difondre el contingut d'aquell extens article en aquestes pàgines del nostre setmanari dedicades a la commemoració dels 150 anys del naixement de l'eximi bisbe de Vic, el Dr. Josep Torras i Bages.

Joan Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

Dir que ara fa cent anys que va ser publicada *La tradició catalana* de Josep Torras i Bages (maig de 1892) és ja evocar un moment de la nostra història ple de suggestió. Es tracta d'un fet de gran repercussió que ha arribat a influir encara directament en un sector important de les generacions més grans, entre les avui vivents, de l'Església de Catalunya i, d'una manera més indirecta, però també real, en les altres. Més coses que no sembla són com són a causa de la inflexió que introduí en la nostra vida col·lectiva el mestratge de Torras i Bages. Ell, la seva obra escrita i la seva acció no són realitats que simplement ens hagin precedit; han contribuït a configurar-nos, són la nostra primera anella que continua recolzant-nos.

Des d'aquesta convicció vivencial que tants compartim, a fi d'aprofundir-la i assumir-la més plenament, faig aquestes reflexions que, intencionalment, miren el present i el futur tant com el passat.

Sota el mestratge de Lleó XIII

Lleó XIII havia publicat l'encíclica *Rerum novarum* un any abans de *La tradició catalana* (1891), i l'encíclica *Libertas* cinc anys abans (1888). S'iniciava així un procés de reconciliació de l'Església amb la societat nascuda de la Revolució Francesa i marcada per la revolució col·lectivista que el marxisme acabaria dominant, ja des de la primera internacional (Londres, 1864), malgrat la força del corrent anarquista de Bakunin i Proudhon que l'havia precedit.

Seria un procés llarg, amb avenços i retrocessos, mai ben reeixit del tot, que assoliria el moment en certa manera culminant ja en el nostre segle, amb el Concili Vaticà II, i arribaria als nostres dies. En la història d'aquest procés de reconciliació, pel que fa al camp social, se succeïren tres línies d'acció perfectament individualitzables i que, malgrat les seves grans diferències, arrenquen totes d'aquella mateixa font oberta per Lleó XIII: el sindicalisme

d'orientació catòlica, els partits democràtics cristians o socialcristians i la pastoral específicament obrera. Ho he exposat amb més amplitud en la conferència *Influència del pensament social cristià a Catalunya* (Publicada dins *Món Laboral*, núm. 14, segon semestre de 1991).

Ara bé, si aquestes línies d'acció són comunes a tota l'Europa, a Catalunya s'obre ben aviat un altre camp d'acció: el de la recuperació nacional. La Renaixença, que havia començat com un moviment literari, va penetrant en tots els àmbits de la societat catalana i, en el darrer quart del segle XIX, esdevé un projecte globalitzador cul-

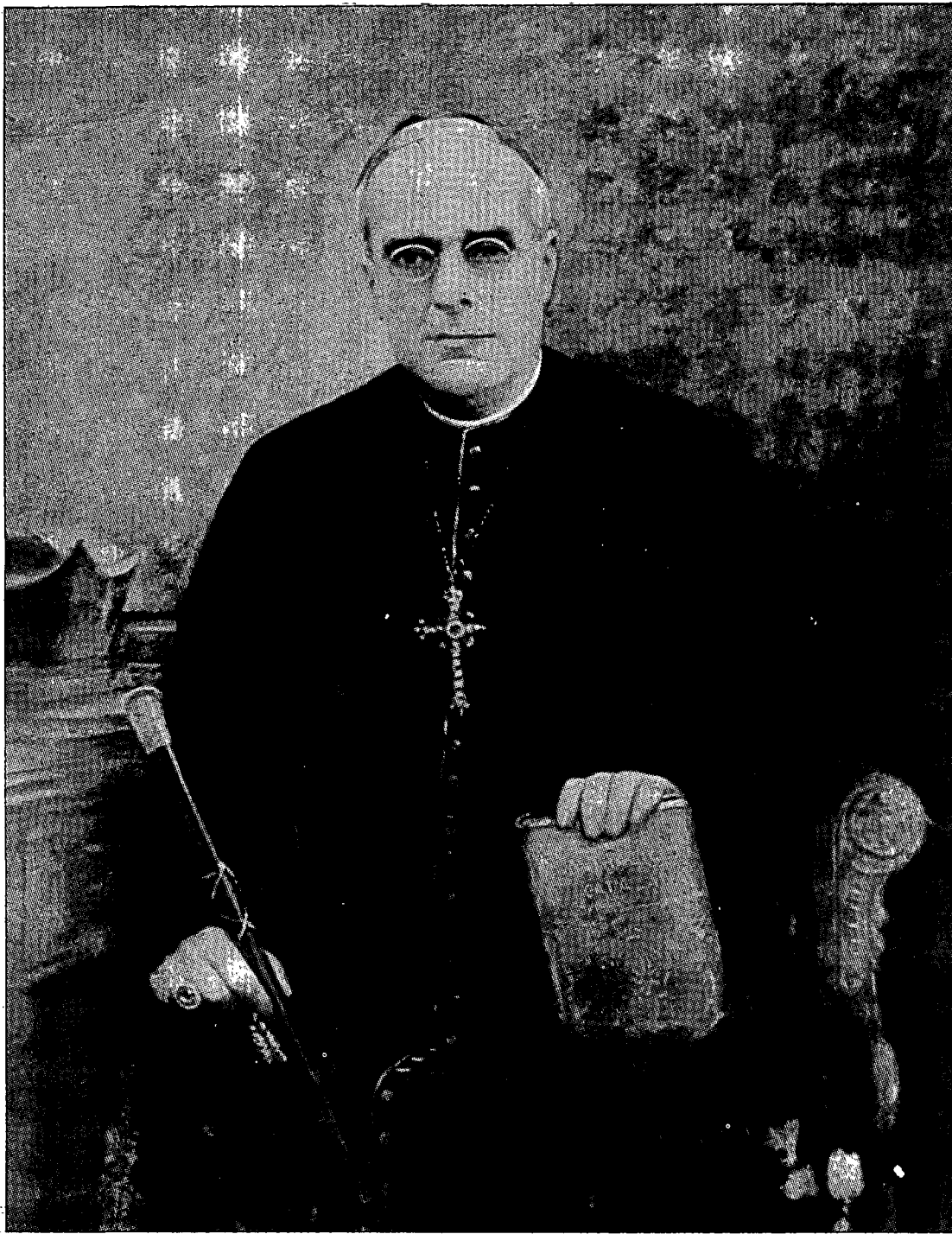
tural i prepolític. Adhuc admetent la continuïtat ininterrompuda del sentiment nacional català en els segles anteriors, propugnada documentalment per Fèlix Cucurull (*Panoràmica del pensament nacional català*, Edicions Catalanes de París, 1975), cal reconèixer que la Renaixença inicia un nou tombant que serà decisiu. *La tradició catalana* surt el mateix any de la proclamació de les Bases de Manresa. Dos anys després, Prat de la Riba publicarà el seu *Compendi de doctrina catalanista*.

Així com Lleó XIII vol fer-se present en la nova sensibilitat social i assumir-ne cristianament els valors, Torras i Bages sent la

necessitat de compartir l'esperit renaixent del seu poble i situar-lo en l'òrbita dels valors cristians. Si, pel que fa al Papa, el *Manifest comunista* de Marx, avançant-se-li quaranta-tres anys, el situava en una posició desfavorable que li costaria de superar, Torras i Bages portava només un retard de sis anys respecte de *Lo catalanisme* de Valentí Almirall. Val a dir, també, que les diferències entre els dos catalans, tot i respondre a filosofies contraposades, no eren tan greus com les que separaven el Papa del marxisme i del liberalisme econòmic. Torras maldaria, tanmateix, per rebatre els fonaments en què Almirall estintolava el catalanisme i per fundar-lo sobre unes altres bases. Reprendré més endavant aquest tema.

Aquesta actitud, en certa manera comuna a Lleó XIII i a Torras i Bages, pot ser titllada, i ho ha estat, d'*apologètica*. Ho és, certament, si bé caldria buidar aquest qualificatiu del sentit de retret que pren sovint. La sinceritat de Torras, pròpia d'una època que no mirava amb cap escrúpol l'apologètica, el fa vulnerable als ulls del lector d'avui, que té una altra sensibilitat. Convindria, però, de no exagerar: l'actitud del bisbe de Vic és plena de noblesa i de passió per la veritat i va ser el primer impuls d'un moviment que bé podem dir que acabaria en *compromís*, un mot més grat a les nostres oïdes. Una visió merament estàtica del seu pensament, per exacta que fos, resultaria pobre. La gràcia de Tor-

ras i Bages i la seva rellevància històrica rau en, precisament, en la seva força dinamitzadora: engenga un procés que desencanxi un ampli i decisiu sector de l'Església catalana del món clos del carlisme i el situa en el pont d'un catalanisme que progressivament l'anirà portant a la modernitat. El concepte de compromís del cristià a favor de l'home i de la societat, propi dels nostres dies, accentua els elements de desinterès o gratuïtat de la seva acció, lluny de la pura propaganda, i de respecte a les idees de l'altre. Comporta una acceptació més expressa de la pluralitat de les maneres de pensar. Però no ens enganyem: ni

El bisbe Torras i Bages amb un exemplar de «La tradició catalana»

l'apologètica torrasiana estava totalment mancada d'aquests valors, ni el cristià compromès d'avui renuncia a convèncer amb el testimoni del seu engatjament. Torras, portat del seu afany apostòlic, es comprometé sincerament —sentia la catalanitat— en el procés de recuperació de la personalitat nacional catalana i, seguint el camí per ell obert, els cristians d'aquest país han assumit majoritàriament el mateix compromís. Com de la *Rerum novarum* sorgí un «catolicisme social» que no ha parat d'evolució fins a arribar a nosaltres, de *La tradició catalana* ha vingut un catolicisme fidel al país, que resta viu cent anys després.

Com una refundació

Impressiona d'abocar-se des de la situació present al context cultural de la Catalunya de Torras i Bages: ni precedents immediats, ni edicions de les obres de la nostra literatura de fàcil accés, ni gairebé gramàtica ni diccionari. La Renaixença significava una refundació del país a partir de la recuperació d'una llengua viva, però exiliada de l'àmbit de la cultura. Els grans eclesiàstics de la generació de Torras i Bages —en primer terme Jacint Verdaguer i també Jaume Collell, entre molts— es llançaren a una doble acció: d'una banda, la de la refundació del país; de l'altra, la de refundar, simultàniament, una Església catalana. Ells, naturalment, veien menys nítidament que nosaltres la distinció entre l'un camp i l'altre. Potser els atreia la idea que tot esdevingués u... Però, de fet, van contribuir a la reconstrucció del país com a tal, més enllà de l'àmbit de l'Església.

La segona part de *La tradició catalana* era el primer assaig de visió conjunta del

llengua que apareix en Verdaguer —amb aquella aleshores imprevisible naturalitat, que Joan Fuster diu que té, juntament amb la d'Yxart, «alguna cosa de miracle» (*Literatura catalana contemporània*, Barcelona

cat a «L'escola cerverina», i el presenta com «la llum més clara i penetrant en l'horitzó intel·lectual d'Espanya». A l'hora de situar-lo en el marc del regionalisme, Torras invoca unes paraules de l'obra pòs-

XVII de privilegios y libertades que le daban una organización social y política especial y que, estando muy en oposición con el sistema que regía en otros puntos de España, no le permitía amalgamarse con

La seva casa a Vilafranca del Penedès, ara convertida en biblioteca pública

1972, pàg. 77)—era un servei a la llengua de tots, sense fronteres ideològiques.

Antecedents escassos i febles. L'opinió de Jaume Balmes. Els altres eclesiàstics il·lustres del segle XIX

La manca de precedents era total sobretot en un punt central i decisiu: la confiança en la possibilitat de recuperació de la iden-

tuma de Balmes *República francesa* i algunes poesies, de les quals diu: «encara que sense missió poètica i ocupat en qüestions de caràcter molt general, escriu amb rima en la pàtria llengua, allà en l'alba de la nostra moderna poesia».

Ara bé, la veritat és que el text al·ludit per Torras i Bages sembla de poca consistència. En canvi, l'opinió negativa de Balmes sobre les possibilitats de recuperació nacional de Catalunya s'expressà amb claredat en l'assaig *Barcelona*, aparegut en la revista *La Sociedad* l'any 1844 (*Obras completas*, vol. XIII, *De Cataluña*, pàg. 135seg.). El mot usat per Balmes per a designar el que Torras anomenarà «regionalisme» és «provincialisme». El filòsof considera extingit aquest sentiment i aquesta aspiració «provincialistes». Repassa la història dels segles XVII i XVIII i es mostra «muy distante de la opinión de aquellos que sostienen que el espíritu de provincialismo propiamente dicho vive todavía en Cataluña, y que es origen de las diferencias políticas que en ella se observan cuando se la compara con las demás provincias del Reino». Reconeix que «no puede negarse que Cataluña disfrutaba aún en el siglo

los demás pueblos bajo el cetro de los monarcas de Castilla». Comprova que «ya se echó de ver por el mal éxito de la insurrección de 1640 que no le era dable conservar de sus antiguos fueros sino aquello que tuviesen a bien tolerarle los reyes de Castilla». Dóna una interpretació no «provincialista» de les revoltes catalanes i conclou que «es indudable que la inmensa mayoría del pueblo ni recuerdos conserva de las instituciones políticas que formaban el orgullo de sus mayores». La citació és llarga però molt útil per a adonar-nos de l'estat d'ànim que imperava, expressat per un eclesiàstic intel·ligent, obert i sensible, cinquanta anys abans de *La tradició catalana*.

En canvi, la referència torrasiana a alguna poesia de Balmes respon a la realitat. Sobretot resulta revelador dels seus sentiments profunds el poema «A D. Valentí Llorer». Aquest senyor, resident a Madrid, envia al seu amic Balmes la poesia «Lo missioner d'Escornalbou», en 1844 (l'«Oda a la Patria» d'Aribau és de 1833). Aleshores Balmes li contesta en català (gairebé la totalitat dels seus versos és escrita en castellà, com la seva prosa) i escriu coses com aquestes:

«Admirant lo teu llenguatge
casi ràbia m'ha agafat,
que em feia dir malvatge
qui parlar nos ha imposat
que no és del nostre llinatge.

I per què no hem de poder
més que pesi a tot Espanya,
en vers català a tot pler
celebrar nostra muntanya
que produeix un Llorer?

Jo ja et dic, no em vénen ganes
de tornar-me castellà,
i em semblen valents pavaness
els que volen oblidar
les paraules catalanes.»

Ell, la seva obra escrita i la seva acció no són realitats que simplement ens hagin precedit; han contribuït a configurar-nos, són la nostra primera anella que continua recolzant-nos

pensament català. Norbert Birbeny el considera «el primer llibre de pensament, escrit el segle passat en català» (*Filosofia contemporània a Catalunya*, Barcelona 1985, pàg. 34).

Més evidentment, encara, el geni de la

titat catalana. La figura intel·lectual i eclesiàstica del segle XIX de més influència que Torras i Bages podia mirar com a precursora era, sens dubte, la de Jaume Balmes. L'inclou en el capítol VIII de la segona part de *La tradició catalana*, dedi-

El bisbe Torras en l'acte de la col·locació de la primera pedra del monument a mossèn Cinto, a Barcelona, l'any 1914

Malgrat que els conceptes, a l'hora dels escrits més curiosos, traspuaven una clara capitulació, els primers tempteigs poètics de recuperació de la llengua que capitanejava Rubió i Ors ja influïen el cor de Balmes. La llengua seria històricament el principi de la recuperació nacional. Però Balmes moria el 1848, a trenta-vuit anys...

Hilari Raguer ha dedicat un ampli estudi al pensament de Balmes; en aquest aspec-

beat Francisc Coll (1812-1875), del beat Josep Manyet (1883-1901) i d'Enric d'Ossó (1840-1896). Sant Antoni Maria Claret (1807-1870), esmentat elogiosament per Torras i Bages, li oferí l'exemple de la fidelitat a la llengua catalana, de la qual esdevingué amb el seu apostolat oral i escrit el primer gran difusor popular. Dels altres no consta.

Del cardenal Casañas (1834-1908), Tor-

ras, en un escrit molt posterior, en remarcava, com de sant Antoni Maria Claret, la fidelitat a la llengua, recordant l'època en què el purpurat era ecònom de la parròquia del Pi de Barcelona: «...en aquells sermons que escoltava un auditori barceloní que de gom a gom omplia la bella i espaiosa església, sempre el savi i distingit predicador usava la llengua catalana. Gran lliçó per molts eclesiàstics qui es pensen fer més fruit en les ànimes deixant l'ús de la materna parla!» En el mateix text, Torras i Bages també elogiava el cardenal Casañas perquè «ha salvat les Valls d'Andorra de perdre son caràcter, nostre caràcter nacional, que amenaçava ofegar la invasora influència francesa» (*El cardenal d'Urgell, Obres completes*, vol. III, pàg. 691-692).

El bisbe Josep Morgades, vint anys més gran que Torras, és alhora contemporani i predecessor seu. El precedí a la seu de Vic i, sobretot, en l'obertura a la Renaixença. Defensà sense ambigüitats el catecisme i la predicació en llengua catalana. En vigí-

Una gran voluntat d'inculturació

En *El clero en la vida social moderna* Torras havia escrit: «Es cierto que el Evangelio *pauperum* se predicó principalmente con el fin individual de salvar las almas, y que la Iglesia fue instituida para continuar perennemente esta divina misión entre los hombres. Mas, por razón de su propia naturaleza, el Cristianismo, en su única Iglesia verdadera, es esencialmente social, y aun el divino Redentor proclamó indirectamente su objetivo social al manifestar que su aspiración sobre los hombres era *ut omnes unum sint* (*Obres completes*, vol. I, pàg. 156). En coherència amb aquesta concepció d'un cristianisme amb dimensió «social», que forma part substancial del seu pensament, quan publica la segona edició de *La tradició catalana*, després d'explicar que s'ha plantejat si com a bisbe pot tornar a subscriure la seva obra, conclou que «no és agè al càrrec apostòlic i espiritual, sinó molt propi d'ell, contribuir a fertilitzar la vida pública i social del país on s'exerceix el sagrat ministeri» (*La tradició catalana, Obres completes*, vol. I, pàg. 229).

La novetat de *La tradició catalana*, en el

context eclesial de l'època, és que obre la pastoral a un problema de naturalesa temporal i mira de respondre-hi des de la fe. La mateixa novetat que significava introduir la qüestió social en la confessió de la fe dels cristians, com va fer Lleó XIII, es reproduceix, a Catalunya, quan Torras i Bages fa entrar «la contribució al sosteniment i a l'energia de l'esperit catalanesc» (*La tradició catalana, O.C.*, vol. I, pàg. 229) en les perspectives dels catòlics catalans.

Aquesta novetat es fa ben visible i àdhuc espectacular sobretot quan aprofundim en la mentalitat religiosa del segle XIX català, tan ric, per cert, en figures i en obres rellevants. Casimir Martí n'ha fet un suggestiu estudi amb el títol de «La religiositat a Barcelona a mitjan segle XIX» (*Contribució a la història de l'Església catalana. Homenatge a mossèn Joan Bonet i Baltà*, pàg. 121-177). En l'apartat «L'home religiós de l'època» analitza, per exemple, els continguts de l'obra *Camí dret i segur per arribar al cel*. En «la mena de trama sobre la qual la totalitat de l'existència del cristià s'havia d'anar teixint en el transcurs del temps» no hi ha esclatxos per a la presa en consideració de les realitats.

En subratllar aquesta significació que comporta l'aparició de *La tradició catalana* en la manera d'entendre la fe, fem aparèixer una contribució decisiva de Torras i Bages a la nostra història. Més interessant que l'instrumental lèxic i conceptual, que no podia deixar de ser el del seu temps, és la inflexió que aconsegueix d'introduir. El tòpic que es complau a subratllar en el bisbe Torras el tradicionalisme, el conservadorisme polític, la pruija apologetica, la tendència excessiva a fer de la catolicitat un tret nacional català, i altres característi-

Torras i Bages sent la necessitat de compartir l'esperit renaixent del seu poble i situar-lo en l'òrbita dels valors cristians

te, titulat, agosaradament, «El catalanisme de Balmes» (*Contribució a la història de l'Església catalana. Homenatge a Joan Bonet i Baltà*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983). La seva lectura permet de concloure que hi ha més indicis que els del poema esmentat sobre una certa sensibilitat catalanista en Balmes. Però, al marge dels seus sentiments, resta clara la seva convicció de la impropietat de voler anar més enllà d'un «provincialismo legítim, prudente, juicioso, conciliable con los grandes intereses de la nación» (*Cataluña, O.C.*, vol. XIII, *De Cataluña*, pàg. 86). Val a dir, a favor de la tesi de Raguer, que la duresa de les invectives de Balmes contra uns «absurdos proyectos de independencia, injustos en sí mismos, irrealizables, por la situación europea, insubistentes por la propia razón e infructuosos además y dañosos en sus resultados» (*ibidem*, pàg. 85) fan pensar, d'entrada, que aquesta tendència independentista era real i viva. Sembla, tanmateix, més probable que no es tracti d'una referència política concreta, sinó d'una mostra del tarannà dialèctic de Balmes, basat, això sí, en la consciència que ell tenia clara, sobretot en els aspectes econòmics i socials, del que avui anomenem «fet diferencial català».

En tot cas, resulta evident que *La tradició catalana* de Torras i Bages constitueix un salt qualitatiu transcendental, sense precedents pròpiament dits. El pare Casanovas ha parlat d'un triple renaixement que té lloc en la Catalunya del XIX: humà, literari i polític (Discurs a la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, 22 de maig de 1921, citat per Hilari Raguer en l'obra ja citada, pàg. 184). Doncs bé, la gran figura de Balmes pertanyeria a la renaixença humana.

Menys encara podia trobar Torras i Bages un punt d'arrencada per al seu pensament catalanista en els nombrosos eclesiàstics catalans il·lustres del segle XIX que es distingiren per les seves empreses apostòliques i les seves fundacions d'instituts religiosos. Tots ells van restar al marge de la gran girada cultural i política que inicia Catalunya amb la Renaixença. És el cas, entre altres, del

El bisbe Torras amb altres bisbes. A l'esquerra, el Dr. Vidal i Barraquer, aleshores vicari capítular de Tarragona

El bisbe Torras, Gaudí i Jaume Collell. Dibuix d'Opisso

ques per l'estil, és perillós. Com tots els tòpics. No pel que el tòpic afirma, sempre discutible i matisable, i, en part, veritable, sinó perquè distreu d'allò que és més essencial per al progrés de la comunitat. Allò que, vist des del present i des de la manera de pensar de cada u, poden ser aspectes negatius de Torras i Bages té menys importància que el seu llegat real: l'obertura als problemes del país. La seva i la que el seu pas possibilita. Com la *Rerum novarum* va cohesionar un primer catolicisme social a partir del qual tantes coses —i tan diferents de les del moment de l'arrencada— han estat possibles, de *La tradició catalana* surt un corrent de cristianisme arrelat al país que no ha parat de fer via. Enrere deixava les posicions integristes i carlistes; al davant tenia, immediatament, l'esperit renaixentista catalanesc. Però el desplegament d'aquest —que Torras no podia preveure— i la seva progressiva concreció en fites de modernitat, d'Església encarnada, de sensibilitat social... portarien lluny. *La tradició catalana* va ser el pont. A la riba d'ençà de nosaltres tenim el catolicisme català del segle XX, amb les figures del seu contemporani i amic Joan Maragall, de Cardó, de Miquel d'Esplugues, de Clascar, d'Ubach, de Carbonell, de Carreras, de Vidal i Barraquer, d'Albert Bonet i d'Antoni Batlle, de Bofill i Matas i de Carrasco i Formiguera, de Ruyra, de López Picó, de Carles Riba...

Renovació de les formes de pietat del poble

Però el pensament i l'acció de Torras i Bages no s'exhaurien, òbviament, en l'obertura d'aquella dimensió social de la fe que el portava a voler donar ànima cristiana a la Catalunya renaixent. La part més important del seu magisteri i del seu ministeri s'exercí en la construcció, des de dins, d'una Església viva. Les seves grans pastorals són tota una altra cosa que la literatura pietosa del XIX. Tenen solidesa doctrinal, adulta, en contrast amb tant de pietisme de doctrina feble, tant de pintoresquisme —els títols dels llibres de pietat

parlen sols—, tant d'infantilisme que comportava per al nostre catolicisme el risc d'entrar en aquest segle amb una imatge penosa.

Les pastorals torrasianes, que traspassen els límits dels cercles habituals, es combinava amb una dedicació constant a la creació d'instruments de pietat sòlida i, alhora, popular. Tot un conjunt d'obres menors però acurades en donen fe: el *Mes del Sagrat Cor* i la *Visita espiritual a la Mare de Déu de Montserrat* en són, tal vegada, la mostra més reeixida i que ha resistit més bé el pas del temps.

Tot això, naturalment, no ho feia el bisbe Torras aïlladament, sinó que formava part de l'esperit d'una generació de la qual ell

Biblioteca Perenne, Barcelona 1964, epíleg, pàg. 1497). Era ben bé l'esperit la Renaixença que, aplicat al l'interior de l'Església, creava un clima fundacional. Una bona part del que ara considerem elements clàssics de la nostra tradició catòlica —el *Virolai* de Mossèn Cinto, la devoció a la Mare de Déu de Montserrat en quant formulació d'un patronatge nacional, la significació de sant Jordi... i la mateixa consciència d'una Catalunya cristiana— ens han arribat passats i recreats per aquella generació. Manuel Trens ha subratllat aquest esperit fent un paral·lelisme entre la renaixença catalana que «va prendre en els ordres de la vida humana un caràcter científic, com era inevitable i la nostra restauració litúrgica que va tenir fonamentalment una tal tendència inspirada en els exemples d'altres nacions... La integral restauració del patrimoni científic, artístic i literari desencadenat a la nostra terra hi ajudà d'una manera decisiva». I parla dels eclesiàstics selectes que «sense por a la pols i als terrosos que queien, s'aplicaren a fer saltar el guix de guix i argamassa que cobria les pedres de la sòlida pietat de l'Església, que havia acabat per reduir-se gairebé a un sentimentalisme devot o a un precepte dominical» (*Miscel·lània Carles Cardó*, Ariel, Barcelona 1963, pàg. 84). El procés iniciat per Torras desembocaria en el fet emblemàtic del primer Congrés Litúrgic de Montserrat.

Algunes aportacions remarcables de «La tradició catalana» en la visió del país

Em limitaré a apuntar quatre aspectes de *La tradició catalana* que considero espe-

bució a la renaixença de Catalunya en la tradició. Hi ha, en aquest plantejament, una filosofia diferent a la de Valentí Almirall, autor de *Lo catalanisme*, tot i que també, i malgrat la contraposició —amb un afegit simbòlic— que s'ha reconegut

La gràcia de Torras i Bages i la seva rellevància històrica rau en, precisament, en la seva força dinamitzadora

sempre entre l'un i l'altre, tampoc no és difícil de trobar punts de contacte entre les seves obres respectives.

Almirall dedica moltes planes a ponderar la dissort de Catalunya i la supeditació que ha patit. Torras és parc i el·líptic en aquest punt. Quant a les solucions, Almirall les troba en la llibertat com a «medi i fi social» i cerca uns «fonaments científics» al «particularisme». En aquest punt de la ciència s'estén en consideracions com la «necessitat de la lluita entre varietats» que traspassa del món material al terreny polític social (*Lo catalanisme*, Edicions 62 i La Caixa, 1979, pàg. 101 seg.). «Lo sistema particularista, fomentant les varietats, acosta los elements que han de combinar-se per fer la corrent elèctrica: lo sistema uniformista intenta apartar-los, i els deixa consumir sens dar cap resultat, fent que quedin latents moltes aptituds que podrien ser eminentment productores» (*ibidem*, pàg. 106). Després entra en aplicacions polítiques concretes, amb àmplies referències a diversos models d'organització de l'Estat. La imatge sintètica, per a molts positiva, amb què Almirall ha passat a la posteritat és la de liberal, nacionalista i progressista. Torras, en canvi, troba que «l'Estat liberal es construeix començant pel cim, és a dir, d'una manera antinatural» (*La tradició catalana*, O.C., vol. I, pàg. 314). Ell comença per baix i cerca l'ésser de Catalunya: «Té el nostre poble un verdader ser personal capaç de vida pròpia? Si al poble català pot aplicar-se-li el concepte de persona, això és, si és, com deien els antics escolàstics: *individuum a se et divisum ab aliis*, si és un individu racional amb voluntat i intel·ligència pròpies, ningú pot negar-li el dret a viure» (*ibidem*, pàg. 231). Torras no entra ni en la recomanació ni en l'anàlisi de vies de solució pròpiament polítiques, sinó que resta en el terreny filosòfic, sempre, tanmateix, amb aplicacions clares a la realitat catalana. Torras i Bages ha passat a la posteritat amb una imatge sintètica, per a molts negativa, de tradicionalista i conservador.

Convindria que aquestes imatges no ens tapessin la realitat. Deixant de banda la pugna entre sistemes i «ismes» i els possibles excessos apologètics, cal reconèixer en l'actitud de Torras una gran solidesa argumental. L'intent de la segona part de *La tradició catalana* de penetració en la realitat de la nostra cultura a través de la història és fet amb voluntat d'estudi científic, en el sentit de posar en primer terme l'anàlisi de la realitat, en lloc de basar-se

Fragment de les pintures del cambriol de la Mare de Déu de Montserrat de Joan Llimona (1896-98), on hi ha representats el pare Claret i el Bisbe Torras i Bages

era el pal de paller. Mossèn Bonet Baltà explica, per exemple, com Torras, Cortès i Collell animaren Verdaguier a fer textos que dignifiquessin la devoció popular (*Obres completes de Jacint Verdaguier*,

cialment importants per a copsar la posició real de Torras i Bages i fer-ne una valoració justa.

A) És ben sabut, i el títol de l'obra prou ho indica, que Torras basa la seva contri-

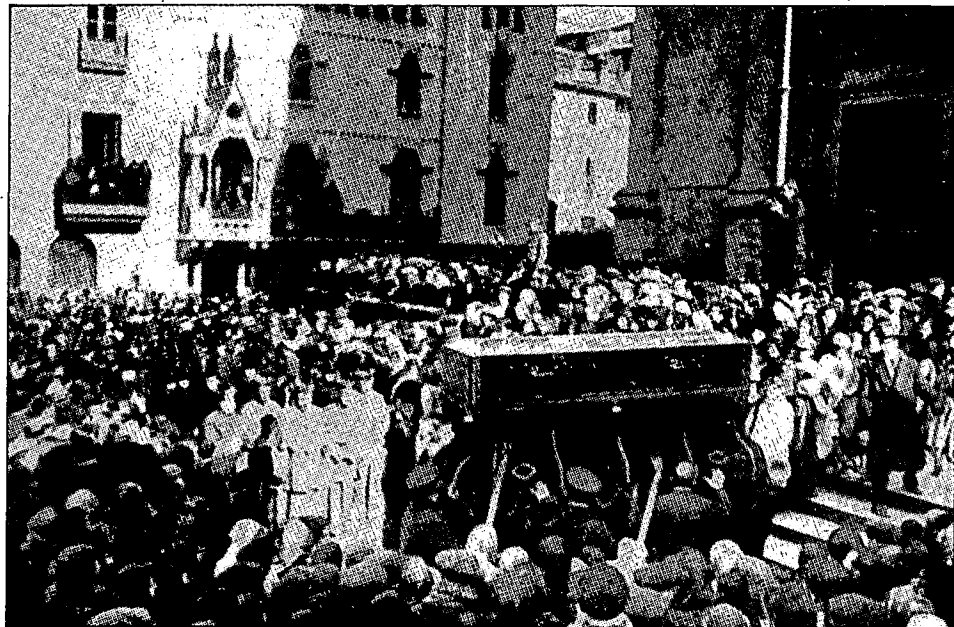
en teories. Una altra cosa és que en l'elaboració d'aquest estudi Torras disposés d'un instrumental limitat i partís d'una visió de fons molt determinada.

El prestigi que es continua atorgant, una mica indiscriminadament, al racionalisme necessita el correctiu de la crítica. Hem vist, en la història recent, com grans muntatges de la raó, malgrat la seva teòrica significació progressista, han esdevingut deshumanitzadors. La història del comunisme és particularment significativa en

B) És remarcable la naturalitat amb que Torras i Bages contempla la unitat cultural de tota la realitat catalana i anomena, per exemple, sant Vicenç Ferrer «verb de la nació catalana». Quan emprèn «l'estudi del pensament català», convençut que «qui coneix el pensament d'un poble coneix el poble» (*La tradició catalana*, O.C., pàg. 349) escull figures indistintament del Principat, de València i de les Illes. No es tracta de cap teoria prèvia, sinó de l'aprofundiment en l'ésser nacional, en el qual,

guint Taine, dona una visió gairebé idíl·lica d'aquell temps, quan «resplendia un regionalisme com mai s'havia vist a la terra, en els mateixos bons temps hel·lènics. (...) La vida regional era aleshores completa; mai com en aquell temps es pot parlar del govern del país pel país, segons la frase que després s'ha aplicat amb més retòrica que veritat» (*ibidem*, pàg. 302). Tòt això «va ser destruït per la revolució homicida» (*ibidem*, a la mateixa pàgina). La seva crítica, encara, mira el Renaixement

discutible. Un punt de vista, però, i això és important, que no va contra l'adveniment de la modernitat democràtica, sinó contra la forma com s'ha produït. En aquest sentit, hem de tenir presents dues matisacions de Torras. Una la fa a propòsit del Renaixement, en el capítol dedicat a Vives: «El Renaixement mata l'espontània manifestació de l'esperit; mes amb sa uniformitat contribuï, almenys negativament, a preparar la humana societat per a rebre una civilització universal» (*ibidem*, pàg. 632).

Enterrament del bisbe Torras a Vic, 1916

aquest sentit. La mateixa reacció ecològica, ¿què és si no la protesta de la naturalesa quan han estat traspassats per la voluntat humana de planificació uns certs límits objectius? Tampoc pel que fa al respecte a les nacionalitats el simple recurs a la racionalitat no és garantia suficient. Algunes coses que ja deia Torras sobre l'uniformisme de la revolució les hem vistes repetides i augmentades després. El missatge de Torras, que cal preservar enmig de moltes coses discutibles, és l'apel·lació al dret de la nació a ser i a desenvolupar allò que és objectivament, àdhuc si en un moment determinat concepcions pretesament progressistes s'hi oposaven. La llibertat i el respecte als drets de l'home són l'atmosfera en la qual aquest desenvolupament tindrà lloc. Però en Torras hi ha sempre aquell sentit tomista o, simplement, religiós, que entén la veritat no com una convenció dels homes sinó com a reconeixement de la veritat. *Se soumettre a l'objet*, que deia el pare Lebre. I la veritat ens fa lliures.

No és difícil de percebre en el camp de la cultura i àdhuc, aproximadament, en el de la política de tot el nostre segle el rastre de la dualitat Almirall-Torras i Bages. Tots dos corrents han nodrit amb eficàcia el catalanisme modern. Han passat moments de dura contraposició. En altres moments, han fet un front comú per a la defensa de Catalunya. L'un i l'altre han hagut de lluitar contra els seus respectius congèneres quan aquests han atemptat contra els nostres drets nacionals; així el país ha anat resistint i avançant. S'han influït mútuament i sempre la seva capacitat de tolerància i de diàleg ha estat molt superior a la que ha existit fora de l'àmbit del nacionalisme. Han estat dues famílies espirituals, dues filosofies, unides per una comuna fidelitat catalana.

complementàriament, troba també la tradició de la diversitat: citant l'historiador Lafuente, recorda que «Catalunya, Aragó i València eren tres germanes que vivien sota una mateixa corona, constituint com tres estats hanseàtics, regits per lleis i institucions particulars» (*ibidem*, pàg. 413). Encara que aquesta citació fa referència a tota l'antiga confederació catalano-aragonesa que despassa, òbviament, l'àmbit català, és indicativa de la nostra tradició històrica de respecte a la diferència i a l'autonomia. Observem que aquesta aportació torrasiana a la consideració global de les terres de parla catalana, dins el

La novetat de «La tradició catalana», en el context eclesial de l'època, és que obre la pastoral a un problema de naturalesa temporal i mira de respondre-hi des de la fe

respecte a les peculiaritats de cadascuna de les seves subunitats, va tenir lloc ja fa cent anys... i se situa en aquell terreny bàsic de l'assumpció de la llengua comuna i de la cultura que en deriva. Un terreny previ i desinteressat respecte de la política concreta, sense el qual no hi ha base per a construir res que no sigui la simple polèmica.

C) Un dels punts del pensament torrasian que convé de tractar amb precisió per tal d'evitar interpretacions inexactes és el que fa referència a la seva crítica de la revolució i als seus elogis de l'Edat Mitjana. Torras té la convicció que els valors del dret a la diferència nacional —regionalisme, en el seu llenguatge— i de la democràcia arribaren a un alt nivell, sota l'impuls del cristianisme, en l'època medieval. Se-

ment que «mata l'espontània manifestació de l'esperit» (*ibidem*, pàg. 632). Aquests són conceptes profusament repetits per Torras. Ara bé, ¿quin és exactament l'abast d'aquesta crítica?

Torras i Bages estava convençut que l'evolució normal de la societat de l'Edat Mitjana, sense el capgirament del Renaixement ni els traumes de la Revolució, per la maduració dels principis cristians hauria desembocat en una democràcia més harmònica. Lamenta la destrucció de l'estructura regional i de l'estructura social i econòmica. Sobre la primera, diu que els «estats antics eren una verdadera federa-

ció de regions» (*ibidem*, pàg. 307). En canvi, «la revolució és la negació del dret històric, és a dir, del verdader dret humà, i com les legislacions forals o el dret de les diferents regions, és essencialment històric, com que la regió en si mateixa suposa necessàriament la història, d'aquí ve la verdadera antítesi entre Revolució i Regionalisme» (*ibidem*, pàg. 309). Respecte de la segona, elogia l'organització de caràcter gremial, amb «els antics bancs agrícoles... les escoles comunals i altres fundacions benèfiques»... que «han caigut als peus del colós tirà, l'Estat modern. (...) En nostres dies havem vist materialment el saqueig de la regió» (*ibidem*, pàg. 307seg.). Aquest és un pensament que, anys després, reprendrà i elaborarà Carles Cardó. És tracta d'un punt de vista perfectament

L'altra és encara més contundent: «És indubtable que la Mitjana Edat, sobretot a Catalunya, conegué els principis socials de la llibertat, igualtat i fraternitat dels homes...» (*ibidem*, pàg. 633). I abans ha parlat de «la fraternitat ensenyada per l'Evangeli» i de «la igualtat de tots els homes predicada pels apòstols» (*ibidem*, pàg. 632). És a dir, aquesta assumpció des de l'òptica cristiana dels mots d'ordre de la Revolució Francesa separa radicalment Torras de l'integrisme. La legítima discussió del concepte històric del Renaixement i de la Revolució que té Torras —i avui hi ha autors que fan matisacions en la mateixa direcció— no ha de comportar l'atribució a l'autor de *La tradició catalana* d'una actitud contrària als valors de la democràcia. És aquí on apareix l'originalitat de Torras i Bages, en contrast amb altres personatges eclesíastics del segle XIX, que, malgrat patir, com és inevitable, els condicionaments propis de la seva època, li permeté de projectar-se cap al futur i de ser reconegut com a patriarca de Catalunya —si més no de la Catalunya cristiana— amb una llarga i esplendorosa estela de figures que s'han considerat deutors del seu mestratge.

L'Església de Catalunya en «La tradició catalana»

Sovint s'ha lamentat, amb més o menys raó, que, en emprendre la defensa dels drets humans, l'Església miri molt enfora i poc endins d'ella mateixa. S'ha dit, per exemple, que la indiscutible defensa que ha fet l'Església catalana de la nostra nacionalitat no s'aparella prou amb la pràctica eclesial interior. Què podem dir de *La tradició catalana* respecte d'aquest tema?

No cal dir que l'obra s'adreça al país com a tal i que vol comunicar-li un doble

missatge: que el poble català té una veritable personalitat «capaç de vida pròpia» (*ibídem*, pàg. 231) i que l'Església forma part d'aquest poble, fins al punt que aquestes dues realitats, «en el passat de la nostra terra és impossible destriar-les» (*ibídem*, pàg. 232). Per això de l'Església en parla molt: «Tal volta algú creurà», diu ell mateix, «que en aquestes pàgines surt massa la Iglésia» (*ibídem*, pàg. 232). Però en parla, generalment, en quant és capaç, de projectar els seus valors «regionalistes» i gairebé sempre amb un to apologètic. Tot amb tot, són importants les pistes que marca per al capteniment de l'Església.

A) L'afirmació central és que l'Església és regionalista. L'exposició d'aquesta tesi passa per l'Escriptura i la teologia, pel dret, per la història i pels costums tradicionals. En el capítol que porta, precisament, el títol de «La Iglésia és regionalista» addueix amb un cert deteniment la tradició dels sínodes diocesans i dels concilis provincials. Els posa en contrast amb els concilis nacionals —estatals, diríem ara— molts dels quals, diu, «han estat inspirats per la devoció al monarca més que a la Iglésia». En canvi, «els provincials i diocesans ha fet florir en tota mena d'ex-

eclesiàstica del moment.

Pel que fa al catecisme, parla de l'error i de les males conseqüències de fer-lo en llengua forana i esmenta el cas de les «senyorettes educades en col·legis de mon-

de «l'ampul·lositat i profana elegància, tan del gust del nostre segle amant de superfluitats» (*ibídem*, pàg. 263). «Estem convençuts», afirma, «que si els predicadors de Catalunya prediquessin en català,

en la república Cristiana» (*ibídem*, pàg. 270).

Cloenda

Avui, cent anys després d'haver estat escrita, podem mesurar la importància de *La tradició catalana*. Sobretot, pel dinamisme que aquest llibre i el seu autor van desencadenar. No sé fins a quin punt pot ser avui un llibre gaire llegit. Sí que podem adonar-nos de tot el que li devem. Les generacions que hem hagut de lluitar per salvar els mots i tantes altres coses, el sentim en els nostres fonaments. La dissortada història de Catalunya ens va tornar a col·locar en perill de mort nacional. Per última vegada? El cas és que de la guerra civil de 1936 a la dècada dels setanta, amb matisos de gravetat descendents, el país i l'Església que venien de Torras i Bages van ser durament combatuts. Durant la llarga postguerra la tesi de la inviabilitat de

Catalunya o del «provincialisme» de què parlava Balmaes era l'opinió de molts. I no, com en el segle XIX, per decadència pròpia, sinó per imposició aliena. Els instruments eclesials de cultura i de pastoral restaren suspesos o foren gròllerament traduïts. S'obrí així, de nou, un període fundacional o refundacional encara no clos del tot. Però la gran diferència entre aquestes generacions i la de Torras i Bages era gran: nosaltres els teníem a ells darrere. No havíem de partir de zero com ells, sinó recuperar, recuperar-los. Per això Torras i Bages i tot el que ell representa tenen una proximitat per a nosaltres que probablement no tindrien si haguéssim viscut en una situació més normal.

Simultàniament a la recuperació del passat nacional, cívica i eclesial, ha calgut afrontar l'època nova que arribava. La Catalunya d'avui, a diferència de la de Torras i Bages, té una població heterogènia —la immigració ha estat un fet de primera importància, que capgira moltes coses— secular i consumista. Però també és una Catalunya institucionalitzada com el primer catalanisme no aconseguí de veure, i pròspera en molts aspectes. La nostra Església té més obertura social, més precisió conceptual, menys integrisme i ha recuperat la fidelitat al país, potser —com tota la societat— amb menys intensitat que en temps de la Renaixença, però amb molta més extensió. Hem perdut els Jocs Florals i hem guanyat el català en l'ensenyament. Però tot això no fóra així sense els qui ens han precedit. La feliç coincidència

entre el centenari de *La tradició catalana* i la signatura pel Papa de la declaració de virtuts heroiques —poc s'ho podia pensar Torras, fa cent anys...— fa més viu el record del patriarca espiritual de Catalunya.

Reunió de l'episcopat català a Montserrat, el primer terç del segle XX. Hi veiem, entre d'altres, els bisbes Belloch, Costa i Formiguera, Laguarda, Mas i Torres i Bages, al costat de l'abat Deàs

ges» (*ibídem*, pàg. 260). Hi contraposa amb força l'exemple de «Mossèn Anton Claret, exemplar de lo que en podríem dir un eclesiàstic regionalista», que «en català predicava la paraula divina, en català escriví gairebé sempre els llibres destinats

desapareixerien de la trona la major part de defectes que avui en ella es noten» (*ibídem*, pàg. 263). Aquí esmenta el gran exemple de sant Vicenç Ferrer, «verdadera resurrecció de l'esperit de Sant Pau i honor de la gent catalana» (*ibídem*, pàg. 264).

El capítol dedicat a la llengua de l'oració és d'una gran bellesa. Aprofundeix en la interioritat i relaciona la pregària amb la poesia. També esmenta exemples d'actituds forviades: una certa «pietat coqueta i elegant»... la ridícula d'un Rosari amb unes avemaries «tan desastrosament castellanes que farien fugir del temple els piadosos fills de Toledo o Valladolid, si per cas les sentissin...» (*ibídem*, pàg. 270). Cita fra Pere de Puigmarí, bisbe de Solsona entre 1631 i 1634 —vénen de lluny els

La part més important del seu magisteri i del seu ministeri s'exercí en la construcció, des de dins, d'una Església viva

cel·lències la vida religiosa i civil de les diferents encontrades» (*ibídem*, pàg. 250). Després de fer-ne l'elogi, es pregunta per què, doncs, fa tants anys que no se'n celebren a Catalunya ni enlloc d'Espanya. I respon: «no pas per culpa de l'Església», sinó «de l'Estat modern que s'ha disfressat de liberal, però enemic de la verdadera llibertat, sobretot de la llibertat religiosa». I explica com, en el conveni de 1859 entre la Santa Seu i l'Estat, aquest accepta els sínodes diocesans, però ajorna l'estudi dels concilis provincials.

B) Un altre punt important, encara que tractat de passada, que trobem en *La tradició catalana* sobre l'organització eclesial fa referència al nomenament dels bisbes de parla castellana, que blasma obertament. «Ens apar», diu, «que alguna ocasió ho foren tots simultàniament, lo qual suposa clarament la idea centralitzadora i antiregionalista del poder polític» (*ibídem*, p. 261).

C) Després del capítol «Consideracions sobre el respecte a les llengües», de caràcter general però molt viu, inspirat i contundent, vénen tres capítols en els quals en fa l'aplicació a la llengua del catecisme, a la llengua de la predicació i a la llengua de l'oració. És en aquests capítols on trobem un cert grau d'autocrítica respecte de la pràctica

a la propagació de la fe i dels bons costums» (*ibídem*, pàg. 260). També aporta a favor del catecisme en català el testimoni del Concili de Trento, els concilis provincials tarraconenses, els sínodes diocesans i els bisbes de Catalunya. Aquests, diu,

El Doctor Torras al costat del cardenal Vidal i Barraquer i d'altres bisbes, a Montserrat amb motiu del Congrés Litúrgic (1915)

fins i tot quan molts d'ells eren castellans, «publiquen el catecisme en llengua catalana i manen que en la propia llengua sia ensenyada la Doctrina» (*ibídem*, pàg. 261).

Una defensa semblant fa de l'ús del català en la predicació i critica els defectes

nostres mals!— el qual escriví en una de les seves pastorals: «Jesucrist... volgué que sos apòstols tinguessin do de llengües, perquè les llengües s'acomodessin a les ànimes i no les ànimes a les llengües, i ara va al revés, i per això s'hi fa tan poc fruit

Cartes

◆ Entusiastes del Concili Provincial Tarraconense

Sr. Director,

He de manifestar a *Catalunya Cristiana* que sóc un entusiasta del Concili i de les seves 170 conclusions, aprovades i beneïdes pel Sant Pare Joan Pau II. Cada dia reso la pregària que els bisbes de Catalunya van compondre. El que en aquesta oració es demana en futur —jo la tradueixo en present i futur— és saber aplicar aquestes conclusions conciliars.

Recordo que en anunciar-se el Concili Provincial vaig felicitar monsenyor Ramon Torrella comunicant-li la meua enhorabona per haver convocat aquest mateix Concili. Representava per a tot Catalunya fugir del «punt mort» del no fer res, d'anar tirant, i va servir per despertar-nos, a tots, a la nova evangelització, preparant el tercer mil·lenni del cristianisme, com tant ens demana el Sant Pare, de cara al segle XXI, l'any 2000.

I es així. He de dir, com a missioner de Jesucrist, que en predicar les Jornades de Renovació Cristiana amb Maria, els caps de setmana per a matrimonis, els recessos per a joventut, els cursets de cristiandat i, també, els Sants Exercicis segueixo els quatre objectius del Concili Provincial Tarraconense. Recordem-los: anunciar l'Evangeli a la nostra societat; la Paraula de Déu i els sacraments; la sol·licitud pels més pobres i marginats; i la comunió eclesial i

la coordinació interdiocesana de les nostres Esglésies. Puc manifestar amb molta joia l'eficàcia que tenim aquests mateixos objectius. Agraïxo al bon Déu i a la Mare de Déu de Montserrat els fruits que causen en les persones que segueixen les conclusions conciliars. Ho comunico per mitjà de *Catalunya Cristiana*, que tant estimem i que ens ajuda tant a viure aquestes 170 conclusions.

Per tant, penso que tinc el deure de manifestar el meu entusiasme pel Concili Provincial Tarraconense, ja que «pels fruits coneixereu els arbres». I si els fruits són copiosos, bons i sants, és que l'Arbre és Sant!

MN. JORDI CARRERA
Banyoles

◆ La intolerància, pràctica habitual dels grups radicals

Sr. Director,

Més de la meitat del món lluita perquè el respecte entre diferents cultures, religions i condicions socials esdevingui realitat. Tanmateix, una minoria radical lluita en contra d'aquests objectius i vol aconseguir que el respecte a la persona, a la llibertat i a la veritat sembli una utopia. Alguns esdeveniments demostren que, malgrat que el 1995 hagi estat l'Any Internacional de la

Tolerància, encara queda molt per fer.

El pitjor és que, de vegades, els exemples d'intolerància neixen dels mateixos governs, com és el cas d'Alemanya. Mentre que aquest estat afirma que el seu país és «amistós amb els estrangers», Heidi Biscoff-Pflanz, fundadora de SOS Racisme a la ciutat alemanya de Berlín, assegura tot el contrari. «La legislació alemanya actual és, en certa manera, pitjor del que era en temps antics, el 1938. La diferència ara és que, en comptes d'un govern feixista, en tenim un de democràtic, però la nostra llei d'extranjería és racista.»

Un altre país on es practica la intolerància són els Estats Units, el país que presumeix de ser el lloc on hi ha una igualtat d'oportunitats. Una notícia publicada recentment a diferents diaris internacionals no ha fet més que confirmar les sospites d'alguns ciutadans: alguns policies han empresonat persones innocents aportant proves falses sobre infraccions que suposadament havien comès els detinguts. En realitat l'únic delictes d'aquests pobres, tractats de manera injusta, és el color de la seva pell.

A Espanya se sap que hi ha molts grups radicals que ataquen els estrangers, els negres o qualsevol que pensi d'una manera diferent de la seva. En pocs anys hem assistit a l'assassinat de dominicans, marroquins i fins i tot a terribles pallisses de captaires, considerats com l'escòria del país pels grups de caps rapats. Només a Madrid hi ha més de 1.500 joves que es consideren afins o propers a aquests ideals.

Mentre aquests fets es continuïn repetint,

no podrem dir que vivim en un món just, sinó tot el contrari. La indulgència envers altres maneres de pensar, d'actuar i fins i tot de viure, hauria de ser la premissa de tots els éssers humans. Justament perquè, en ser lliures, podem escollir com volem viure, però no hem de jutjar, ni en cap cas atacar violentament, altres formes de vida i de cultura.

NÚRIA OM
Barcelona

◆ La infal·libilitat del magisteri

Sr. Director,

El 15 d'agost passat Jaume Boadella va posar en dubte, des d'aquesta secció, la infal·libilitat del magisteri de l'Església, argumentant que aquest va rebutjar, en el seu dia, algunes tesis de Luter que avui són acceptades per l'Església catòlica. Referent a això voldria exposar que el magisteri ordinari, expressat, per exemple, a les encíclics papals, no és infal·lible, característica atribuïble només, i sempre segons el dogma proclamat el 1870 pel Concili Vaticà I, al Sme Pontífex quan es pronuncia ex cathedra sobre temes de fe i de costums. En quant al magisteri ordinari, doncs, ha de ser un punt de constant referència per als catòlics, però per sobre d'ell hi ha la nostra consciència.

IGNASI MORETA
Barcelona

Resposta a l'arquitecte Oriol Bohigas

Els trets de l'última carta per anar tirant —intitulada «Una Església mal educada»— del Sr. Oriol Bohigas en el diari *Avui* del diumenge 1 de setembre de 1996, ens ha deixat atordits. No sabem «quina butlla especial» té aquest senyor per expressar-se d'una manera tan poc respectuosa i gens educada. ¿Com es pot arribar a dir «vostè —Sr. cardenal i els seus— són culpables de menyspreu a la convivència urbana», o «esteu encastellats en el menyspreu superbiós»?

Decebut ens hem quedat per l'esmentada carta perquè pensàvem que havíem assolit un bon tarannà de diàleg i respecte que veiem que ara és negat pel Sr. Bohigas.

Som conscients que hi ha hagut algun desencert, però el balanç creiem que és positiu. S'ha lluitat molt per renovar la mentalitat d'alguns que creien que els béns culturals de l'Església no tenien una funció social en bé de tota la societat, sense oblidar la finalitat originària que és típicament religiosa. S'ha aconseguit molt, i més que esperem

obtenir en bé de la societat i de la mateixa Església. Sempre, però, amb el diàleg, la col·laboració i l'entesa de les administracions i de tots els que vulguin, àdhuc del Sr. Bohigas.

També a Barcelona hi ha hagut —i hi ha— diàleg. No prenem la frase «l'Església deu ser una de les poques entitats que no s'ha aprofitat de campanyes com Barcelona posa't guapa». ¿Com pot manifestar això algú que ha tingut alts càrrecs de responsabilitat a l'administració municipal? Si no s'ha adonat del que passava durant el seu mandat, només calia que, per exemple, hagués donat una ullada a la «memòria» de l'esmentada campanya publicada fa pocs dies pel mateix Ajuntament de Barcelona on, a les pàgines 67, 72, 76, 101, 103, 104, 116, 121, 170, 205, 208 i 212 trobarà actuacions tan importants com les de la basílica de la Mercè, el monestir de Pedralbes, l'església de la Mare de Déu del Carme, la catedral (ascensor, il·luminació i pasarel·les dels terrats), la capella d'en Marcús, els vitralls

de Santa Maria del Mar, l'església de Sant Jaume, la façana del Palau Episcopal, la parròquia de la Mare de Déu del Remei, a les Corts, el «Projecte Catedral», la campanya per arranjar les campanes de les esglésies barcelonines... per no parlar sinó de les actuacions amb l'Ajuntament de Barcelona que el Sr. Bohigas hauria de conèixer.

També deu saber que l'Ajuntament de Barcelona lliurà a l'arquebisbat el 4 de maig de 1993 un diploma —signat per l'Excm. Sr. Alcalde i el primer tinent d'alcalde— per la gran aportació que aquest havia efectuat en la renovació del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona. Òbviament, hem col·laborat en la campanya.

I podríem parlar de cada una de les nombroses actuacions que durant quasi 20 anys hem fet amb totes les administracions, sempre amb diàleg respectuós i eficaç. També podem fer esment de les més de 30 exposicions fetes a l'edifici de la Pia almoïna, les quals han abraçat tots els àmbits culturals i apor-

ten valors tan importants com la que vam inaugurar el 5 de setembre amb SOS Racisme. On és el menyspreu superbiós a la convivència?

I m'agradaria tractar de les esglésies de Sant Gregori Taumaturg i de Sant Ot, però els dossiers de llurs construccions són molt voluminosos i no poden ser estudiats superficialment. Tanmateix, creiem que després d'una ràpida lectura dels dossiers també es pot deduir que no foren en el seu temps «ocupacions abusives». I qui frequenta el Seminari estarà en desacord que «és un espectacle tristíssim, tan tancat i tan aïllat». No tingui por, el Sr. Bohigas, d'entrar-hi. Ho pot fer des de les vuit del matí fins a les deu del vespre. Si ho fa, veurà un edifici molt viu i amb les façanes restaurades. Hi ha en ell una dotzena d'institucions, a més, per suposat, de la residència dels seminaristes. Entre aquelles cal destacar el Museu de Geologia i la Biblioteca Pública Episcopal, que és oberta a tothom des de les 10 del matí a les 8 del vespre sense

interrupció.

És un servei que es fa a la ciutat i a la cultura, gratuït i amb eficàcia. Tot el contrari al que denuncia el Sr. Bohigas com a «menyspreu a la convivència urbana».

No podem, doncs, estar d'acord amb el Sr. Bohigas en aquest article, encara que en diverses reunions hi hagi hagut una respectuosa entesa, especialment quan era regidor de l'ajuntament. No podem estar d'acord amb les seves generals i —creiem— injustes desqualificacions, i àdhuc amb les seves repetides intemperàncies; i menys ho estem quan uneix «els fraus fiscals», dels quals afirma que segurament no és culpable el Sr. Cardenal, amb el menyspreu a la convivència urbana, de la qual afirma que «ell i els seus són culpables». Això —li ho diem amb respecte i molta educació— ens molesta i àdhuc ens ofèn.

Josep M. Martí Bonet
Delegat episcopal del Patrimoni Cultural de l'Arquebisbat de Barcelona

De la confirmació: 25 anys després

Pere Tena

Bisbe auxiliar de Barcelona

«Els batejats fan un nou pas en el camí de la iniciació cristiana amb el sagrament de la Confirmació, pel qual reben l'efusió de l'Esperit Sant que va ser enviat pel Senyor sobre els apòstols el dia de la Pentecosta... El poble de Déu ha de posar tot l'interès en la preparació dels batejats que han de rebre el sagrament de la Confirmació. I els pastors han de tenir cura que tots els batejats arribin a la plenitud de la iniciació cristiana i que, en conseqüència, es preparin per a la Confirmació» (Ritual de la confirmació núm. 1. 3).

Després del nou ritual

El text que encapçala aquest article pertany al Ritual de la Confirmació, publicat per Pau VII l'any 1971. Fa, doncs, vint-i-cinc anys. És un temps més que suficient per analitzar el procés d'aplicació.

En el seu moment, tothom era unànime a considerar que el Ritual era una oportunitat esplèndida per donar al sagrament de la Confirmació el lloc que li correspon en la pastoral de la iniciació cristiana. I cal dir que el sagrament de la Confirmació té, actualment, un lloc força destacat en la pastoral de les parròquies, de les escoles, dels grups... Durant gairebé tot l'any, els bisbes tenim la joia de confirmar grups d'adolescents i de joves

que s'han preparat durant un temps més o menys llarg per rebre el sagrament. Confirmem també de vegades alguns adults, que s'afegeixen als grups de joves, o bé, també, en celebracions més reduïdes.

Tanmateix, aquests vint-i-cinc anys han vist sorgir algunes qüestions que bé val la pena plantejar, sobretot en aquests dies de començament de curs catequètic. Per exemple, el fet que el sagrament de la confirmació es doni sovint en un context de pastoral de joventut introdueix un equívoc entre el que és la preparació del sagrament i el que pot ésser un procés de formació de militants. Si aquestes dues coses resten excessivament unides, hi ha menys oportunitat per a tothom, i les persones que han passat ja aquesta edat poden pensar —n'hi ha que ho pensen— que ja els ha «passat» el temps... De fet, els grups de confirmació no són pas molt nombrosos en força llocs, i durant els anys de preparació hi ha desercions, que no poden pas ésser considerades simplement com a demostració d'una major responsabilitat. En efecte, què significa l'abandó de la preparació?

Una altra conseqüència és que el nombre de batejats que reben la confirmació es va reduint progressivament. No podem pas restar indiferents davant d'aquest fet. O bé el sagrament de la Confirmació és considerat com a molt important, i aleshores cal esforçar-se perquè tothom el rebí, o no el considerem així, i aleshores no es comprèn per-

què s'estableix una preparació tan rigorosa. És evident que cal preparar la recepció del do de l'Esperit Sant, perquè sigui fructuosa i conscient. Però no podem pas fer del sagrament de la Confirmació la culminació de la iniciació cristiana, i donar-li més intensitat pastoral de la que donem a l'Eucaristia.

Un tema no solitari

La pastoral del sagrament de la Confirmació, d'altra banda, no pot ésser plantejada massa localment. El Ritual i el Codi preveuen amb raó que són les Conferències Episcopals les que han de decidir sobre l'edat. Però en altres aspectes, no està pas dit que hi hagi opcions a prendre diverses de les indicades per a tota l'Església. Per exemple, la indicació que fa el Codi sobre la condició de batejat i confirmat que han de tenir els padrins del baptisme, o els que van a contraure matrimoni. Certament que això pot ésser urgint amb més o menys intensitat, però el fet és que aquesta norma té un sentit objectiu molt clar: els actes de més responsabilitat en l'Església demanen un cristià sacramentalment constituït. El cas del matrimoni, en concret, és ben clar: l'aliança conjugal signe de l'amor de Crist a l'Església comporta uns cristians confirmats en l'Esperit d'amor, si es vol tenir tota la significació sacramental.

Fàcilment la diferència de pràctiques entre diòcesis —propres o llunyanes... ¿hi ha

diòcesis llunyanes?— comporta situacions ambigües. Es resolen, aquests casos, de maneres circumstancials; però podríem tenir una pastoral més apropiada si, o bé es fés una praxi del sagrament de la Confirmació que arribés més fàcilment a tots els batejats, o bé es disposés d'un dispositiu catequètic pràcticament permanent —per anys, per exemple, o més breu, durant la Quaresma— que pensés en les persones adultes que encara no han rebut la Confirmació, o en els que preparen més o menys pròximament el matrimoni, o simplement en tots aquells que volen rebre-la.

El que certament no podem fer és que el sagrament de la Confirmació es vagi convertint insensiblement en una altra cosa diferent de rebre el do de l'Esperit Sant, amb humilitat, acció de gràcies, i bons propòsits de vida cristiana. Com tampoc podem induir ningú a sospitar que el baptisme que hem rebut quan encara no podíem demanar-lo, i que l'Eucaristia que començarem a rebre en la nostra infància, són moments sacramentals «menors» que el de la Confirmació. Això seria molt greu per al sentit dels sagraments i per tota la vida cristiana.

Donem gràcies a Déu per tot el treball que es fa, que és molt. Però no oblidem la recomanació de sant Agustí, citada en el missatge final del nostre Concili: «Quan estàs satisfet d'allò que ets, allà et quedes, i no arribaràs mai a ser allò que encara no ets. Camina sempre, sempre endavant.»

Lectures bíbliques

Diumenge XXIV de durant l'any

Lectura primera

Sir 27:30-28:7

*Perdona als altres el mal que t'han fet,
i Déu et perdonarà els pecats quan tu el preguis*

Lectura del llibre de Jesús fill de Sira

És odiós irritar-se i guardar rancúnia, però el pecador ho fa i no vol apaivagar-se. El venjatiu toparà amb la venjança del Senyor, que li demanarà compte rigorós dels seus pecats. Perdona als altres el mal que t'han fet, i Déu et perdonarà els pecats quan tu el preguis. L'home que s'irrita contra un altre home, ¿com pot esperar que el Senyor li retorni la salut? No s'ha compadit d'un home com ell i, ¿ara s'atreveix a pregar pels seus propis pecats? Si ell, que és de carn i ossos, guarda rancúnia, ¿qui li obtindrà el perdó quan haurà pecat? Recorda la fi que t'espera i amainarà la teva enemistat; pensa en la mort, i guardaràs fidelment els manaments. Recorda't dels manaments i no seràs rancorós amb els altres; pensa en l'aliança de l'Altíssim, i no tindràs en compte l'ofensa rebuda.

Salm-responsorial

102:1-2, 3-4, 9, 10, 11-12 (R.: 8)

Beneeix el Senyor, ànima meva,
del fons del cor beneeix el seu sant nom.
Beneeix el Senyor, ànima meva,
no t'oblidis mai dels seus favors.

*R. El Senyor és compassiu i benigne;
lent per al càstig, ric en l'amor.*

Ell et perdona les culpes

i et guareix de tota malaltia;
rescatà de la mort la teva vida
i et sacia d'amor entranyable. **R.**

No sempre acusa,
ni guarda rancúnia sense fi;
no ens castiga els pecats com mereixíem,
no ens paga com deuria les nostres culpes. **R.**

El seu amor als fidels és tan immens
com la distància del cel a la terra;
llença les nostres culpes lluny de nosaltres
com l'Orient és lluny de l'Occident. **R.**

Lectura segona

Rm 14:7-9

Tant si vivim com si morim, som del Senyor

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma

Germans, cap de nosaltres no viu ni mor per a ell mateix; mentre vivim, vivim per al Senyor, i quan morim, morim per al Senyor. Per això, tant si vivim com si morim, som del Senyor, ja que, si Crist va morir i va tornar a la vida, va ser justament perquè havia de ser sobirà de morts i de vius.

Al·leluia

Jo 13:34

Us dono un manament nou, diu el Senyor.
Que us estimeu els uns als altres
tal com jo us he estimat.

Evangeli

Mt 18:21-35

*No et dic que perdonis set vegades
sinó setanta vegades set*

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu

En aquell temps, Pere preguntà a Jesús: «Senyor, ¿quantes vegades hauré de perdonar al meu germà el mal que m'ha fet? ¿Set vegades?» Jesús li respon: «No et dic set vegades, sinó setanta vegades set.»

Per això passa amb el Regne del cel com amb un rei que va voler demanar comptes als qui ocupaven llocs de govern. Tot just començava, ja li van presentar un dels seus ministres que li devia deu mil milions. Com que no tenia res per pagar, el rei va manar que venguessin tots els seus béns, i a ell mateix, amb la seva dona i els seus fills, els venguessin com esclaus, per poder pagar el deute. Però ell se li llançà als peus i li deia: Tingueu paciència i us ho pagaré tot. Llavors el rei, se'n compadí, el deixà lliure i li perdonà el deute. Quan sortia, trobà un dels seus col·legues que li devia uns quants diners, l'agafà i l'escanyava dient-li: Paga'm tot el que em deus. L'altre se li llançà als peus i li suplicava: Tingues paciència i ja t'ho pagaré. Ell no en va fer cas, i el va tancar a la presó fins que li pagués el deute. Els altres col·legues, en veure-ho, se n'entristiren molt i anaren a informar el rei de tot el que havia passat. El rei el cridà i li digué: Que n'ets de mal home! Quan tu em vas suplicar, et vaig perdonar tot aquell deute. ¿No t'havies de compadir del teu col·lega, com jo m'havia compadit de tu? Llavors el rei el posà en mans dels botxins, perquè el torturessin fins que pagués tot el deute.

Això farà amb vosaltres el meu pare celestial si cadascú no perdona de tot cor el seu germà.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(Cicle litúrgic A; ferial II)

Temps de durant l'any
(Salteri: setmana 4)

SETEMBRE:

15. Diumenge XXIV de durant l'any. Verd. Lectures: Eclesiàstic 27:33-28:9 / Salm 102 / Romans 14:7-9 / Mateu 18:21-35.

ALTRES CELEBRACIONS: *La Mare de Déu dels Dolors*. Sants, Nicomedes, prev. mr.; Emilas, diaca, mr.; Aicard, ab.; Albí, b.; Santes, Melitena, mr.; Ròsula, mr. i Caterina de Gènova, vda.

Festa Major: a Agramunt, Aiguaviva, Alinyà, Avinyó, Begur, Campdevàrol, Cardona, Castellfollit de la Roca, Corró d'Avall, Creixell de Mar, Enviny, la Granada, Montornés del Vallès, Osor, Palamós (barri de Sant Joan), Pinós, Pla de Sant Tirs, Ridaura, Riudarenes, Sant Esteve d'en Bas, Sant Feliu de Codines, Salàs de Pallars, Sant Gervasi de Cassoles (Barcelona), Sant Julià de Vilatorrada, Sant Pere Sallavina, Suterranya, Torelló, Vergés i Vallbona de les Monges.

16. Dilluns. Sant Corneli, p. mr. i Sant Cebrià, b. (MO) Vermell. Lectures: 1 Corintis 11:17-26.33 / Salm 39 / Lluç 7:1-10.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Geminià, Rogeli, i Servidéu, mrs.; Abundanci, diaca, mr.; Santes, Eufèmia, vg. mr.; Lúcia, mtr. mr.; Edita, princ. vg.; Beata Imelda, vg.

Festa Major: a Collbató, Fogars de Tordera, Ordino, Sant Corneli (Cercs), Tiana, Unya, Valldoreix i Vilafant.

17. Dimarts. Fèria. Verd. Lectures: 1 Corintis 12:12-14.27-31a / Salm 99 / Lluç 7:11-17. Si es vol: Blanc. Sant Robert Bel-larmino (MLI). VIC: Blanc. Dedicació de la Catedral (catedral, S / diòcesi, F).

ALTRES CELEBRACIONS: *La Impressió de les Llagunes de Sant Francesc*. Sants, Lambert, b. mr.; Pere d'Arbués, mr.; Flocel, nen mr.; Santes, Ariadna i Agatòcia, mrs.; Hildegarda, vg.; Columba, vg. mr.

18. Dimecres. Fèria. Verd. Lectures: 1 Corintis 12:31-13:13 / Salm 32 / Lluç 7:31-35.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Josep de Cupertino, franc.; Metodi, b. mr.; Ferriol, mr.; Santes Irene i Sofia, mrs.

19. Dijous. Fèria. Verd. Lectures: 1 Corintis 15:1-11 / Salm 117 / Lluç 7:36-50. Si es vol: Sant Gener (MLI) Vermell. BARCELONA: Santa Maria de Cervelló (MO). Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: *La Aparició de la Verge de la Saleta*. Sants, Eutiqui, Acuci i Nil, mrs.; Santes, Pomposa i Susanna, vgs. mrs.; Constància, mr.

20. Divendres. Sant Andreu Kim Teagon i Sant Pau Chog i companys mrs. a Corea (MO). Vermell. Lectures: 1 Corintis 15:12-20 / Salm 16 / Lluç 8:1-3.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Prisc, mr.; Eustaqui, gral. romà, i la seva esposa Teopista, i els seus fills Agapit i Teopist, mrs.; Santes, Fausta, vg. mr.; Felipà, mr.

21. Dissabte. Sant Mateu (F) Vermell. Lectures: Efesis 4:1-7.11-13 / Salm 18 / Mateu 9:9-13. GIRONA. Dedicació de la Catedral (catedral, S / diòcesi, F) Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Jonàs, profeta; Meleci, b.; Pàmfil, mr.

Festa Major: a Esplugues de Llobregat i Vallirana.

Viure per al Senyor

(Rm 14:7-9)

Josep M. Aragonès

Rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

Els forts i els febles

Amb la lectura d'aquesta perícopa tan breu —tres versets del capítol 14— el leccionari litúrgic clou avui la lectura quasi contínua de la carta als Romans. Tres versets que són certament el moll de l'os de les recomanacions que l'Apòstol fa de cara a la unitat de la comunitat —de cara a construir cada dia la comunió eclesial— exposades a 14:1-5:13. No cal pas dir com és d'important que havent escoltat aquesta perícopa en l'assemblea eucarística, tornats a casa prenguem el Nou Testament i, amb calma, i amb esperit de pregària que escolta la veu de Déu i es deixa interpel·lar per aquesta paraula de vida, llegim tot enter el capítol 14. El podríem titular: *La caritat per damunt de les diferències de mentalitat*, o com ho fa la versió del Nou Testament de Montserrat (edició de 1979): *Respecteu la consciència dels germans*. Sant Pau remarca aquí la gran importància del pluralisme en l'Església, i de com la comunió eclesial es construeix precisament sobre aquest principi, que és el que sosté el vertader amor. «Acolliu-vos els uns als altres, tal com Crist us ha acollit, per a glòria de Déu», dirà a 15:7.

A l'Església sempre hi haurà forts i febles. Els dos grans límits dintre dels quals ens movem tots, són, en definitiva, el *màrtir* —el fort s'ho juga tot a la carta de la fidelitat al do de Déu i en dona testimoniatge—, i el *pecador* —el feble, que sucumbeix a la temptació. Els forts i els febles prenen encara altres noms: desvetllats i endormiscats, gent que camina amb delit i gent que va fent, audaciosos i temorencs, creients amb un sòlid bagatge de formació cristiana i creients que amb prou feines porten algun rosegonet al sarró, persones que miren la modernitat i la postmodernitat des de la fe amb esperit missioner i persones a les quals qualsevol canvi els esvera i els escandalitza. «Acolliu el qui és feble en la fe, sense discutir les opinions» (v. 1), exhorta l'Apòstol. L'Església no és un camp de batalla que ara dominen els forts i ara s'hi imposen els febles. L'Església és una comunió, que exigeix a uns i a altres viure en una dinàmica constant de conversió.

Ja ens veurem

P-J Ynaraja

Capellà del Muntanya

En un dels primers viatges que vaig fer a Terra Santa, estant a Hebron, i molt a prop de l'edifici que allotja la tomba dels patriarques i matriarques, vaig veure un cartell que deia: tomba d'Abner. Confesso que el personatge, aleshores, m'era totalment desconegut, tanmateix, vaig baixar per l'estret túnel fins que em vaig trobar amb un senzill i solitari cenotafi. Més tard, i més d'una vegada, he llegit la seva història en el llibre primer de Samuel, a partir del final del capítol disset.

Hi ha persones que es relacionen, que presenten en societat, que parlen, que acompanyen, que intriguen, però si les observem amb deteniment, malgrat els seus múltiples contactes, estan incapacitades per a la amistat. Sembla com si fos un defecte de naixement i del que no son gaire conscients, com en el terreny biològic passa amb certes malalties, per exemple, algunes manifestacions del daltonisme.

David havia triomfat amb la seva astúcia contra el ganàpia Goliat. Havia salvat de la humiliació els seus familiars i havia suscitat l'interès del recent estrenat rei Saül. David va ser presentat al monarca per Abner, el cap de l'exèrcit. Saül es va interessar per ell, el seu fill Jonatan va quedar fascinat per la seva personalitat i aviat es va fer amic seu. Abner es va abstenir totalment: «passo d'ell», com es diu avui. Es va desentendre d'aquell que era un intrús en el conjunt de la casa reial, per molt valent que hagués demostrat ser en la victòria contra l'enemic Goliat. No es va enemistar ni el va convidar a la seva taula. Segurament en allunyar-se de la presència règia li diria alguna cosa semblant a l'horrible expressió que tant es repeteix actualment: ja ens veurem. Quan ho sento penso: veure'ns, per què? Un home no és un maniquí. Si em trobo amb algú, vull parlar, compartir, projectar, en una paraula,

La Bíblia a l'abast

Hi ha un sol Senyor

Hauríem de recordar-la sempre, aquesta afirmació. I l'únic Senyor és Jesucrist. Ell, com reconeixia un bisbe africà, no sols és l'únic Amo, sinó que és l'Amo que ja ha vençut: «Jo treballo —deia— per a un Amo que ja ha vençut.» És el que sant Pau afirma en el v. 15b, donant-nos una meravellosa definició del cristià: «una persona per la qual Crist ha mort». Únicament la mort i la resurrecció de Crist ens ha fet el que som. Qui s'atrevirà a pensar i a dir: jo mano en l'Església, la parròquia o la comunitat, i hi imposo la meua opinió? El nostre pecat és justament que ho fem ni que sigui sense adonar-nos-en gaire. Això, de fet, fa patir els germans i, el que és més trist, és que els fa patir inútilment. «Tu, doncs, per què judiques el teu germà? I tu, per què el menysprees? Tots hem de comparèixer davant el tribunal de Déu... cadascú de nosaltres haurà de donar comptes a Déu de si mateix» (vv. 10-12).

Viure per a Crist

El pecador viu per a ell i el seu mal. El cristià cal que visqui per a Crist. Que hi visqui i que hi mori. És tota la nostra vida, que és d'ell i menada per ell. «Si Crist va morir i va tornar a la vida, va ser justament perquè havia de ser sobirà de morts i de vius» (v.9). Tot el que la persona humana és i posseeix arriba fins a la mort. Allí ho deixa tot. Ningú no s'enduu res més enllà de la mort, diu la saviesa popular. El cristià, però, unit a Crist pel baptisme, travessa la frontera de la mort portant amb ell l'Esperit que li ha estat donat, aquell Esperit que ressuscità Jesús d'entre els morts. Ell, Jesucrist, és el Senyor de vius i dels morts... que viuen amb ell i per ell... Així l'Apòstol pot proclamar: «Cap de nosaltres no viu ni mor per a ell mateix» (v. 7). Aquesta afirmació de sant Pau és autènticament revolucionària. És de debò el detonant que pot fer saltar a miques el pecat del món: l'egoisme desenfrenat i exloent. La comunió amb Crist i amb els germans és el gran i saludable remei contra aquest pecat del món, que disgrega i aïlla els homes. «Que Déu, de qui provenen la constància i el consòl, us concedeixi de viure unànimament i d'acord els uns amb els altres a exemple de Jesucrist; així, amb un sol cor i una sola veu, gloriíficau el Déu i Pare de Jesucrist, Senyor nostre» (15:5-6).

Retrats bíblics intencionats

mirar d'iniciar una amistat, o fomentar-la, si ja existeix.

Abner no era home que s'entretingués en aquestes nimietats, que això semblarien les meves disquisicions als ulls d'un guerrer escorta. Acompanyava el rei i d'alguna manera el protegia, però no gaire. La seva incapacitat és va fer patent un dia, que estant de campanya, en arribar la nit i dormir a camp ras, en el bell mig de la tropa, per protegir millor el seu senyor, va deixar que s'acostés David i li arrabassés el gerro de l'aigua i la llança, sense despertar-lo. David va despertar Saül i li va mostrar totes dues coses, per demostrar-li que havia estat a prop seu mentre dormia i que no li havia fet cap mal. Però Abner no es va immutar per la falta de precaució. Saül va recuperar l'arma i se'n va anar a un altre lloc. I David va continuar la seva vida errant. La setmana que ve explicaré algun detall divertit d'aquesta època.

Saül anava de mal borràs, ni amb el seu exèrcit en tenia prou, ni la invocació als difunts li va servir de res. Va morir en una batalla amb el seu fill Jonatan, l'amic de David.

Abner fidel a la seva casta, va ser capaç d'adaptar-se a les circumstàncies, i va decidir actituds que li fossin favorables. Va pendre per a ell una concubina de Saül, Rispà, la qual cosa va indignar Isbaal, el fill del rei difunt i, però com que es considerava fort i segur de si mateix no li va importar què pogués pensar aquell estaquirot, que ell mateix havia fet coronar, per a les tribus del nord. Després, en veure que les coses no anaven bé, va negociar un pacte de mediació amb David, que el va acceptar, per evitar dificultats amb aquella gent. David es va portar lleialment amb ell un dia que el va visitar a Hebron, però els seus lleials, Joab concretament, com que no van poder consentir que continués amb vida aquell que havia viscut pensant només a prosperar amb la seva intriga, i mitjançant una estratagema, el va matar a la porta del palau. A la mateixa ciutat d'Hebron va ser enterrat i és el seu sepulcre el que jo he visitat, com deia al principi.